

Tilinpäätös 2023

HSY:n hallitus 22.03.2024

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Ilmalantori 1

00240 Helsinki

puhelin 09 156 11

faksi 09 1561 2011

www.hsy.fi

Y-tunnus: 2274241-9

Lisätietoja

Minna Haapala

minna.haapala@hsy.fi

Copyright

Kartat, graafit, ja muut kuvat: HSY

Kansikuva: HSY

Sisällys

1	Toimintakertomus	3
1.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
1.1.1	Toimitusjohtajan katsaus	3
1.1.2	Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
1.1.3	Toimintaympäristö	7
1.1.4	Toiminta tilikaudella	8
1.1.5	Henkilöstö	17
1.1.6	Ympäristövastuu	18
1.1.7	Muut ei-taloudelliset asiat	21
1.1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	21
1.1.9	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	24
1.2	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	28
1.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	33
1.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	33
1.3.2	Tuloksen muodostuminen toimialoittain	34
1.3.3	Toiminnan rahoitus	35
1.3.4	Kokonaistulot ja -menot	36
1.3.5	Rahoitusasema ja sen muutokset	37
1.4	Konsernin toiminta ja talous	39
1.4.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhtiöistä	39
1.4.2	Konsernia koskevat olennaiset tapahtumat	39
1.4.3	Konsernin toiminnan ohjaus ja sisäinen valvonta	40
1.4.4	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	42
1.5	Tilikauden tuloksen käsittely	45
2	Talousarvion toteutuminen	46
2.1	Kuntayhtymän toteutumisvertailut	46
2.1.1	Strategiset tavoitteet	47
2.1.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	52
2.1.3	Investointien toteutuminen	55
2.1.4	Rahoitusosan toteutuminen	57
2.1.5	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	58
2.2	Vesihuollon toteutumisvertailut ja erillislaskelmat	59
2.2.1	Tuloslaskelman toteutuminen	59
2.2.2	Investointien toteutuminen	60
2.2.3	Rahoituslaskelma	61
2.2.4	Tase	62

2.2.5	Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot hulevesiviemäröinnin tilinpäätöksestä	62
2.2.6	Kilpailu- ja kuluttajaviraston edellyttämä mullanmyyntitoiminnan tilinpäätöksen eriyttäminen.....	64
2.3	Jätehuollon toteutumisvertailut ja erillislaskelmat.....	66
2.3.1	Tuloslaskelman toteutuminen	66
2.3.2	Investointien toteutuminen.....	67
2.3.3	Rahoituslaskelma	68
2.3.4	Tase	69
2.4	Seutu- ja ympäristötiedon toteutumisvertailut	70
2.4.1	Tuloslaskelman toteutuminen	70
2.4.2	Investointien toteutuminen.....	70
2.5	Tukipalvelujen toteutumisvertailut.....	71
2.5.1	Tuloslaskelman toteutuminen	71
2.5.2	Investointien toteutuminen.....	72
2.6	Asiakaspalvelun toteutumisvertailut.....	73
2.6.1	Tuloslaskelman toteutuminen	73
2.6.2	Investointien toteutuminen.....	74
2.7	Johdon, ohjauksen ja kehittämisen yksiköiden toteutumisvertailut.....	75
2.7.1	Tuloslaskelman toteutuminen	75
2.7.2	Investointien toteutuminen.....	75
3	Tilinpäätöslaskelmat.....	76
3.1	Kuntayhtymän tilinpäätöslaskelmat.....	76
3.1.1	Tuloslaskelma.....	76
3.1.2	Rahoituslaskelma	77
3.1.3	Tase	78
3.2	Konsernin tilinpäätöslaskelmat	80
3.2.1	Konsernituloslaskelma.....	80
3.2.2	Konsernin rahoituslaskelma.....	81
3.2.3	Konsernitase.....	82
4	Liitetiedot	84
4.1	Kuntayhtymän ja konsernin liitetiedot.....	84
4.1.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	84
4.1.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	85
4.1.3	Tasetta koskevat liitetiedot.....	88
4.1.4	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	94
4.1.5	Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot.....	99
4.2	Tunnuslukujen laskentakaavat.....	101
5	Allekirjoitukset ja merkinnät	103

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Toimitusjohtajan katsaus

Suomen bruttokansantuote heikkeni voimakkaasti vuoden 2023 loppupuolella ja Suomen talous ajautui taantumaan. Inflaatio jatkoi edelleen korkealla tasolla (2023 6,2 %, edellisenä vuonna 7,1 %). Keskuspankit suitsivat korkeaa inflaatiota useilla koronnostoilla vuoden aikana. Ennusteiden mukaan korkeimmat korot olisi nähty vuoden 2023 puolella ja vuonna 2024 korot lähtisivät laskusuuntaan. Rakentaminen jatkoi voimakasta hidastumistaan vuoden 2023 aikana. Korkeat korot sekä hiipuneen rakentamisen myötä vähentyneet liittymismaksut vaikuttivat HSY:n talouteen negatiivisesti. Asukasmäärän kasvu pääkaupunkiseudulla on ollut vuoden 2023 aikana ennakkotiedon mukaan jopa 1,9 %, kun pitkäaikainen keskiarvo on ollut noin yhden prosentin tuntumassa.

HSY tuotti vuonna 2023 vesi- ja jätehuoltopalveluja yli miljoonalle pääkaupunkiseudun asukkaalle ja yrityksille. Talousvettä tuotettiin ja jätevettä puhdistettiin myös toiminta-alueen ulkopuolisille vesihuoltolaitoksille sekä hoidettiin jätehuoltopalvelut sopimusperusteisesti Kirkkonummen kunnalle. Seutu- ja ympäristötietoja tuotettiin pääkaupunkiseudulle ja osin laajemmalle, Helsingin seudun 14 kunnan alueelle tai Uudenmaan 18 kunnan alueelle.

Kiinteistöjen jätehuollossa merkittävin muutos oli biojätteen erilliskeräyksen laajeneminen Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen kunnan alueilla myös 1–4 asunnon kiinteistöihin. Sortti-asemien viikonloppuaukioloaikoja laajennettiin Konalan Sortti-aseman ja Koivukylän Sortti-pienaseman lisäksi Ruskeasantaan. Jätehuollon asukasviestinnän keskiössä oli biojätteen lajitteluun kannustaminen.

Toimintapolitiikkamme mukaisesti sitoudumme jatkuvan parantamisen periaatteisiin siten, että tuotamme turvalliset, toimintavarmat ja laadukkaat palvelut asiakkaille kustannustehokkaasti sekä huolehdimme Itämeren hyvinvoinnista, hillitsemme ilmastonmuutosta ja vahvistamme alueen kiertotalouden toteutumista. HSY:ssä on usealla eri osa-alueella asetettu ympäristölupasadöksiä tiukempia tavoitteita, joita seurataan ja joiden mukaisesti toimintaa kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteen mukaisesti. Esimerkiksi jäteveden puhdistusprosessien jatkuvilla parannuksilla sekä pitkäjänteisillä investoinneilla voidaan pitää ympäristöpäästöt alhaisina ja varautua siihen, että toimintavarmuus on hyvä ja että kapasiteetti riittää tulevaisuudessakin. HSY raportoi vastuullisuudestaan GRI-standardin mukaisesti.

Investointeja toteutettiin hyväksytyn 10-vuotisen investointisuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2023 investoinnit toteutuivat noin 20,3 Meur alle talousarvion (talousarvio 205,8 Meur), ja valtaosa alituksesta syntyi vesihuollossa. Vesihuollossa toteutettiin kaupunkilähtöisiä investointeja 59 miljoonan euron arvoisesti. Blominmäen jätevedenpuhdistamon lopullinen käyttöönotto tapahtui

tammikuussa 2023 ja urakka vastaanotettiin heinäkuussa 2023. Jätehuollossa käynnistettiin hanke biojätteen sisältämän energian, ravinteiden ja orgaanisen aineksen hyödyntämiseksi Määdte maatalouteen –hanke. Loppuvuonna 2023 käynnistettiin työ 20-vuotisen investointisuunnitelman ja kassavirtasuunnitelman laatimiseksi. Investointiohjelma käsitellään hallituksessa loppukevään 2024 aikana, jonka jälkeen se lähtee omistajakaupungeille lausunnoille.

Seutu- ja ympäristötiedontulosalue tuottaa asiantuntijatietoa ilmanlaadusta ja ympäristöstä. Vuonna 2023 päättyneessä CIRCulT-hankkeessa kehitettiin työkaluja rakentamisen kiertotalouden edistämiseksi kaupungeissa, rakennushankkeissa sovellettavia kiertotalouskriteereitä ja seudullisia kiertotalousindikaattoreita. Seudullisessa perusrekisterissä (SePe) ylläpidettiin pääkaupunkiseudun yhtenäisiä rekisteri- ja paikkatietoja. HSY kokosi Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuskauden 2020–2023 vuotta 2022 koskevat seurantatiedot sidosryhmiensä kanssa. HSY julkaisi uusimmat tiedot pääkaupunkiseudun kasvihuonekaasupäästöistä ja ilmastonmuutoksen indikaattoreista sekä seudun jätetilastoista ja kierrätysasteesta.

Vesihuollon vesi- ja jätevesituotot sekä perusmaksut nousivat vuoteen 2022 verrattuna asiakasmaksukorotusten johdosta. Vesi- ja jätevesituotot jäivät kuitenkin alle talousarvion pääasiassa volyymien loivasta trendinomaisesta laskusta johtuen. Liittymismaksut jäivät alle vuoden 2022 ja myös alle talousarvion johtuen hiljentyneestä rakentamisesta. Jätehuollon toimintatuotot toteutuivat vuonna 2023 suunniteltua korkeampia ja ylittäen lisäksi vuoden 2022 tason. HSY:n toimintakulut jäivät alle talousarvion ja alle vuoden 2022 tason. Rahoituskulut toteutuivat talousarvion mukaisena, mutta korkojen nousun myötä selvästi korkeampana kuin vuonna 2022. HSY:n poistot ovat nousseet uudelle tasolle Blominmäen jätevedenpuhdistamoinvestoinnin valmistuttua. Tilikauden tulos oli tilinpäätössiirtojen jälkeen 11,6 euroa alijäämäinen.

Vesi- ja jätemaksuilla ei kyetty rahoittamaan investointeja kokonaisuudessaan ja HSY:n velkamäärä kasvoi tilikauden aikana. Pitkäaikaisia lainoja lisättiin 160 miljoonalla eurolla. Omavaraisuusaste oli tilikauden lopussa 26,2 %.

Vuoden 2023 alusta alkaen toteutettiin HSY:n uutta strategiaa ”HSY 2030 – yhdessä kestävään huomiseen”. Visionamme on tehdä yhdessä pääkaupunkiseudusta maailman kestävin kaupunkiseutu. Strategian neljä painopistettä ovat ympäristövastuu, työn murros, kestävä talous ja asukaskokemus. Strategista johtamista terävöitettiin valitsemalla 25 merkittävintä strategista muutoshanketta kärkihankkeiksi vuodelle 2024.

Vuonna 2023 toimintaympäristömme sisälsi kriittistä infrastruktuuria uhkaavia riskejä, mutta vakavilta häiriöiltä vältyttiin. Vuoden aikana panostettiin fyysiseen turvallisuuteen ja tietoturvallisuuteen sekä turvallisuuskulttuurin ja -johtamisen kehittämiseen. Lisäksi syksyn 2023 aikana hyväksyttiin HSY:lle turvallisuuspolitiikka, tietoturvapoliitiikka ja vakuutuspolitiikka. Toimintaympäristön kasvaneet epävarmuudet edellyttävät hyvää varautumista ja turvallisuuskäytäntöjen edelleen kehittämistä myös tulevana toimintavuonna 2024.

Tommi Fred

toimitusjohtaja

1.1.2 Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa käyttää yhtymäkokous. Tilivelvollinen toimielin on hallitus ja tilivelvollisia viranhaltijoita toimitusjohtaja sekä toimiala- ja tulosaluejohtajat.

Hallitus

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Hertell Sirpa (vihr./Espoo), varapuheenjohtaja	Lahti Timo (vihr./Espoo)
Jokela Laura (ps./Helsinki)	Paunio Mikko (ps./Helsinki)
Kokko Kristiina (kok./Helsinki)	Hurskainen Mikko (kok./Helsinki)
Korkman Anna (rkp./Helsinki)	Seitsamo Alex (rkp./Helsinki)
Kuusisto Kari (kok./Espoo) 31.8.2023 saakka Laakso Ville (kok./Espoo) 1.9.2023 alkaen	Nores Mia (kok./Espoo) 26.5.2023 saakka Juuti Sini (kok./Espoo) 26.5.2023 alkaen
Lehmuskallio Paula (kok./Vantaa)	Ahola Eero (kok./Vantaa)
Lindroos Kristiina (sdp./Espoo)	Aitola Minna (sdp./Kauniainen)
Miettinen Taisto (ps./Kauniainen)	Pirinen Eija (ps./Espoo) 30.5.2023 saakka Santala Katri (ps./Espoo) 30.5.2023 alkaen
Nygård-Peltola Mia (kok./Helsinki), puheenjohtaja	Koskinen Markus (kok./Helsinki)
Pasterstein Dennis (kok./Helsinki)	Toveri Maarit (kok./Helsinki)
Seppänen Tia (vihr./Vantaa)	Auvinen Antti (vihr./Vantaa)
Stranius Leo (vihr./Helsinki)	Vuorinen Kirsi (vihr./Helsinki)
Suihkonen Tuomas (vas./Vantaa)	Romppainen Leena (vas./Vantaa)
Vuorela Antti (sdp./Helsinki)	Temmes Anneli (sdp./Helsinki)

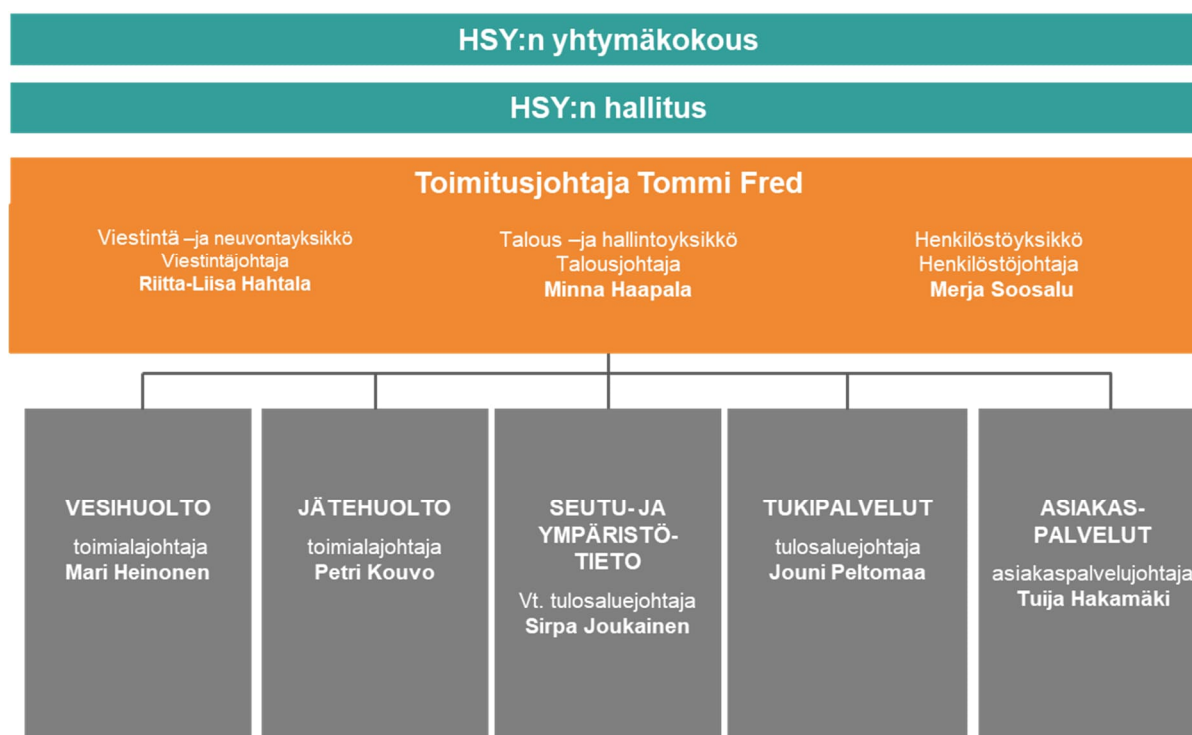
Asiantuntijajäsenet	
Sinnemäki Anni, Helsinki	
Isotalo Olli, Espoo	
Westlin Henry, Vantaa	
Masar Christoffer, Kauniainen	

Tarkastuslautakunta

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Järvinen Hannu, (ps./Espoo), puheenjohtaja	Bremer Maria (ps./Kauniainen)

Kasurinen Riina (kok./Helsinki)	Pälvi Mikael (kok./Helsinki)
Rautavaara Maija (vihr./Vantaa), varapuheenjohtaja	Tarnanen Niilo (vihr./Vantaa)
Ollikainen Oskari (sdp./Vantaa)	Paananen Eija (sdp./Helsinki)
Petriotis Christos (kok./Espoo)	Silander Marju (kok./Espoo)

HSY:n organisaatio 2023

1.1.3 Toimintaympäristö

Makrotalouden kehitys

Suomen pankin 2023 joulukuussa julkaiseman ennusteen mukaan Suomen talous on taantumassa. Investoinnit ja kulutus ovat vähentyneet. BKT:n arvioidaan supistuvan 0,5 % vuonna 2023 ja jäävän nollan tuntumaan vuonna 2024. Talouskasvun heikkous on laaja-alaista. Kotitalouksien ostovoima kuitenkin vahvistuu inflaation hidastuessa nopeasti. Rahoitusmarkkinoilla odotetaan korkojen laskevan ennustevuosina.

Työmarkkinat ja väestö

Asukasmäärän kehitys pääkaupunkiseudulla on ollut vuoden 2023 aikana positiivista ja hieman odotettua voimakkaampaa. Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan väestökehitys oli 1,9 prosenttia vuoden 2023 aikana.

Heikon suhdannetilanteen vuoksi työmarkkinoiden tilanteen odotetaan heikkenevän vuosina 2023 ja 2024. Työttömyysaste nousee 7,8 prosenttiin vuonna 2024 eli yli rakenteellisen työttömyyden tason. Työvoimakustannuksiin vaikuttavat kunta-alan palkankorotukset, jotka on sidottu vähintään yleiseen linjaan vuosille 2023 ja 2024. Lisäksi kunta-alan palkkoja nostaa viisivuotinen palkkaohjelma vuosille 2023–2027, jolla palkat nousevat yhteensä noin 5 prosenttia. Palkkaratkaisu heijastuu kuntayhtymän tulevaan kustannuskehitykseen, sillä henkilöstökulut muodostavat merkittävän kuluerän.

Hyödykkeet

Öljyn ja raaka-aineiden hinnat ovat pysyneet verrattain korkeina ja heiluneet jonkin verran geopoliittisten jännitteiden ja tarjontarajoitteiden vuoksi. Öljyn hinnan oletetaan laskevan maltillisesti tulevina vuosina, markkinaodotusten mukaan reiluun 70 dollariin barreililta. Raaka-aineiden hinnat pysyvät markkinaodotusten mukaisesti lähivuosina yhä melko korkeina. Sodan ja ilmastoon liittyvät tarjontariskit kasvattavat epävarmuutta raaka-ainemarkkinoilla, mikä voi heijastua energian ja muiden raaka-aineiden hintoihin.

Suomessa sähkön tuotantokapasiteetti on 2023 aikana kasvanut merkittävästi (13%) edellisistä vuosista. Sähkön tuotantoa ovat lisänneet tuulivoimaan tehdyt investoinnit sekä Olkiluoto 3:n valmistuminen. Samalla teollisuuden laskusuhdanne on vähentänyt sähkön kysyntää. Sähkön nettotuonti on romahtanut vähäiseksi ja vuoden 2023 aikana sähkön tukkuhinnat ovat painuneet jälleen energiakriisiä edeltäneelle tasolle.

Rahoitus

Euroalueen talouskasvua ovat vaimentaneet kiristyneet rahoitusolot, hauras luottamus ja heikko vienti. Talouskasvun ennustetaan kuitenkin vahvistuvan vuonna 2024, kun inflaatio hidastuu, palkat nousevat, työllisyys pitää pintansa ja viennin kasvu piristyy. Pidemmällä aikavälillä myös

kiristyneiden rahoitusolojen kasvua vaimentava vaikutus väistyy, ja euroalueen talouskasvun odotetaan vankistuvan vuonna 2025.

Korot nousivat voimakkaasti vuoden 2023 aikana. Inflaativauhti on kuitenkin alkanut hiljalleen hidastua vuoden 2023 aikana. Tilastokeskuksen mukaan kuluttajahinnat nousivat 2023 keskimäärin 6,2 prosenttia, kun vuotta aikaisemmin inflaatio oli 7,1 prosenttia. HSY:llä korkojen nousu on heijastunut kasvavan lainarahoituksen myötä rahoitusmenoihin. Korkojen arvellaan saavuttaneen huippunsa vuoden 2023 lopulla. Euroopan keskuspankin (EKP) odotetaan laskevan ohjauskorkoja vuoden 2024 aikana maltillistuneiden inflaatiolukujen myötä.

Teollisuus ja investoinnit

Rakentaminen on jatkanut voimakasta hidastumistaan vuoden 2023 aikana. Uusien asuntojen rakentaminen on jyrkässä laskussa ja lasku jatkunee vielä vuonna 2024. Asunnoille on kuitenkin kysyntää maahanmuuton ja maan sisäisen muuton ansiosta. Korkojen laskun arvioidaan piristävän asuntomarkkinoita ja uudistuotannon odotetaan jälleen kasvavan vuodesta 2025 alkaen. Haastavista lyhyen aikavälin näkymistä huolimatta yrityksillä on suuria investointitarpeita lähivuosina, ja odotukset tuotannollisista investoinneista ovat positiiviset.

Säätelyn kehitys

Uusien jätehuoltomääräyksien mukainen, vapaa-ajan kiinteistöjä lukuun ottamatta kaikkia alueen asuinkiinteistöjä koskeva biojätteen erilliskeräysvelvoite, tuli voimaan vuoden 2023 aikana Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueiden osalta. Erilliskeräysvelvoite tulee Vantaan alueella voimaan 1.1.2024 sekä Helsingin alueella 1.7.2024.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeva uudistus, joka tuli voimaan vuoden 2023 alusta, muutti myös vastuuta järjestää kyseisissä toiminnoissa syntyvien yhdyskuntajätteiden jätehuolto. Uusien hyvinvointialueiden ja -yhtymän yhdyskuntajätteiden jätehuolto jäi kunnan järjestämän jätehuollon piiriin vuoden alusta voimaan tulleen jätelain muutoksen myötä 31.12.2025 saakka. Hyvinvointialueet ja -yhtymä voivat kuitenkin jo ennen vuoden 2025 loppua järjestää itse mainitun jätehuoltonsa ilmoittamalla siitä kunnalle kuusi kuukautta ennen aiottua jätehuollon aloittamista.

Kestävyysraportointivaatimukset ovat kasvaneet erityisesti yritysmaailmassa. Kuntayhtymiä lainsäädäntö ei toistaiseksi koske, mutta HSY on raportoinut jo vuosia omaehtoisesti vastuullisuudestaan GRI-standardin mukaisesti. Vuotta 2023 koskeva vastuullisuusraportti valmistuu loppukeväästä 2024.

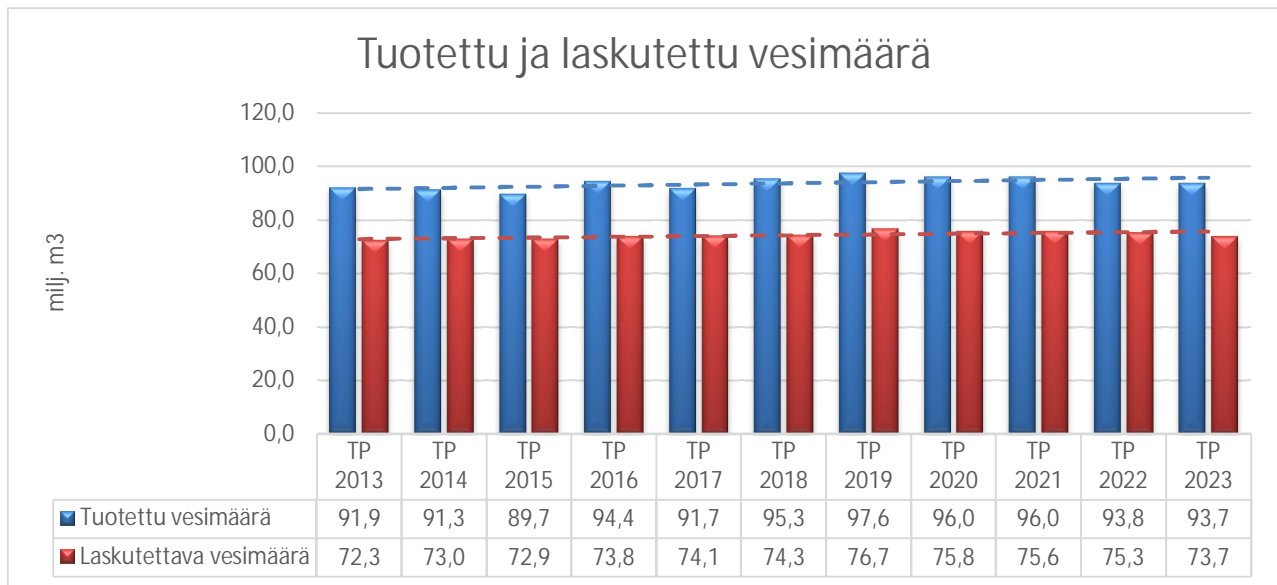
1.1.4 Toiminta tilikaudella

HSY tuotti vuonna 2023 vesi- ja jätehuoltopalveluja yli miljoonalle pääkaupunkiseudun asukkaalle ja yrityksille. Talousvettä tuotettiin ja jätevettä puhdistettiin myös toiminta-alueen ulkopuolisille vesihuoltolaitoksille sekä hoidettiin jätehuoltopalvelut sopimusperusteisesti Kirkkonummen kunnalle.

Seutu- ja ympäristötietoja tuotettiin pääkaupunkiseudulle ja osin laajemmalle, Helsingin seudun 14 kunnan alueelle tai Uudenmaan 18 kunnan alueelle.

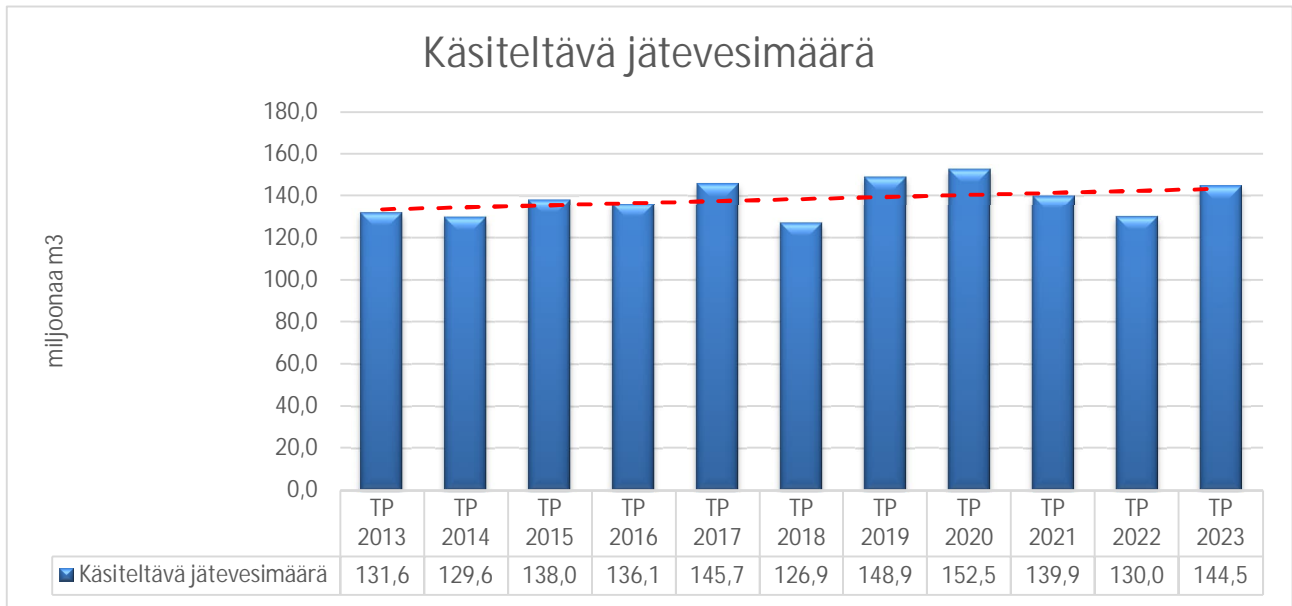
Kiinteistöjen jätehuollossa merkittävin muutos oli biojätteen erilliskeräyksen laajeneminen Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen kunnan alueilla myös 1–4 asunnon kiinteistöihin. Sortti-asettien viikonloppuaukioloaikoja laajennettiin Konalan Sortti-asetian ja Koivukylän Sortti-pienasetian lisäksi Ruskeasantaan. Jätehuollon asukasviestinnän keskiössä oli biojätteen lajitteluun kannustaminen.

VESIHUOLTO

Talousveden pumppaus verkostoon 93,7 milj. m³ laski kolmatta vuotta peräkkäin. Tuotettu vesi oli hyvälaatuaista. Se täytti talousvesiasetuksen mukaiset laatuvaatimukset ja -tavoitteet sekä HSY:n omat laatuvaatimukset. Vettä tuotettiin kahdella pintavesilaitoksella ja yhdellä pohjavesilaitoksella.

Veden laskutettu määrä oli 73,7 milj. m³. Laskeva trendi on jatkunut useamman vuoden. Tähän on vaikuttanut pandemiavuodet sekä energian säästötoimenpiteet. Myös vesikalusteiden uusiminen kiinteistöjen saneerauksien yhteydessä, pitkällä aikavälillä pienentää kulutusta. Asukasmäärän kasvu pääkaupunkiseudulla on sen sijaan ollut odotettua suurempaa (ennakkotieto 1,9%). Laskutuksen osuutta pumppauksesta ei tule tarkastella vuositasolla arviolaskutuksen vuoksi.

Vuonna 2023 käsiteltiin jätevettä kokonaisuudessaan 144,5 milj. m³, joka oli noin 11 % enemmän kuin edellisenä vuonna. HSY:n jätevedenpuhdistamot saavuttivat ympäristölupamääräysten mukaisen toimintatason kaikilta osin lukuun ottamatta Viikinmäen jätevedenpuhdistamon toisen vuosineljänneksen BHK-tulosta. HSY:n omat, ympäristölupamääräyksiä tiukemmat tonnipohtaiset tavoitteet saavutettiin sekä fosforin että typen osalta. Jätevedenpuhdistuksen kuormitus mereen vuonna 2023 fosforin osalta oli 26,1 tonnia (tavoite 26 tonnia) ja typen osalta 707 tonnia (tavoite 850 tonnia). Blominmäen jätevedenpuhdistamon käyttöönotto näkyy erityisesti typen puhdistustehossa: toteutunut typen kokonaispäästö on n. kolmanneksen viime vuosien tyyppillistä tasoa pienempi.

Vesihuoltoverkosta laajennettiin, ylläpidettiin verkoston kuntoa ja investoitiin laitoksiin

Vesihuoltoverkosto (km)	Verkosta yhteensä	Uutta verkosta rakennettu v. 2023	Vanhaa verkosta saneerattu v. 2023
Vesijohtot	3263	28	21
Jäte- ja sekavesiviemärit	3037	31	13
Hulevesiviemärit	2463	18	10
Yhteensä	8763	77	44

Vuonna 2023 korjattiin vesijohtojen vuotoja/putkirikkoja 298 kpl ja viemäritukoksia avattiin 91 kpl. Kulutuskeskeytysaika oli noin 6,1 minuuttia/asukas. Jätevesipumppaamoiden tukoksia oli 339 kpl, mikä oli noin 13 % vähemmän kuin vuonna 2022. Verkostojen hallinnan osalta jatkettiin paikkatietojärjestelmien ja toiminnanohjausjärjestelmän kehittämistä.

Kaupunkilähtöiset investoinnit (korit 1, 2, 3 ja 10.2) toteutuivat vuonna 2023 noin 59,1 miljoonan euron suuruisina. Kaupunkilähtöisissä investoinneissa vuoden aikana käynnissä olleita kohteita olivat Espoossa muun muassa Kaskimäki, Kyläsepäntie, Kalajärven alue, Matroonankatu ja Kurttilantie. Helsingissä vastaavia kohteita olivat muun muassa Jätkäsaari, Kruunuvuorenranta, Kuninkaantammi, Hiekkarannantie ja Fallkullan kiila. Lisäksi Helsingissä jatkuivat suuret raidehankkeet Kruunusillat ja Kalasatama-Pasila, joihin liittyy merkittävä määrä vesihuollon johtosiirtoja. Vantaalla kohteita olivat muun muassa Annefred eteläinen, Tikkurilan keskuspuiston itäosa, Hiirakkokuja ja Raudikkopolku, Tuupakka sekä Kiilan vesihuolto. Vantaan ratikan vesihuollon suunnittelu jatkui. Katuhankkeiden yhteydessä tehtiin myös runsaasti yhteiskohdesaneerauksia, suurimpina muun muassa Kruunusillat ja Kalasataman ratikka, Manttaalitie, Mannerheimintie, Orapihlajatie alue, Niittytaival ja Niittyportti, Pronssitie ja Terästie, Nauvontie-Korppaanmäentie, Työnjohtajankadun korttelit sekä Kalevanvainion ja Nyyrikintien alue.

Vesihuoltolähtöiset verkostohankkeet toteutuivat vuonna 2023 82,1 miljoonan euron suuruisina. Verkostoprojektien osuus oli 59,8 miljoonaa euroa ja loput toteuttivat Laitosprojektit ja Alueverkostot. Vesihuoltolähtöisessä verkostoprojektien hankkeissa vuonna 2023 valmistuivat Haukilahden uusi syöttöyhteys ja Ala-Tikkurila-Hiekkaharjun vesitornin uusi päävesijohto, Kaivoksela-Myyrmäen vesitorni osa 2 (näitä ei vielä saatu käyttöön), Kivistö-Koillis-Espoon Martinsillantie - Petikko hanke, Meijeritie-Pajamäki päävesijohtourakka ja lisäksi valmistuivat myös BIVAV:ssa Latokasken, Pisan ja Eestinkallio eteläisen viemärikäännöt. Helsingissä Marttilan aluesaneeraushanke saatiin pääosin valmiiksi, siinä hankkeessa pilotoitiin tonttijohtojen saneerauksen edistämistä. Kaivamatta toteutettiin sekä viemäreiden ja vesijohtojen saneerausurakat. Kaivoksela Myyrmäen vesitornihankkeen 3-osuuden suunnittelu jatkui koko vuoden, Kivistö-Koillis-Espoon Petikon tien urakka alkoi ja osuuden Petikontie -Vehkala suunnittelu jatkui. Otaniemi-Mankkaa päävesijohdon sekä Järvenperän viemäreiden suunnittelu jatkui toteutussuunnittelulla.

Vedenhankinnan ja -puhdistuksen investoinnit toteutuivat vuonna 2023 11,8 miljoonan euron suuruisina. Valmistuneita hankkeita olivat muun muassa, Pitkälän vedenpuhdistuslaitoksen otsonilaitoksen saneeraus, Vanhakaupungin vedenpuhdistuslaitoksen varavoimakoneen tuloilmajärjestelyjen muutokset ja kamera- ja rikosilmoitinjärjestelmän päivitys. Pitkälän vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetin nosto ja peruseräparannus jatkuvat edelleen, Pitkälä 1 saneerausurakka on käynnissä ja jäljempien urakoiden toteutussuunnittelu on käynnissä.

Muita laitoshankkeita olivat muun muassa valmistuneet Ylästöntien- ja Näkinsillan uudet jätevedenpumppaamot ja noin 10 kpl vesijohtoverkon uusia aluemittapisteitä, Ilmala 2 vesitornin katto-, putkisto- ja 8-9 kerrosten saneeraukset sekä käyttömenoilla tehty Tikkurilan vanhan vesitornin purku. Käynnissä olivat Myllymäen uusi jätevesipumppaamo, Myyrmäen vesitornin katon ja rakenteiden saneeraus, Kalajärven uusi säätöpaineenkorotusasema ja Metsäpirtin sähkökeskuksien uusinta sekä käyttömenoilla tehtävä Suomenojan jätevedenpuhdistamon purkusuunnittelu. Näiden osalta työ jatkuu vuoden 2024 aikana.

Blominmäen lopullinen käyttöönotto tapahtui tammikuussa 2023 ja urakka vastaanotettiin heinäkuussa 2023. Vuoden 2023 aikana tehtiin viimeistelytyötä, energiatuotanto saatettiin operatiiviseen kuntoon ja vakiinutettiin operatiivista toimintaa yhdessä urakoitsijan

kanssa. Investointikustannuksia Blominmäen hankkeesta vuodelle 2023 kohdistui yhteensä 12,5 miljoonaa euroa.

Vesihuollon asukaskampanjoissa valistettiin viemärietikettiasiaa: Ei rasvaa, eikä roskaa viemäriin. Lisäksi kampanjoitiin viemäriin päätyvien haitallisten aineiden vähentämiseksi mm. lääkijätteiden oikeaan käsittelyyn liittyen. Haitallisten aineiden infopiste kiersi Espoon ja Vantaan kirjastoissa ja toimme asiaa esiin Itämeripäivässä elokuussa. Hulevesitietoisuutta lisättiin mm. Mahanpuruja muovista-kampanjoinnilla. Hanaveden erinomaisuudesta viestittiin hanavesibaarilla, joka kiersi kesän tapahtumissa, sekä vesiposteja markkinoimalla. Suunnittelimme vesilaitosten yhteiskampanjaa "Lisää vielä vesi" ja markkinoimme HSY:n tekstiviestipalvelun käyttöönottoa.

JÄTEHUOLTO

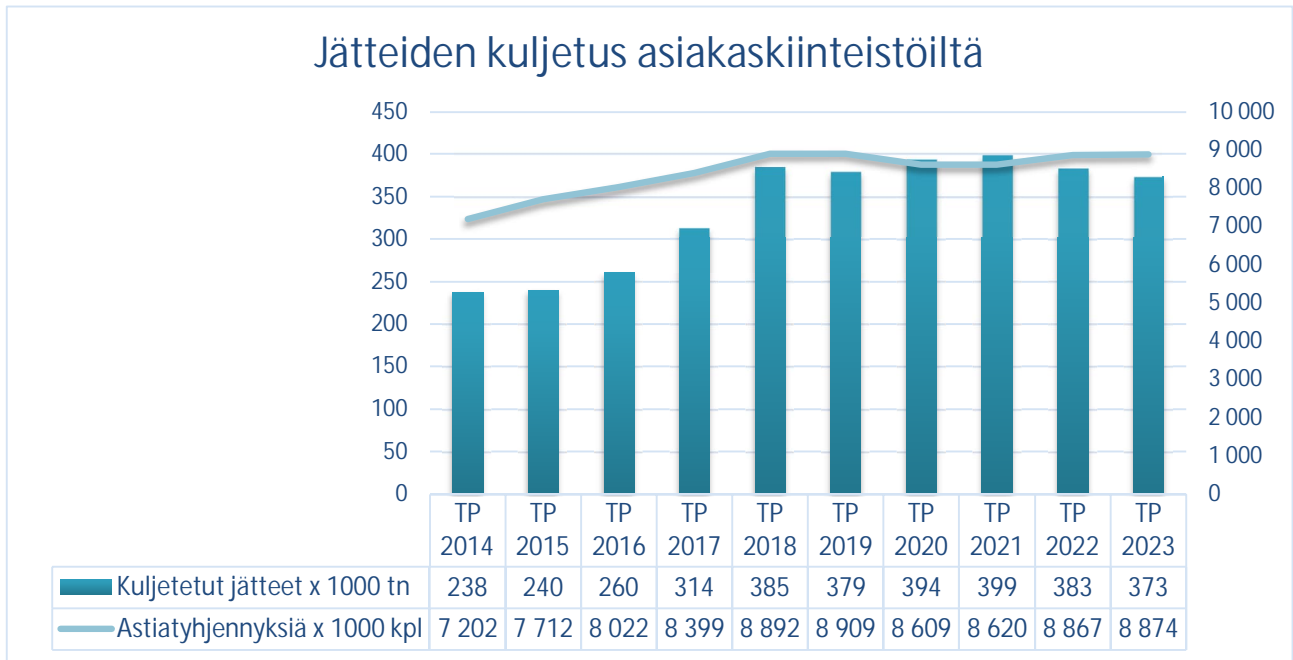
Vuoden 2023 aikana kiinteistöjen jätehuollossa tehtiin yhteensä noin 8,9 miljoonaa jäteastiatyhjennystä. Tyhjennysten kokonaismäärä oli noin 8 900 kpl (+ 0,1 %) suurempi kuin talousarviossa. Tyhjennysuoritteiden kokonaismäärä kasvoi 6 846 kpl verrattuna vuoteen 2022 (+ 0,07 %). Kaikkien hyötijakeiden osalta tyhjennysmääriin tuli hienoista kasvua vuoteen 2022 verrattuna ja kasvu jakaantui tasaisesti kaikkien jätelajien kesken. Sekajäteasteiden tyhjennyskertojen määrä laski noin 116 000 kpl (- 2,5 %) vuoteen 2022 verrattuna. Talousarviossa sekajätteen tyhjennysmäärän arvioitiin tippuvan vuonna 2023 2,3 % verran.

Kerätyn jätteen määrä kiinteistöiltä vuonna 2023 oli 373 369 tonnia, joka on noin 10 000 tonnia vähemmän kuin vuonna 2022. Talousarvioon verrattuna kokonaisjättemäärä oli noin 13 000 tonnia pienempi. Sekajätteen määrä väheni vuoteen 2022 verrattuna noin 8 200 tonnia (- 4,8 %), biojätteen määrä väheni noin 500 tonnia (- 1,2 %) muovipakkausten määrä väheni noin 190 tonnia (- 2,5 %), kartonkipakkausten määrä laski noin 1 000 tonnia (- 6,3 %), lasipakkausten määrä kasvoi 95 tonnia (+ 2,2 %) ja pienmetallin määrä väheni 10 tn (- 0,5 %) vuoteen 2022 verrattuna. Lietteen määrä kasvoi 690 tonnia (+ 0,5 %).

Kiinteistöltä kerättyjen jätemäärien vähenemisen arvioidaan pääasiallisesti johtuneen yhteiskunnan avautumisesta koronapandemian jälkeen sekä korkeasta inflaatiosta, joka on vaikuttanut kulutustottumuksiin. Biojätteen määrää on vähentänyt tsv-asiakkaiden (kunnan toissijainen vastuu) poistuminen kuljetusasiakkaiden joukosta. HSY:n strategisena tavoitteena on jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätyksen lisääminen.

Vuoden 2023 aikana kilpailutettiin 15 kuljetusurakkaa, jotka alkavat vuosien 2024 ja 2025 aikana.

Jätteiden kuljetus asiakaskiinteistöiltä

Vuonna 2023 Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksessa vastaanotettiin noin 213 000 tonnia jätettä, joka on 4 % vähemmän kuin vuonna 2022. Kokonaisjättemäärä oli noin 7 % pienempi kuin talousarviossa.

Biojätettä vastaanotettiin yhteensä 46 023 tonnia vuonna 2023. Biojätteen määrä laski edellisvuoteen verrattuna noin 5 %. Määrän vähenemiseen vaikutti muun kuin kunnan vastuulle kuuluvan biojätteen ohjautuminen muualle käsiteltäväksi. Biojätteestä tuotettu biokaasumäärä (3,907 miljoonaa kuutiota) oli noin 5,8 % pienempi kuin vuonna 2022. Sähkön tuotanto oli biokaasuvoimalassa vain 3 407 MWh (58 % pienempi kuin 2022), koska CHP2-voimala oli tulipalon vuoksi yli puoli vuotta pois käytöstä. Biokaasu johdettiin korjauksen aikana pääsääntöisesti hyödynnettäväksi kaatopaikkakaasuvoimalaan.

Loppusijoitettavan tavanomaisen jätteen määrä oli vuonna 2023 930 t, joka oli noin 36 % suurempi kuin vuonna 2022. Tämä johtui siitä, että eristevillaa ei pystytty hyödyntämään ja se jouduttiin loppusijoittamaan vuoden 2023 aikana. Vaarallisen jätteen kaatopaikalle sijoitettiin jätevoimalan tuhkaa 3 544 tonnia. Hyödynnettävää rakennusjätettä tuli 22 450 tonnia. Määrä nousi 2 507 t vuodesta 2022. Aiempina vuosina rakennusjätteen määrä on laskenut. Materiaalitorin sopimukset ovat päättyneet vuoden 2022 lopussa ja uusia sopimuksia on tehty vain vähäisiä määriä vuoden 2023 aikana.

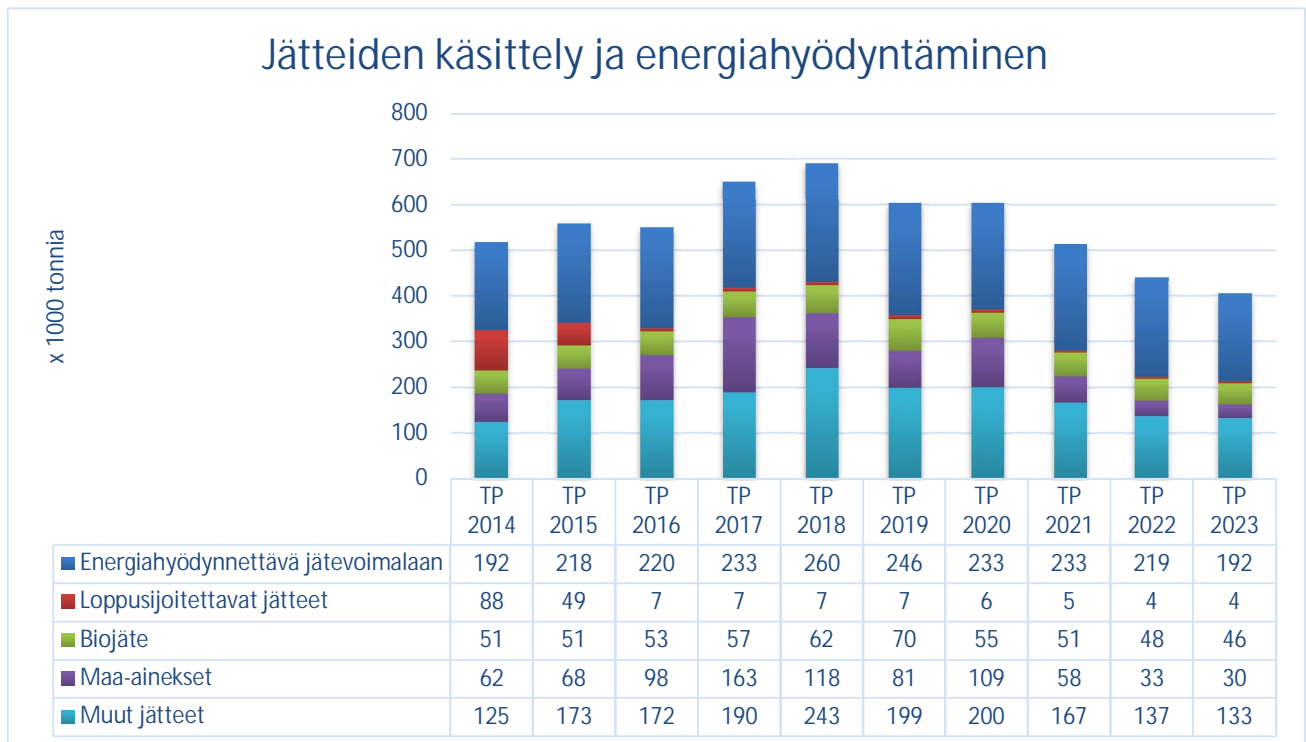
Jätevoimalan pohjakuonaa otettiin vastaan 61 107 tonnia ja se pieneni noin 1,6 % edellisestä vuodesta. Hyödynnettävää maa-ainesta vastaanotettiin 30 131 tonnia, mikä oli 8 % vähemmän kuin edellisenä vuotena. Hyödynnettäviä maa-aineksia tarvitaan vielä vanhan kaatopaikan viimeistelyyn. Vuonna 2023 pilaantuneista maista otettiin vastaan ainoastaan akuuttien öljyvahinkojen pilaamia maita 329 tonnia. Pilaantuneiden maiden käsittelytoiminta lopetettiin vuoden 2023 lopussa.

Kaasuvoimalassa hyödynnettiin tammikuusta heinäkuuhun myös biokaasulaitoksen biokaasua, biokaasuvoimalaitoksella tammikuun alussa sattuneen tulipalon vuoksi. Kaatopaikka- ja biokaasusta tuotetun sähkön määrä oli samaa tasoa kuin edellisenä vuonna, 27,4 GWh. Sähköä myyntiin tuotettiin 15,4 GWh. Kaasun hyödyntämisaste oli 91 %. Sähkön myynnistä saadut tulot olivat alhaisemmat talousarvioon nähden, koska sähkön hinta pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla ei toteutunut vuoden 2022 arvion mukaisesti. Jäteveden puhdistukseen pumpattu jätevesimäärä oli 524 000 m³; määrä nousi noin 3 % edellisvuoteen verrattuna.

Ekomo-toiminnassa tavoitteena on kasvattaa HSY:n toimintojen ympärille erilaisiin kumppanuuksiin ja yritysysteistyöhön nojaavaa uutta, kiertotalouden toteutumista tukevaa tuotantoa, palveluita ja jättemateriaalien jalostusta. Vuoden 2023 aikana jatkettiin kolmea Ekomo-sopimusta, jotka kohdentuivat Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksen alueelle. Uusia Ekomo-sopimuksia solmittiin viisi kappaletta. Varaussopimuksia on solmittu vuonna 2023 kahden eri toimijan kanssa. Yhden Ekomo-sopimuksen sopimuskausi päättyi vuonna 2023.

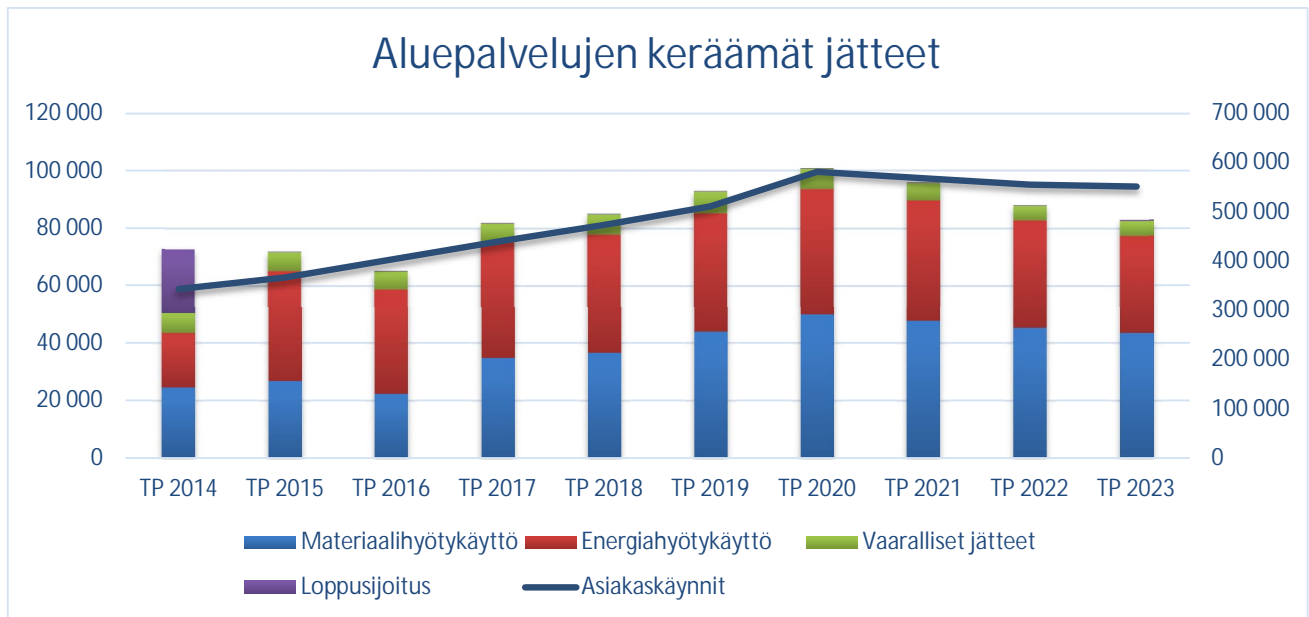
GRK Suomi Oy:n kuonankäsittelyliiketoiminta Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksessa siirtyi Fortumin kierrätys- ja jäteliiketoiminnalle 1.8.2023. Stena Recycling Oy aloitti toimintansa alueella marraskuussa 2023. Stena Recycling on ensimmäinen Ekomo-toimija alueen sisäpuolella, joka on rakentanut itselleen omat toimitilat.

HSY:n ympäristöluvalla toimivat Ekomo-toimijat ottivat vastaan vuonna 2023 Ämmässuolla noin 117 179 tonnia erilaisia jätelajeita materiaali- ja energiahyödynnettäväksi, mikä oli noin 98 % enemmän kuin vuonna 2022. Määrän kasvuun vaikutti se, että alueella aloitti useampi uusi toimija.

Kivikon, Konalan, Jorvaksen, Ruskeasannan, Ämmässuon Sortti-asemilla ja Koivukylän Sortti-pienasemalla kävi vuonna 2023 yhteensä 550 995 asiakasta. Asiakasmäärä oli lähes sama kuin vuonna 2022. Sortti-asemilla vastaanotettiin 82 941 tonnia jätettä, josta kierrätettiin tai energiana hyödynnettiin muualla kuin jätevoimalassa 67 510 tonnia. Jättemäärät kokonaisuutena laskivat noin 7 % verrattuna vuoteen 2022. Eniten laskua oli puujätteessä ja kiviaineksessa.

Kivikon Sortti-asema oli suljettuna neljä kuukautta remontin vuoksi. Ruskeasannan Sortti-asema pidettiin avoinna vuoden alusta lähtien myös viikonloppuisin. Ruskeasannan Sortti-aseman lisäksi myös Konalan Sortti-asema sekä Koivukylän Sortti-pienasema olivat avoinna viikonloppuisin.

Jätehuollon asukasviestinnän keskiössä oli biojätteen lajitteluun kannustaminen. Syksyllä tuotettiin kaksi näkyvää Kiitos kun lajittelet -kampanjaa. Lisäksi toteutettiin yhteistyössä Kojamon kanssa biojättekampanja uudella asukasaktiivimallilla. Biojätteen erilliskeräyksen laajentumisesta viestittiin laajasti eri kanavissa, kuten tiedotteet, sähköiset uutiskirjeet, verkkosivut ja infotilaisuudet sekä lähetimme asiakaskirjeet uusista palveluvaihtoehdoista ja tarjosimme kompostointikursseja.

Kivikon jätepalvelukeskuksessa toteutettiin Sortti-aseman uudistamisen laajat rakennustyöt, joilla varmistetaan myös jatkossa sujuva ja turvallinen jätteiden vastaanottopalvelu. Sortti-aseman uudistamisen rakennustyöt valmistuivat joulukuussa 2023 ja Sortti-asema avattiin asiakkaille 2.1.2024. Lisäksi aluepalveluiden rakennusinvestointeina toteutettiin pienempimuotoisia jätepalvelukeskuksen ja Sortti-asemien saneeraustöitä.

Biojätteen sisältämän energia ravinteiden ja orgaanisen aineksen hyödyntämiseksi käynnistettiin mädäte maatalouteen hanke, jolla lisätään uusiutuvan biokaasun tuotantoa Ämmässuon biokaasulaitoksessa ja voidaan ohjata mädätteen sisältämät ravinteet ja orgaaninen aines hyödynnettäväksi maataloudessa. Ekoteollisuuskeskuksen ympäristövaikutusten hallintaan investoitiin toteuttamalla muun muassa uutta tiivistä kaatopaikkojen pintarakennetta 1,3 ha ja samassa yhteydessä niitytettiin kaatopaikan lakialuetta luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi 2,2 ha. Lisäksi valmistuivat jätevoimalan tuhkan loppusijoitusalueelle tuhkasolun T2 pohjan ja seinämien

rakennustyöt. Tuhkan loppusijoitusta varten on vuoden 2024 aikana vielä tarpeen toteuttaa tuhkasolun T2 katosrakenne. Lisäksi toteutettiin toiminnan varmistamiseksi biojätteen käsittelyn korjaus- ja saneeraustöitä sekä alueen infran kehittämiseen liittyviä rakennus- ja sähkötyitä. Energiatohokkuusinvestointina toteutettiin kaasuvoimalassa aluelämpöjärjestelmän tasapainottamiseen ja energiatohokkuuteen liittyvät parannustyöt ja käynnistettiin kaasun varastointiin ja hyödyntämiseen liittyvät kaasukellohankkeen investointityöt.

Muina investointeina toteutettiin lähinnä jätteenkuljetuksen keräyskaluston ja tietotekniikan sekä jätteenkäsittelyn kalustohankintoja.

Ämmässuolla on varauduttu tuulivoiman hyödyntämiseen laatimalla alueelle tuulivoimalan mahdollistava asemakaava. Asemakaava ei vielä ole lainvoimainen.

SEUTU- JA YMPÄRISTÖTIETO

HSY seurasi reaaliaikaisesti pääkaupunkiseudun ilmanlaatua 11 mittausasemalla seitsemässä pysyvässä mittauspisteessä ja neljällä siirrettävällä asemalla. Lisäksi Uudenmaan ilmanlaatua seurattiin sekä pysyvällä että siirrettävällä asemalla. HSY:n ilmanlaadun mittausverkossa oli myös useita kymmeniä mittalaitte- ja keräinpisteitä ympäri pääkaupunkiseutua. Ilmanlaadun mittausasemien rinnalla toimi HSY:n sensoriverkko, jossa käytetään sensoreita tiheennettyyn ilmanlaadun seurantaan pääkatujen ja -väylien varsilla. Vuonna 2023 työmaapölyä mitattiin Espoossa ja katupölyä nastarengaskiellon kokeilukadulla Helsingissä. Valmistelimme pääkaupunkiseudun ja muun Uudenmaan ilmanlaadun seurantaohjelmat vuosille 2024–2028. Ilmanlaadun seuranta jatkuu pääosin samankaltaisena kuin aikaisemmin.

Seudullisessa perusrekisterissä (SePe) ylläpidettiin pääkaupunkiseudun yhtenäisiä rekisteri- ja paikkatietoja. Seudullisen perusrekisterin uudistaminen kilpailutettiin ja toteutustyö aloitettiin. HSY kokosi Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuskauden 2020–2023 vuotta 2022 koskevat seurantatiedot yhteistyössä Uudenmaan liiton, HSL:n, kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Seudullisen ortoilmakuvan hankinta toteutettiin yhteistyössä kuntien kanssa.

HSY julkaisi uusimmat tiedot pääkaupunkiseudun kasvihuonekaasupäästöistä ja ilmastonmuutoksen indikaattoreista sekä seudun jätetilastoista ja kierrätysasteesta. Myös HSY:n omien ympäristötunnuslukujen seuranta tuettiin HSY:n materiaalitaseen ja ravinnetaseen laskennalla. CIRCUIH-hanke ja Circular Green Blocks -hanke päättyivät. CIRCUIH-hankkeessa kehitettiin työkaluja rakentamisen kiertotalouden edistämiseksi kaupungeissa, rakennushankkeissa sovellettavia kiertotalouskriteereitä ja seudullisia kiertotalousindikaattoreita. Circular Green Blocks -hankkeessa edistettiin kaupunkikorttelitason kierto- ja jakamistalouden liiketoimintaratkaisuja. Kaikki muovi kierrätää -hankkeessa selvitettiin muovijättejakeiden käsittely- ja hyötykäyttömahdollisuuksia. Raiderahti-hankkeessa selvitettiin raideinfran hyödyntämistä tavaralogistiikassa. Ilmastoinfon Isännöitsijät energiamurroksen vetureina (Energiaveturi) -hankkeessa kehitettiin isännöitsijöiden käyttöön työkaluja energiaremonttien edistämiseen ja johtamiseen.

1.1.5 Henkilöstö

Yksikkö	Palkat	Sivukulut	Yhteensä	Henkilöä	Henkilöä	Muutos
				31.12.2023	31.12.2022	2023-2022
Kuntayhtymän johto, ohjaus ja kehittäminen	4 380 387	889 297	5 269 683	73	78	-5
Vesihuolto*	25 526 563	5 431 250	30 957 813	446	438*	8
Jätehuolto	7 760 322	1 668 236	9 428 557	143	135	8
Seutu- ja ympäristötieto	2 606 544	562 835	3 169 380	42	48	-6
Tukipalvelut*	3 055 598	632 271	3 687 869	56	54*	2
Asiakaspalvelu	1 922 339	410 062	2 332 401	40	37	3
YHTEENSÄ	45 251 753	9 593 951	54 845 704	800	790	10

*Vesihuollon ja Tukipalveluiden vuoden 2022 henkilömäärässä huomioitu Varastopalveluiden 12 henkilön siirtyminen Tukipalveluista Vesihuoltoon, jolloin vuodet 2022 ja 2023 ovat keskenään vertailukelpoisia

HSY:n henkilöstömäärä lisääntyi 31.12. tilanteessa 10 henkilöllä edellisestä vuodesta. Henkilöstön keskimääräinen määrä vuoden aikana oli henkilötyövuosina 811,6, joka oli 56,0 htv:ta pienempi kuin henkilöstösuunnitelman mukainen määrä 867,6 htv.

Korona on jättänyt jälkensä meidän työskentelyymme ja teemme hybridityötä, emme 100 % etätyötä emmekä 100 % läsnätyötä, vaan näitä joustavasti yhdistäen, niissä työtehtävissä, joissa etätyöskentely oli mahdollista.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan alkuvuonna 2022 vaikutti myös HSY:n henkilöstöön myös 2023. HSY:llä varmistettiin, että turvallisuuskäytännöt sekä fyysisessä turvallisuudessa että kyberturvallisuudessa ovat tilanteen mukaiset ja henkilöstölle järjestettiin tästä aiheesta tilaisuuksia. Henkilöstöllä on myös mahdollisuus käyttää työterveyshuollon mielenpalveluita, jos sota aiheuttaa työntekijälle huolta ja ahdistusta. Myös varautuminen ja turvallisuuden huomioiminen on muokkaamassa turvallisuuskäytäntöjämme mm. henkilöstön turvallisuusselvitysten osalta. Prosessi tämän toimintamallin käyttöönottamiseksi käynnistyi tarkasteluvuonna.

Jokaisen HSY:läisen työhyvinvointia edistettiin strategiakorttitavoitteen mukaisesti. Vuoden 2022 Nollatoleranssi kiusaamiselle strategiakorttitavoitteemme vaikutuksesta saimmekin epäasiallisen käytöksen ja kiusaamisen kokemuksen vähenemään merkittävästi, mikä näkyi henkilöstölle tehdyissä kyselyissä ja mm. työpaikkaselvityksissä. Dialogilähettiläiden toimintamalli otettiin käyttöön vuoden alusta. Johtamisen kehittämisessä kilpailutettiin ja käynnistettiin valmentavan johtamisen valmennukset, kilpailutettiin osaamisen hallinnan järjestelmä, jonka käyttöönotto aloitettiin urakoitsijoiden perehdytysten siirtämisellä aiemmasta järjestelmästä ja oppimisympäristöstä valittuun järjestelmään. Johtamisen toimintamallia kehitettiin edelleen ja esihenkilöille järjestettiin puheeksi ottamisen koulutuksia. Edellisen vuoden puolella käynnistyneiden riskien arviointien päivittäminen saatettiin loppuun alkuvuodesta.

Kaikille yhteisissä strategiakorttitavoitteissa jatkettiin työturvallisuuden edistämistä. Tarkempia tietoja henkilöstöstä, työturvallisuus-, työkyky- ja työhyvinvointijohtamisesta sekä osaamisen kehittämisestä esitetään erillisessä HSY:n henkilöstökertomuksessa 2023.

1.1.6 Ympäristövastuu

HSY:n perustehtävänä on tuottaa jätehuollon ja vesihuollon palveluja. HSY:llä on siis koko toiminta-alueemme ympäristön kannalta hyvin merkittävä tehtävä. Lisäksi perustehtävänä on tuottaa seudullista tietoa. Toimimme toimintapolitiikkamme mukaisesti jatkuvan parantamisen periaatteella. Noudatamme toiminnassamme yhteiskunnan asettamia velvoitteita ja lakisääteisiä vaatimuksia sekä sidosryhmille annettuja lupauksia. Strategiamme mukaisesti toteutamme ympäristövastuuta neljässä eri päämäärässä; Hiilineutraali HSY, Kiertotalouden keskiössä, Puhdas Itämeri sekä Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien. Tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä, edesauttaa ilmastonkestävän pääkaupunkiseudun syntymistä, vähentää jätevedenpuhdistuksen ravinne- ja epäpuhtauksia, parantaa kotitalousjätteiden kierrätysastetta, vähentää sekajätteen määrää, sekä vahvistaa alueen kiertotalouden toteutumista, ja edistää lähiympäristön hyvää tilaa ja monimuotoisuutta.

HSY:ssä on usealla eri osa-alueella asetettu ympäristölupasäädöksiä tiukempia tavoitteita, joita seurataan ja joiden mukaisesti toimintaa kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteen mukaisesti. Jäteveden puhdistusprosessien jatkuvilla parannuksilla sekä pitkäjänteisillä investoinneilla voidaan pitää ympäristöpäästöt alhaisina ja varautua siihen, että toimintavarmuus on hyvä ja että kapasiteetti riittää tulevaisuudessakin. Sekaviemäröidyn alueen jätevesien ylivuotojen hillitsemiseksi on tehty investointeja ja kehitystyötä. Jätehuollossa kehitetään kotitalouksien lajittelumahdollisuuksia ja etsitään korkeamman jalostusasteen hyötykäyttöä kierrätysmateriaaleille. Kotitalouksien uudistetuilla lajittelumääräyksillä, aktiivisella viestintä- ja neuvontatyöllä sekä kierrätysmahdollisuuksien parantamisella vaikutetaan biojätteen, lasin, metallin, paperin, kuitupakkausten, pakkausmuovin ja muiden hyödynnettävien materiaalien määrän pienentymiseen kotitalouksien sekajätteessä ja kotitalousjätteen kierrätysasteen nousuun. Lisäksi tavoitteena on, että kotitalousjätteen kokonaismäärä vähenisi. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi HSY optimoi prosesseja, hyödyntää kaatopaikka- ja biokaasua, parantaa energiatehokkuutta, on käyttänyt uusiutuvia liikennepolttoaineita ja tutkii aktiivisesti keskeisiä päästöjen vähentämismahdollisuuksia, kuten jätevedenpuhdistuksen typpioksidulipäästöjen pienentämistä.

Ympäristövastuuta toteutetaan kokonaisvaltaisesti HSY:n omassa ja ulkoistetuissa toiminnoissa. Ympäristöjärjestelmän ISO 14001 vaatimuksena on ympäristöohjelma, joka on osa toiminta- ja taloussuunnitelmaa. Aktiivista sidosryhmätyötä tehdään ympäristövastuun ulottamiseksi laajemmalle yhteiskunnalle. HSY osallistuu Itämeri-haasteeseen, ja HSY:llä on Helsingin seudun ilmastokumppanit -sitoumus, Kestävän kehityksen toimenpidesitoumukset koskien ympäristövastuuta ja sosiaalista vastuuta, Kestävän kehityksen päästöttömien työmaiden sekä jätevedenpuhdistuksen Green deal –sitoumukset.

Energian kulutus ja tuotanto sekä ilmastovaikutukset ⁽¹⁾

HSY kulutti vuonna 2022 energiaa 202 gigawattituntia, josta sähkön osuus oli 58 prosenttia, lämmityksen 40 prosenttia ja muun polttoaineen käytön osuus 2 prosenttia. Suurin sähköntarve

¹ Esitetyt tarkat luvut ovat vuodelta 2022; vuoden 2023 luvut valmistuvat osittain vasta tilinpäätöksen laatimisen jälkeen. Tekstissä esitetty arviot vuoden 2023 luvuista.

HSY:ssä on jätevedenpuhdistamoilla ja vedenpuhdistuslaitoksilla. Myös jätevesipumppaamot ja jätteenkäsittelykeskus käyttävät runsaasti sähköä. Vuoden 2023 osalta ennakoarvio kokonaisenergiankulutukselle on noin 197 GWh.

Vuonna 2022 uusiutuvaa energiaa tuotettiin yhteensä 153 GWh, sisältäen 18,8 GWh myytyä biokaasua. Energiantuotanto väheni 5 prosenttia edellisvuodesta, mihin vaikutti mm. jätevedenpuhdistamojen biokaasun tuotannon pienentyminen Suomenojan jätevedenpuhdistamon toimintojen Blominmäkeen siirtymisen aiheuttamien väliaikaisten tuotantovaikutusten vuoksi. Myös kaatopaikkakaasun tuotanto laski edellisvuodesta. Ennakoarvio uusiutuvan energian tuotannosta vuonna 2023 on noin 140 GWh.

Oman uusiutuvan sähkön ja lämmön tuotannon lisäksi HSY:llä on merkittävä rooli pääkaupunkiseudun kaukolämmön tuotannossa. Vuonna 2022 Espoon Fortumin Suomenojan ja Helsingin Helenin Katri Valan lämpöpumppulaitokset hyödynsivät puhdistetun jäteveden hukkalämpöä yhteensä 523 gigawattitunnin edestä. Vantaan jätevoimalaan toimitetun sekajätteen energiasisältö oli 933 GWh.

HSY pyrkii vähentämään energiankulutustaan kuntien energiatehokkuussopimuksen uuden sopimuskauden tavoitteiden mukaisesti 7,5 % vuoteen 2025 mennessä vuoden 2015 tasosta. Tämä kokonaisuutena 14 900 MWh energiatehokkuustavoite saavutettiin kuitenkin etuajassa. Vuoden 2023 kevääseen mennessä toteutettujen energiansäästötoimenpiteiden yhteisvaikutus on jo yli 16 300 MWh. HSY:n merkittävimpiä käyttöön otettuja energiatehokkuustoimia vuonna 2023 olivat mm. Kivikon jätepalvelukeskuksen talotekniikkauudistukset, Ilmalan vesitornin kattoremontti, Pitkälän vedenpuhdistamon uudistukset, Ämmässuon tukiainekäsittelyn ilmastusoptimointi sekä Ämmässuon ja metsäpirtin valaistushankkeet. Kokonaisuutena edellisvuoden energiansäästötoimien vaikutus on yli 2000 MWh vuodessa.

Energiakriisiin liittyi vuosina 2022–2023 energian hinnan nousua sekä energian saatavuuden kohonnutta riskiä. Kriisin haitallisten vaikutusten hillitsemisellä oli siten merkittävä rooli HSY:n energiatehokkuustoiminnassa myös vuoden 2023 aikana. Energianjakeluhäiriöihin varautumisen lisäksi HSY on jatkanut monia toimenpiteitä liittyen sähkönkulutuksen ja -tuotannon ohjaamiseen, millä hallittiin energian käytön kustannuksia sekä tuettiin sähköjärjestelmän tasapainoa.

HSY:n oman toiminnan aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt vuonna 2022 olivat 92 000 tonnia hiilidioksidiekvivalenteiksi muutettuna, ja ulkoisten palveluiden aiheuttamat päästöt noin 5 000 tonnia, minkä myötä HSY:n toiminnan kokonaispäästökertymä oli n. 97 000 tCO_{2e}. Suurimmat päästöt syntyivät jäteveden puhdistuksen prosessipäästöistä (49 %), kaatopaikan hajapäästöistä (13 %) ja kompostoinnista (25 %). Vuonna 2022 HSY:n oman toiminnan aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt laskivat 7 prosenttia edellisvuodesta. Suhteessa merkittävästi vähenivät mm. autojen ja työkoneiden polttoaineen käytöstä aiheutuvat päästöt (-39%) sekä kaatopaikan hajapäästöt (-40%).

Ennakoarvion perusteella HSY:n kokonaiskasvihuonekaasupäästöt vuonna 2023 ovat noin 114 000 tCO_{2e} ja siten n. 17 % vuoden 2022 päästökertymää suuremmat. Syy

kasvihuonekaasupäästöjen kasvuun on Viikinmäen aktiivilieteprosessin häiriön myötä kohonneet typpioksiduulipäästöt keväällä 2023.

HSY:n toimintaan liittyviä ilmastovaikutuksia pyritään pienentämään laaditun Hiilineutraaliusohjelman mukaisesti. Ilman Viikinmäen aktiivilieteprosessin häiriötä vuoden 2023 päästökertymä olisi jäänyt merkittävästi pienemmäksi. Tavoitteen mukaista kehitystä saatiin aikaan monen päästölähteen osalta. Kaatopaikan hajapäästöt ovat edelleen laskusuunnassa kaasu- ja kaasunhallinnan kehittämistoimien ja kaatopaikan rakenteiden toteutuksen ja ylläpidon myötä. Ämmäsuon energiantuotanto- ja jakelujärjestelmän ylläpitotoimien myötä turvataan alueella tuotettavan biokaasun tehokas hyödyntäminen. Jätevedenpuhdistamoiden prosessipäästöjen muodostumista ja vähentämismahdollisuuksia on tutkittu koejaksoilla ja päästömittauksin. Puhdistamoiden energiankäyttöön liittyvät päästöt vähentyivät vuonna 2023 merkittävästi mm. Suomenojan toiminnan päättymisen myötä. Blominmäen puhdistamon käyttöönoton vaikutukset prosessipäästöihin näkyvät osin viiveellä. Ulkoisten palveluiden, kuten jätekuljetusten ja muiden ulkoistettujen kuljetustehtävien kasvihuonekaasupäästöt ovat vähentyneet nopeasti kuljetuspalveluhankintojen uusiutuvan energian käyttövelvoitteiden myötä (yli 50 % viimeisen neljän vuoden aikana).

Biokierrätyksessä käynnistetty kehittämishanke tulee vähentämään kompostoinnin khk-päästöjä ja lisäämään biojätteistä tuotettavaa biokaasua tulevaisuudessa. Tämän noin 10 miljoonan euron arvoisen hankkeen suunnittelu on edennyt vuoden 2023 aikana hyvin ja hankkeelle saatiin haettua Ympäristöministeriöstä investointitukea noin 4 miljoonan euron arvosta.

Itämerihaaste

HSY on osallistunut Helsingin ja Turun kaupunkien Itämerihaasteeseen vuodesta 2012 alkaen. Viisivuotinen sitoumuskausi päättyi vuoden lopussa, ja syksyllä valmisteltiin uusi Itämerihaaste-ohjelma vuosille 2024–2028. Päättyneen kauden toteumaseurannan perusteella ohjelma on toteutunut hyvin. Myöhästyneet tai tulevaisuuteen siirtyneet toimenpiteet liittyivät pääosin investointeihin: Blominmäen puhdistamohankkeisiin ja Viikinmäen puhdistamon kehittämiseen.

Päättynyt ohjelma koostuu vesistökuormitukseen vaikuttavista toimista jätevedenpuhdistuksessa ja viemäriverkossa. Hankekokonaisuuksia ovat:

- 1) investointien hallinta,
- 2) hule- ja ylivuotovesien hallinta,
- 3) hajakuormituksen vähentäminen,
- 4) tutkimus,
- 5) tietoisuuden lisääminen ja
- 6) kansainvälinen yhteistyö
- 7) vaelluskalojen vaellusesteiden poistaminen

Päästöttömät työmaat

HSY on mukana päästöttömien työmaiden Green deal -sopimuksessa. Vuonna 2023 jatkoimme 2022 voimaan tulleilla vaatimuksilla soveltuvilla työmailla. Green deal -kriteereitä ovat olleet mm.

ajoneuvoille päästötön käyttövoima ja EURO VI sekä työkoneille Stage V ja sähkökäyttöisyys mahdollisuuksien mukaan. Olemme myös yhtenäistäneet Green deal -vaateiden seuranta. Seuranta tapahtuu työmaakokouksissa.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

GRI-standardin mukainen vastuullisuusraportointi kattaa ympäristövastuun lisäksi myös taloudellisen ja sosiaalisen vastuun näkökulmat. Toimintapolitiikkamme mukaisesti sitoudumme jatkuvan parantamisen periaatteisiin siten, että tuotamme turvalliset, toimintavarmat ja laadukkaat palvelut asiakkaille kustannustehokkaasti sekä huolehdimme Itämeren hyvinvoinnista, hillitsemme ilmastonmuutosta ja vahvistamme alueen kiertotalouden toteutumista.

HSY:lle on laadittu ohjeet, jotka määrittelevät eettisesti hyväksyttävän tavan toimia työtehtävissä, työyhteisössä ja suhteessa asiakkaisiin. Väärinkäytöstilanteiden hallintaan on luotu selkeä malli, jossa kuvataan eri toimijoiden roolit ja vastuut. Vuoden lopussa otettiin käyttöön ilmoittajansuojelulain mukainen sähköinen ilmoituskanava väärinkäytösten ilmoittamista varten.

HSY:n eettiset periaatteet velvoittavat jokaista HSY:läistä:

- Noudatamme lakeja ja asetuksia sekä hyvän johtamisen ja hallintotavan periaatteita
- Kunnioitamme ja edistämme ihmisoikeuksia ja tunnustamme jokaisen kanssaihmisemme oikeudet rehtiin kohteluun ja tasa-arvoiseen kanssakäymiseen
- Kunnioitamme ja suojelemme ympäristöä ja toimimme säästäväästi

Uuteen strategiaan sisältyy yhtenä päämääränä työn murros. Työnmurroksen päämäärä sisältää sekä pito- ja vetovoimaiseen työnantajaan että osaavaan ja kehittyvään henkilöstöön sisältyvää toimintaa, joiden tavoitteena on vahvistaa hyvää työntekijäkokemusta sekä vahvistaa ja varmistaa henkilöstön osaamista strategisissa kyvykkyyksissä ammatillisen osaamisen lisäksi.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vesihuolto

Maa- ja metsätalousministeriön (MMM) Kansallinen vesihuoltouudistus – hankkeen tavoitteena on varmistaa suomalaisen vesihuollon korkea taso myös tulevaisuudessa. Hanke koostuu erilaisista tulevaisuuden toimintaa varmistavista osahankkeista. Vuonna 2023 valmisteltiin muun muassa vesihuoltolainuudistusta MMM:n toimesta ja vastaavasti ELY-keskukset ovat käynnistäneet maakuntatasoisten vesihuollon yleissuunnitelmien koostamisen. HSY on osallistunut aktiivisesti niin lainsäädännön kehittämisen kommentointiin VVY:n kautta, että Uudenmaan osalta yleissuunnitelman valmistelun työpajatoimintaan.

Yhdyskuntajätevesidirektiivin valmistelu on edennyt vuoden 2023 aikana ns. trilogivaiheeseen, jossa direktiivin yksityiskohdista neuvotellaan EU Parlamentin, Komission ja Neuvoston kesken. Direktiivin sisällön seuranta ja substanssipohjainen tietopohjan informoiminen neuvotteluiden suuntaan on tapahtunut VVY:n sekä EUREAUn kautta, joiden elimissä HSY:llä on myös edustusta. Direktiivin

arvioidaan edelleen valmistuvan vuoden 2024 kevään aikana. Toteutuessaan esitetty ehdotus tuo HSY merkittäviä kustannuspaineita mm. haitallisten aineiden poiston investointitarpeiden ja käyttökustannusten kautta 2030-luvulle.

Yhdyskuntajätevesidirektiiviä ennen valmistuneen EU:n juomavesidirektiivin toimeenpanemiseksi annetut kansalliset laki- ja asetusmuutokset tulivat voimaan 12.1.2023. Direktiivin kautta tullaan säätelemään talousveden riskienhallintaa, talousveden laadunvalvontaa, talousveden kanssa kosketuksissa olevien materiaalien laatua, vesihuollon tietojärjestelmiä ja asiakkaille tiedottamista sekä vuotojen hallintaa. HSY:n osalta talousvedenriskienhallintaan on otettu käyttöön kattava WSP-järjestelmä jo vuonna 2005 ja sen tasoa on kehitetty vuosien saatossa. HSY:n tuottaman talousveden laatu on asetetun laadun mukaista. Direktiiviohjaus tuo laadunvalvontaan mukaan uusia jatkuvassa seurannassa olevia aineryhmiä kuten PFAS-yhdisteet ja Bisfenoli A:n sekä seurattavien kasviensuojeluaineiden lista kasvoi. HSY:n analysoima talousveden summa PFAS-pitoisuus (11 ng/l) alittaa selvästi EU:n raja-arvon 100 ng/l. Talousveden kanssa kosketuksissa olevien materiaalien osalta säädöstyö on edelleen käynnissä ja parhaillaan olemme lausuntojen jälkeisessä lainvalmistelun vaiheessa. Direktiivin kautta tuli tarkennuksia asiakkaille toimitettavien tietojen jakelussa ja laajuudessa, ja tältä osin viemme asiakasviestintää myös kehityksessä olevalle OmaHSY – asiakkuuden hallinta-alustalle. Lisäksi talousveden yleiset laatutiedot ovat saatavilla nettisivujemme kautta. Vesijohtoverkoston osalta HSY:llä on käynnissä oma vuotovesien hallintahanke, jota toteutetaan HSY:n strategian talouden ohjelmien alla.

Turvallisuuden riskiprofiiliin muutokset jatkuivat vuonna 2023 Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan vuoksi. Tilanteen vuoksi varautumiseen liittyvät hankkeet korostuivat edelleen vuoden 2023 aikana Strategia 2030 Turvattu juomavesi otsikon alla. HSY:n vesihuollon kehittämisen painopistealueita ovat olleet muun muassa panostukset tietotekniseen ja fyysiseen turvallisuuden kehittämiseen sekä turvallisuuskulttuurin rakentamiseen. Vuoden 2023 aikana käynnistettiin myös HSY:n laajempi turvallisuusjohtamisen organisoitihanke ja hanketta vetämään nimitettiin turvallisuusjohtaja. Turvallisuusjohtamisen ja -käytäntöjen kehittäminen jatkuu vuonna 2024.

Strategia 2030 ohjaamana vesihuollon kehityksen muita painopistealueita ovat olleet mm. omaisuudenhallinnan kehittäminen, talouden tasapainon saavuttamiseen liittyvät hankkeet, kiertotalouden hankkeet (mm. RAVITA ja kierrätysmateriaalien hyödyntämishankkeet investoinneissa) sekä asiakkuuden hallinnan kehittämishankkeiden tukeminen. Talouteen vaikuttavia tekijöitä ovat vuonna 2024 edelleen epävakana jatkuvan toimintaympäristön myötä edelleen vaihteleva markkinatilanne, joka joissa tietyiltä osin on edelleen inflaation kehityksen luomaa epävarmuutta sekä hintapainetta ja toisaalla rakentamisen yleisen taloudellisen tilanteen kautta tietyiltä osin epävakautta yrityksen toimintakyvykkyyteen ja toisaalta mahdollisuuksia kilpailun lisääntymiseen ja sitä kautta urakkahintojen alenemiselle. Oma lukunsa ovat energiakustannukset, joiden merkitys vesihuollon taloudessa on merkittävä. Vuoden 2023 aikana energiakustannukset eivät kuitenkaan toteutuneet budjettiskenaarion tasolla, ja tältä osin pystyttiin pitämään käyttökustannuksien kasvua kurissa. Talvella 2022–2023 luotiin myös sekä kansallisia että HSY-tasoisia käytänteitä mahdollisiin energiapulatilanteisiin, ja niihin valmistauduttiin yhteistyössä energiayhtiöiden ja Fingridin kanssa. HSY vesihuollon laitostoiminnot liittyivät mukaan osaksi Fingridin vapaaehtoista sähköjärjestelmän joustoa ja siten osallistuimme osaltamme yhteiskunnallisiin energian saannin huoltovarmuustalkoisiin. Yhteistyötä on jatkettu talvikaudella

2023–2024. Käytännössä energiapulan skenaariot eivät toteutuneet, mutta riskienhallinnan näkökulmasta tehtiin paljon tärkeää ennakointityötä ja luotiin käytänteet laajalle kansalliselle yhteistyölle.

HSY:n Vesihuollon historian suurin investointi, Blominmäen jätevedenpuhdistamo, valmistui talven 2023 aikana ja vastaanotettiin 12.7.2023. Blominmäen valmistumisen jälkeen ei jätevedenpuhdistukseen ole aivan lähivuosina suuria investointeja suunniteltuna. Vedenpuhdistuksen tärkein yksittäinen investointi kohdistuu Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitoksen kehittämiseen, jonka urakka jakautuu useille vuosille. Vuonna 2022 hyväksytyn uuden Strategia 2030:n mukaisen investointistrategian ja siitä johdetun investointiohjelman mukaisesti on panostus investoinneissa ovat aikaisempaa enemmän kääntyneet vesihuollon verkostojen korjausvelan hallintaan. Euromääräiset panokset eivät kuitenkaan riitä pysäyttämään korjausvelan kasvua. Jäsenkaupunkien suuret infrahankkeet (muun muassa allianssihankkeet Kruunusillat ja Kalasatama sekä jo päätösvaiheeseen edenneet Vantaan ratikka, Helsingin läntinen raitiotie ja Tunnin juna) lisäävät johtosiirtojen ja verkostosaneerausten kustannuksia jatkossakin. Uusia raidehankkeita on omistajakunnissa suunnitteilla myös tulevalle vuosikymmenelle.

Vesihuollon investointitasoa on mallinnettu Strategia 2030 -työn yhteydessä ja tasapainoisen talouden teeman tavoitteiden kautta on haettu vuotuinen investointitaso, jonka kautta voidaan strategiakauden loppupuolella saada käännettyä velan määrä laskuun. Tämä edellyttää investointien sopeutuksen lisäksi taksojen vuotuista nostoa. Tasapainoisen talouden teeman mukaisesti työ on käynnissä ja sitä jatketaan vuonna 2024. Vuonna 2023 on otettu käyttöön investointien uusi hallintajärjestelmä iPro, jonka avulla investointien hallinnan lisäksi on mahdollista kehittää investointisalkun aikaisempaa parempaa ja tehokkaampaa hallintaa. Lisäksi on kehitetty investointien johtamista laajan projektihallinnan koulutuksen sekä hallinnan organisatoristen muutosten kautta. Vuoden 2023 aikana käynnistettiin myös vuosikellon mukainen investointiohjelman valmistelutyö ja talouden hallinnan kehittämiseksi suunnittelujännettä laajennettiin 10 vuodesta 20 vuoteen. Investointiohjelma 2025–2044 valmistuu vuoden 2024 aikana. Vuoden 2023 aikana käynnistettiin myös maksurakenteen uudistusohjelma, jonka tavoitteena on maksurakenteen asteittainen muutos sekä eri maksulajien nykyistä parempi kustannusvastaavuus. Työn ensimmäinen vaihe toteutettiin vuonna 2023 ja se jatkuu vuonna 2024.

Jätehuolto

Asumisessa syntyvän biojätteen erilliskeräys laajenee koko HSY:n toimialueelle vuoden 2024 aikana. Heinäkuun alusta biojätteen erilliskeräyksen piiriin tulevat kaikki alueen asuinkiinteistöt, pois lukien vapaa-ajan kiinteistöt. Biojätteen kompostoinnin kiinteistöllä erilliskeräyksen vaihtoehdoksi valinnee kaikkiaan noin 50 % toimialueen asuinkiinteistöistä.

Jätelakiin vuoden 2024 alussa vireillä oleva muutos kaventaisi toteutuessaan kunnan ensisijaisen jätehuoltovastuun soveltamisalaa. Valmisteltavana olevassa lakiluonnoksessa asumisessa syntyväksi jätteeksi ei enää katsottaisi sosiaalipalveluiden tuottaman asumisen piirissä syntyvää jätettä. Toteutuessaan lakimuutos vähentäisi myös HSY:n järjestämän jätehuollon piiriin kuuluvan asumisessa syntyneen jätteen määrää vähäisesti.

Jätelaissa kunnille ja pakkausjätteiden tuottajayhteisölle säädetyn yhteistyövelvoitteen nojalla kunnat huolehtivat jatkossa pakkausjätteiden erilliskeräyksestä ja kuljetuksesta asuinkiinteistöiltä tuottajan järjestämään käsittelyyn tai jatkokuljetukseen. HSY on liittynyt yhteistyötä koskevaan valtakunnalliseen sopimukseen, jonka mukaisesti tuottajayhteisö suorittaa kunnille korvausta erilliskeräykseen ja kuljetukseen liittyvästä yhteistyöstä. Vuosi 2024 on ensimmäinen täysi vuosi sopimuksen soveltamisen osalta ja tällöin myös tarkentuvat korvaustasot.

Seutu- ja ympäristötieto

Syksyllä 2023 Euroopan neuvosto sai aikaan yhteisen näkemyksen tulevasta ilmanlaatudirektiivistä, ja se aloitti neuvottelut Euroopan parlamentin ja komission kanssa. Parlamentin kanta oli komission ehdotusta kunnianhimoisempi, kun taas neuvoston kanta oli maltillisempi kuin komissiolla. Keväällä 2024 neuvottelut näiden kolmen välillä tulee olemaan haastavat. Yhteinen näkemys silti on, että tiukennuksia on luvassa. Katupöly ja puunpoltto sekä ultrapienet hiukkaset säilyvät tärkeinä ilmansuojelutyön teemoina jatkossakin. Eurooppa on matkalla kohti saasteettomuutta vuoteen 2050 mennessä. Kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseksi ilmansuojelu vaatii aktiivista yhteistyötä, toimenpiteitä ja resursseja.

Ilmastolaki velvoittaa kunnat laatimaan ilmastosuunnitelman yksin tai yhdessä alueen muiden kuntien kanssa. Kunta voi asettaa myös sopeutumiseen ja hiilinieluihin liittyviä tavoitteita ja toimia. Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti kunnille asetettu velvoite laatia ilmastosuunnitelma saattaa poistua. Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 on hyväksytty ja luotu 2030-luvulle ulottuva kiertotaloustavoitteita tukeva visio, jonka tavoitteena on kierrätysasteen nostaminen vähintään EU:n kierrätystavoitteiden tasolle.

Ympäristöministeriö on valmistellut pitkään maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön kokonaisuudistusta. Uusi rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025. Alueidenkäytön lainsäädännön uudistaminen on meneillään. Tavoitteena on muun muassa edistää kaavoituksen sujuvuutta, hyvää elinympäristöä, kaupunkien ja kuntien kasvua, alueiden elinvoimaisuutta, yritysten kilpailukykyä sekä Suomen houkuttelevuutta investointikohteena. Rakennetun ympäristön digitalisaatiota koskeva RYTJ-laki astui voimaan 1.1.2024, ja se mahdollistaa rakennetun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönoton sekä toiminnan. Seudullisen perusrekisterin uudistuksen valmistelussa ja toteutuksessa on otettu huomioon yhteensopivuus RYTJ:n kanssa.

1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Operatiiviset riskit

HSY:n toiminnassa operatiiviset riskit muodostavat lukumääräisesti suurimman riskiluokan. Suurimpiin operatiivisiin riskeihin kuuluu merkittävä alueellinen vedenjakeluhäiriö. Vedenjakelun häiriö voi johtua runkovesijohdon rikkoontumisesta, paineenkorotuksen tai korkeapainepumppaamon häiriöstä, ja myös vesihuollon lamauttamisesta tuhoiskun seurauksena. Riskienhallintatoimiin sisältyy investointiohjelman mukainen toimintavarmuutta lisäävien laiteasemien ja rinnakkaisten vedenjakeluyhteyksien rakentaminen. Vesihuoltoverkoston teknisen

elinkaarenhallinnan ja verkostoihin liittyvän varautumisen ja ennakoivan häiriötilannehallinnan kehittäminen ovat myös tärkeitä riskienhallintatoimia.

Hybridi- ja informaatiovaikuttaminen ja disinformaation levittäminen on tunnistettu riskiksi. Riski voi toteutua esim. palvelunestohyökkäyksen, vikailmoitusnumeron tukkimisen, hakkeroinnin tai sometilien varastamisen muodossa. Hallintakeinoina ovat toimintamallin muodostaminen informaatiovaikuttamisen varalta, henkilöstön perehdyttäminen ja kouluttaminen informaatiovaikuttamiseen sekä tiivis viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö.

Riskikartoituksessa tulivat esille HSY:n tietojärjestelmä- ja järjestelmätoimittajariskit, esimerkiksi yhdestä ohjelmistotoimittajasta riippuvat tietojärjestelmät ja/tai hyvin ohuet tietojärjestelmätoimittajan tai oman organisaation avainresurssit. Riskienhallintatoimenpiteinä sopimuksissa varmistetaan tietojen siirrettävyys eri tietojärjestelmien välillä ja se, että käytetään teknologiaa, jota on saatavissa eri järjestelmätoimittajilta. Tietojärjestelmätoimittajien auditointi ja seuranta sekä yhteydenpito tietojärjestelmätoimittajiin kuuluu myös riskienhallintatoimenpiteisiin.

Riskienarvioinnissa tunnistettiin kyberriskejä, joihin kuuluvat esimerkiksi tunkeutuminen HSY:n tietoverkkoon ja järjestelmiin tai palvelunestohyökkäys HSY:n verkkopalveluihin. Tietojärjestelmien ja toiminnan lamaantuminen tietoturvahyökkäysten vuoksi on myös otettava huomioon uhkarvioissa. Kyberriskejä hallitaan ylläpitämällä HSY:n tietoturvapolitiikkaa ja toimimalla tietohallinnon ohjeiden mukaisesti. HSY:n tietoturvapolitiikka on päivitetty v. 2023. Kyberuhat huomioidaan ohjelmistojen palvelusopimuksissa ja kriittisen ICT-infran fyysisistä turvallisuutta parannetaan.

Vahinkoriskit

HSY:n riskikartassa tunnistettuja suurimpia vahinkoriskejä ovat runkovesijohdon rikkoontumisen tai viemäröinnin aiheuttama merkittävä henkilö- tai omaisuusvahinko kolmannelle osapuolelle, vakava tulipalo vesi- tai jätehuollon tuotantolaitoksella sekä HSY:n työturvallisuusriskit.

Runkovesijohdon rikkoontumisen tai viemäröinnin aiheuttamien riskien pitäminen siedettävällä tasolla vaatii jatkuvia hallintatoimenpiteitä. Investointien tarveselvityksessä pyritään huomioimaan verkosto-osuudet, joista voi aiheutua henkilö- tai omaisuusvahinkoja. Varautumisen, ennakoinnin ja vahinkoprosessin hallinnan kehittäminen on tärkeää.

Vesi- ja jätehuollon tuotantolaitoksilla on kehitetty hallintatoimia tulipalojen ehkäisemiseksi. Toimenpiteet ovat kohdistuneet muun muassa varavoiman, paloilmoitinlaitteistojen ja sähkönsyötön uudistamiseen sekä sammutuslaitteistojen ja päälaitteiden automaatiojärjestelmien kehittämiseen. Ajantasaiset pelastussuunnitelmat ja niiden jatkuva ylläpito sekä paloharjoitukset ovat tärkeitä.

HSY:n toiminnoissa, erityisesti jäte- ja vesihuollon toimialoilla, on merkittäviä työturvallisuus- ja työsuojeluriskejä. Henkilövahinkojen osalta esimerkiksi kaivantotyöt ja tuotantolaitoksilla tehtävät operatiiviset työt ovat riskialtis alue. Riskien hallintatoimiin kuuluvat työturvallisuuden toimintasuunnitelmien toteuttaminen, työsuojelutalustojen seuranta, johdon työturvallisuuskävelyt, työmenetelmien ja käytäntöjen parantaminen muun muassa käymällä läpi työtapaturmat, läheltä piti -tilanteet ja turvallisuushavainnot yhdessä henkilöstön kanssa.

Vahinkovakuutukset ovat osa riskienhallintaa. Riskejä on yritettävä poistaa, välttää ja pienentää ottamalla omaa vastuuta ja vasta lopuksi siirtää niitä vakuutuksiin. HSY:lle on luotu vakuutuspolitiikka, joka on hyväksytty hallituksessa v. 2023.

Strategiset riskit

Vallitsevaan maailmantilanteeseen liittyy uusia ja kasvaneita riskejä. Toimialat ja tulosalueet ovat tunnistaneet toimintaympäristön muutokseen liittyviä riskejä, joista osa liittyy kansainvälisen turvallisuustilanteen heikentymiseen.

Uudet riskit ja eräiden olemassa olevien riskien riskitason nousu liittyvät myös Ukrainan sodan aiheuttamaan materiaalien ja palveluiden sekä energian hintojen nousuun ja voimakkaaseen vaihteluun. Myös kyberriskien riskitaso on noussut.

Hybridi- ja informaatiovaikuttaminen sekä disinformaation levittäminen on tunnistettu riskeiksi. Henkilöstöä on opastettu raportoimaan poikkeavista havainnoista keskitetysti. Tilannekuvaa seurataan jatkuvasti yhteistyössä viranomaisten kanssa. Fyysisen turvallisuuden tasoa on nostettu kriittisissä kohteissa: kamera- ja kulunvalvonta, aidat, vartiointi. HSY:n viestinnällä on keskeinen rooli disinformaation tunnistamisessa.

Vesihuollon toiminta-alueen epätaloudellinen tai epätarkoituksenmukainen laajentuminen on tunnistettu riskiksi. Toiminta-aluepäätöksissä tehdään aktiivista yhteistyötä omistajakaupunkien kanssa.

Taloudelliset riskit

Taloudellisten väärinkäytösten mahdollisuus on tunnistettu riskiksi. Väärinkäytöksiä voivat olla kavallus, petos tai varkaus. Riskienhallintatoimiin kuuluvat järjestelmäkontrollien lisääminen ja tarkentaminen ja vaarallisten työyhdistelmien ehkäiseminen kaikissa taloushallinnon järjestelmissä. Myös järjestelmien käyttöoikeudet tarkistetaan vaarallisten yhdistelmien näkökulmasta. Rekrytoitavien henkilöiden taustaselvityksiä lisätään ja monipuolistetaan.

Taloudellisesti merkittäviin rakennusurakkasopimukseen, ICT-järjestelmäsopimukseen, jätteenkuljetussopimukseen ja kemikaalien sekä raaka-aineiden ostosopimukseen sisältyy sopimusriskejä. Riskien hallintatoimenpiteinä hankintasopimusten juridista tarkastusta on lisätty ja tehostettu etenkin merkittävimpien sopimusten osalta sekä tunnistettu etukäteen erityyppisiin sopimuksiin ja erilaisiin ulkopuolisiin toimittajiin kohdistuvia riskejä.

Lainojen korkoriskit ovat kasvaneet yleisen korkotason noustessa. HSY:lle on luotu varainhankintapolitiikka. Vaihtuvat korot on suojattu osittain korkojohdannaisilla. Spekulatiivisia korkojohdannaisia ei käytetä. Säännöllinen korkoriskin seuranta ja suojausasteen seuranta on käytössä. Nämä ovat jatkuvia riskienhallinnan toimenpiteitä.

Arvio Ukrainan sodan vaikutuksista ja sen aiheuttamista riskeistä toimintaan

Erityisesti huoltovarmuuskriittisen vesihuollon häiriöttömään toimintaan kiinnitetään huomiota, mutta myös muun toiminnan turvaaminen on tärkeää. Yhteistyötä huoltovarmuuspoolien ja viranomaisten kanssa on tiivistetty. Varautumisen tasoa on nostettu koko HSY:n osalta.

Fyysiseen turvallisuuteen ja kyberturvallisuuteen liittyviin uhkiin varautumista on tehostettu. Vartiointia ja kulunvalvontaa on lisätty, kulkuoikeuksia tarkistettu ja rajattu etenkin operatiivisissa kohteissa.

Kyberturvallisuuden varautumistasoa on nostettu sekä tietohallinnossa että operatiivisilla osastoilla. Henkilöstöä on muistutettu ja opastettu tietoturvallisista toimintatavoista. Tärkeiden järjestelmätoimittajien kanssa on tiivistetty yhteistyötä ja kyberturvallisuuden sisäisten ryhmien toimintaa on tehostettu.

HSY:lle on luotu toimitusjohtajan hyväksymä turvallisuuspolitiikka ja perustettu erillinen turvallisuusjohtajan tehtävä v. 2023. Henkilöturvallisuus selvitysten käyttöönottoprosessi etenee.

Kansalliset turvallisuusviranomaiset ovat kehottaneet varautumaan myös lisääntyneeseen hybridivaikuttamiseen. Hybridivaikuttamista ja muuta vastaavaa häirintää seurataan jatkuvasti ja siitä raportoidaan säännöllisesti myös viranomaisille. Henkilöstö on ohjeistettu ilmoittamaan matalalla kynnyksellä normaalista poikkeavista tapahtumista myös varallaoloaikoina.

Kriittisten materiaalien ja palveluiden saatavuuden varmistaminen on hyvin tärkeää. Toimintatapoja on käyty läpi ja varmennettu käytäntöjä keskeisten yhteistyökumppaneiden sekä palveluiden ja tavaroiden toimittajien kanssa.

Monien sopimusten hallintaan nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä kiinnitetään erityistä huomiota hinta- ja saatavuuspaineiden vuoksi. Toimittajien varmuusvarastoinnit ovat olleet jo pitkään osa kriittisten tuotteiden sopimuskäytäntöjä. Varmuusvarastojen ja toimitusketjujen tilannekuvaa on tarkastettu ja päivitetty.

Sähkömarkkinoiden epävarmuus on tehnyt tulevien energiakustannusten arvioinnista vaikeaa. HSY käsittelee energian kustannuksiin ja saatavuuteen liittyviä haasteita sekä kehittää energiansäästötoimia ja energiavarautumista HSY:n omissa toiminnoissa.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla johto pyrkii varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia.

HSY:ssä voimassa olevien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden ja ohjeiden tavoitteena on vastata kuntalain vaatimuksiin ja vahvistaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa HSY-konsernissa.

Kuntayhtymän toimintakertomuksessa tulee kuntalain mukaan esittää selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

HSY:n jokainen toimiala ja tulosalue sekä konserniyhteisöt Pääkaupunkiseudun Vesi Oy ja Uudenmaan Voima Oy antoivat osana HSY-konsernin tilinpäätösprosessia selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kuntalain selontekoa koskevien vaatimusten mukaisesti. Selonteot tehtiin toimialojen ja tulosalueiden sekä konserniyhteisöjen dokumentoituina itsearviointeina COSO ERM viitekehyksen mukaista arviointikehikkoa käyttäen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäinen valvonta voidaan jakaa viiteen osa-alueeseen: valvontaympäristö, riskienhallinta, valvontatoiminnot, informaatio ja kommunikaatio sekä seuranta.

Valvontaympäristö

Kuntayhtymän tehtävät ja hallinnon ja talouden järjestämisen keskeiset periaatteet on määritelty kuntayhtymän perussopimuksessa. Organisaatorakenne, päätösvalta ja vastuut on määritelty hallintosäännössä. Toiminnan ja talouden suunnittelu- ja seurantaprosessit on määritelty ja tavoitteiden asettaminen perustuu HSY:n strategiaan.

HSY:n ohjeissa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseksi kuvataan valvontaympäristö sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt kohdealueittain. Valvontaympäristö on vakiintunut.

HSY:n toimialojen ja tulosalueiden itsearvioinneissa valvontaympäristön kysymykset koskivat toiminnan vastaavuutta HSY:n strategiaan, arvoihin ja toimintaperiaatteisiin nähden, TTS-tavoitteiden linjausta strategian mukaisesti, toimintaprosessien ajantasaisuutta, henkilöstön tehtäväkuvauksia ja vastuualueiden määrittelyä sekä eettisten periaatteiden toteutumista ja henkilöstötutkimusten tulosten hyödyntämistä. Konserniyhteisöille suunnattiin lisäksi kysymykset konsernin etujen huomioon ottamisesta toiminnassa, yhteisöille asetettujen tavoitteiden seuraamisesta sekä hyvästä hallintotavasta.

Itsearviointin vastausten perusteella valvontaympäristö on suurimmalta osin vaatimusten mukainen. Vesihuollon arvion mukaan taloudellinen tilanne on haastava ja liittymismaksuja kertyy vähemmän suhdannetilanteen takia. Investointien tilanne on säilynyt vakaana, mutta toimintaa edesauttaisi liukuva budjetointi. Toimintaprosessien kuvauksissa on puutteita, jotka on kuitenkin itsearvioinneissa tunnistettu, ja korjaaviin toimenpiteisiin on ryhdytty. Organisaatiota läpileikkaavia prosesseja tulisi erityisesti tarkastella, ja määrittää läpileikkaavien prosessien omistajuudet tarkemmin.

Henkilöstön tehtäväkuvauksissa ja vastuualueiden määrittelyissä esiintyvien puutteiden korjaaminen on jatkunut v. 2023 TVA-prosessin yhteydessä. Avaintehtävien osalta varahenkilöjärjestelyitä tulee tarkentaa. Tehtävien rajapintoja toisten työntekijöiden suhteen tulee myös täsmentää.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoitteena on turvata kuntayhtymän toiminta ja sen asiakkailleen tuottamat palvelut. Riskienhallinnan periaatteet on kuvattu HSY:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä koskevassa toimintaohjeessa.

Riskienhallinta sisältyy kuntayhtymän sekä toimialojen ja tulosalueiden normaaliin toimintaan johtamiseen vuosikellon mukaisesti. HSY:ssä hyödynnetään sähköistä Riski-ohjelmistoa kokonaisvaltaisessa riskienhallinnassa. Riskien todennäköisyydet ja vaikutukset arvioidaan toimiala- ja tulosaluekohtaisesti, ja arviointityön tuloksena muodostetaan toimiala- ja tulosaluekohtaiset riskikartat. Riskit kootaan yhteen toimiala- ja tulosaluekohtaisista riskikartoista HSY-tasoiseksi riskikartaksi.

Riskikartan ja riskiposition muutosten seuranta tapahtuu Riski-ohjelmistotyökalua hyödyntäen osana toiminnan ja talouden seurantaa osavuosikatsausten yhteydessä. HSY:n riskikartassa tunnistetuista riskeistä on raportoitu vuonna 2023 myös HSY:n tarkastuslautakunnalle.

Riskienhallinnan itsearvioinnissa kysymykset kohdistuivat riskien tunnistamiseen ja merkittävyyden arviointiin, riskienhallinnan toimenpiteiden suunnitteluun ja vastuuhenkilöiden nimeämiseen, riskienhallinnan tehtävien ja vastuualueiden määrittelyyn sekä riskejä koskevaan tiedonkulkuun toimialoilta ja tulosalueilta HSY:n riskienhallintapäällikölle.

Itsearviointin vastausten mukaan HSY:n kaikki toimialat ja tulosalueet ovat tunnistaneet keskeiset riskit ja arvioineet ne määrittämällä riskien todennäköisyyden ja vaikuttavuuden. Vastuuhenkilöt tunnistettujen riskien hallintaan on pääosin nimetty. Vuonna 2023 järjestettiin kokonaisvaltaisen riskienhallinnan työpajoja HSY:n ja toimialojen johtoryhmille. Laajojen HSY-tasoisten riskien reaaliaikaisessa päivittämisessä ja riskienhallinnan perehdyttämisessä kaikille organisaatitasoille on kehitettävää. Toimintaympäristön muutoksiin reagointia on syytä nopeuttaa. Vesihuollon varautumissuunnitelman perehdyttämiskoulutuksen moduulit ovat käynnistyneet v. 2023.

HSY:n tytäryrityksissä Uudenmaan Voima Oy:ssä ja Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:ssä riskienhallinnasta vastaavat yhtiöiden toimitusjohtajat, jotka raportoivat riskeistä yhtiöiden hallituksille.

Valvontatoiminnot

Valvontatoimet koostuvat ohjeista ja toimintatavoista, joiden tavoitteena on varmistaa, että organisaatio toimii johdon antamien ohjeiden mukaisesti. Valvontatoimiin kuuluvat mm. päätöksentekomenettelyt, erityyppiset toiminnan tarkastukset, hyväksymismenettelyt, todentamiset, täsmäytykset, omaisuuden turvaamistoimet ja työtehtävien eriyttämiset.

Kuntayhtymässä on käytössä koko HSY:n kattava sertifioitu toimintajärjestelmä, joka käsittää laatu- ja ympäristöjärjestelmän ja työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmän. Vesihuollon toimialalla vedenpuhdistusosaston käyttölaboratorion tärkeimmät kemialliset ja mikrobiologiset menetelmät on akkreditoitu.

Valvontatoimintojen itsearvioinnissa kysymykset kohdistuivat henkilöstön vastuisiin ja toimivaltaan, taloudellisten väärinkäytösten kannalta vaarallisiin työyhdistelmiin, sopimusten dokumentointiin, tietojärjestelmien vastuuhenkilöiden nimeämiseen, hankintavaltuuksiin ja menojen hyväksymisoikeuksiin sekä toimintaohjeiden noudattamisen valvontaan osana esimiestyötä.

Valvontatoimintojen toteuttaminen on melko suurelta osin kunnossa, mutta eräiden järjestelmien puutteellinen toiminta aiheuttaa haasteita. Prosesseihin sisältyvät vaaralliset työyhdistelmät on arvioitu ja tarpeelliset tehtävien eriyttämiset on pääosin tehty.

Alle 100 000 euron hankinnoissa on mahdollisuuksia toimia hankintaohjeita soveltaen epäyhtenäisesti. Hankinnat ovat jakautuneet laajalle hankkijajoukolle. Erityisiä haasteita ovat edelleen hankintojen sopimuksen aikainen seuranta ja hallinta. Tavarantoimituksen vastaanoton varmentamisen prosesseja tulee kehittää. Investointien ja käyttömenojen erottelu ei ole kaikilta osin yksiselitteistä. Edellä mainitut havainnot ovat riskejä, jotka tulisi poistaa ohjelmistoteknisesti eikä vain ohjeistamalla.

Sopimushallinnan prosessia olisi syytä jäähköittää ja toimialojen ja tukitoimintojen vastuurajoja sopimusten hallinnasta täsmentää. Myös asiakassopimusten osalta tulisi vastuita tarkentaa. Merkittävimmät sopimukset on dokumentoitu ja niiden valvonta on riittävällä tasolla. Sopimusrekisterin tarkastelua käydään läpi säännöllisesti tavoitteena sopimusrekisterin pitäminen ajan tasalla, missä on tällä hetkellä puutteita. Sopimustiedot tulisi olla käytettävissä myös laskujen tarkistamista varten. Sopimuksenaikainen palvelun- ja tavarantoimittajien valvonta edellyttää järjestelmien kehittämistä.

Tietojärjestelmille on nimetty vastuuhenkilöt/omistajat, jotka vastaavat niiden käytöstä ja käytön valvonnasta, mutta tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallinta kaipaa terävöittämistä. Käyttöoikeuksien hallintaan liittyvät riskit on tunnistettu, mutta hallintakeinoja tulee kehittää. Varahenkilöjärjestelyissä on kehitettävää.

Informaatio ja kommunikaatio

HSY:ssä on toimivat johtoryhmäkäytännöt ja sisäinen sekä ulkoinen viestintä. Johto osallistuu sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa tukevien toimintaohjeiden viemiseen käytäntöön. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yhteiset intranet-sivut edistävät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan

kokonaisuuden hahmottamista. HSY:n toimintajärjestelmä on tuonut informaation toimintaprosesseista ja niiden kytkeytymisestä toisiinsa entistä helpommin omaksuttavaan muotoon.

Informaatiota ja kommunikaatiota koskevat itsearviointiin kysymykset kohdistuivat tiedonkulkuun johdolle ja muille asianmukaisille tahoille, säännöllisiin palaverikäytäntöihin, uusien henkilöiden perehdyttämiseen sekä suunnitelmalliseen tiedottamiseen internetissä, sisäisessä intranetissä ja muussa viestinnässä.

Informaatio ja kommunikaatio on hyvällä tasolla. Viestittävää on paljon ja sisäinen viestintä on jakaantunut monelle kanavalle, mikä on koettu joiltain osin haasteelliseksi. Esihenkilöketjut tulisi huomioida viestinnässä.

Seuranta

Seurannalla tarkoitetaan niitä toimia, joilla johto todentaa ja varmistaa, että sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmä toimii. Sisäinen tarkastus tukee HSY:n johtoa sisäisen valvonnan seurannassa suorittamalla erillistarkastuksia HSY:n toiminnan kannalta merkittävillä riskialueilla.

Seurannan osalta itsearvioinnissa kysyttiin säännöllisten seuranta- ja raportointivelvoitteiden asettamisesta, seurantaraporttien käsittelystä ja havaittujen poikkeamien korjaamisesta ilman viiveitä, valvontatoimenpiteiden riittävyyden ja tehokkuuden seurannasta sekä valvontatoimenpiteiden sopeuttamisesta muuttuviin olosuhteisiin. Työsuojelua koski kysymys läheltä piti -tilanteiden sekä merkittävien vaarojen ja poikkeamien säännöllisestä raportoinnista johdolle ja työsuojelusta vastaaville tahoille. Toimintajärjestelmän sisäisten ja ulkoisten auditointien poikkeamien korjaamisesta sekä tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen suositusten toteuttamisesta oli myös kysymykset.

Saatujen vastausten perusteella seuranta toimii hyvin. Vesihuollon toimiala on esittänyt, että sisäisen tarkastuksen tuloksia voisi hyödyntää avoimemmin toiminnan kehittämisessä ja tulisi varmentaa organisaatiomuutoksissa vastuutahojen tiedonsaanti. Vesi- ja jätehuollossa on panostettu turvallisuushavaintojen ja läheltä piti tilanteiden systemaattiseen kirjaamiseen ja raportointiin. Tietyistä tapahtumista tehdään flash-raportti, mutta se ei ole vielä systemaattista. Kehittämistehtävät jatkuvat.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus toimii toimitusjohtajan ohjauksessa ja toiminnassa noudatetaan sisäisen tarkastuksen toimintaohjetta. Tarkastustyö perustuu vuosittain laadittavaan hallituksen hyväksymään tarkastussuunnitelmaan. Sisäinen tarkastus vaihtaa informaatiota kuntayhtymän tilintarkastuksesta vastaavan tahon kanssa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuuden varmistamiseen liittyen.

HSY:n sisäinen tarkastaja vastaa tarkastustyön suunnittelusta, toteutuksesta ja raportoinnista kuntayhtymässä. Tarkastuksista raportoidaan HSY:n johdolle, hallitukselle ja tarkastuslautakunnalle

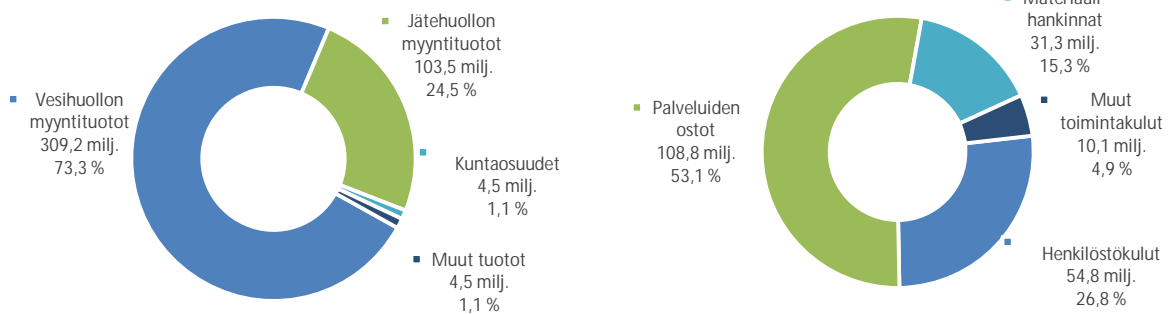
sekä erikseen tarkastuskohteen vastuuhenkilölle tarkastuksen päätyttyä. Tilikaudella 2023 tarkastukset on toteutettu ostopalveluna.

Tilikauden 2023 tarkastukset toteutettiin vuosisuunnitelman mukaisesti ja pääpaino oli hankintoihin liittyvissä tarkastuksissa. Tarkastuksiin liittyen ei tehty kriittisiä havaintoja. Tilikaudella toteutettiin myös HSY:n oman sisäisen tarkastuksen toiminnan ulkoinen laadunarviointi. Arvioinnin johtopäätöksenä todettiin, että sisäisen tarkastuksen laatu on toimivalla tasolla (arviointitasot: hyvä, toimiva, kehitettävä, riittämätön) ja sisäisen tarkastuksen työn suunnittelu, toteutus ja dokumentointi täyttävät hyvin kansainvälisten sisäisen tarkastuksen ammattistandardien vaatimukset. Havaitut kehittämiskohteet ovat ratkaistavissa osana sisäisen tarkastuksen jatkuvaa kehittämistä.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Toimintatuotot yhteensä 421,7 miljoonaa Toimintakulut yhteensä 205,0 miljoonaa

HSY:n toimintatuotot tilikaudella 2023 olivat 421,7 miljoonaa euroa, josta 309,2 miljoonaa oli vesihuollon ja 103,5 miljoonaa jätehuollon myyntituottoja. Seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen kulujen kattamiseksi jäsenkunnilta perityt kuntaosuudet olivat 4,5 miljoonaa. Muita tuottoja kertyi 4,5 miljoonaa euroa.

Valmistus omaan käyttöön sisältää vesihuollon investointihankkeiden toteuttamiseen liittyvät, taseeseen aktivoituneet henkilöstökulut 2,6 miljoonaa euroa.

Toimintakulut olivat 205,0 miljoonaa euroa, josta henkilöstökulut 54,8 miljoonaa, palvelujen ostot 108,8 miljoonaa, materiaalihankinnat 31,3 miljoonaa ja muut toimintakulut 10,1 miljoonaa euroa.

Toimintakate oli 219,2 miljoonaa euroa. Rahoitustuotot ja -kulut olivat yhteensä 76,0 miljoonaa euroa, josta rahoitustuotot olivat 2,5 miljoonaa, rahoituskulut 78,5 miljoonaa euroa.

Vuosikate oli 143,2 miljoonaa euroa.

Taseen pysyvistä vastaavista tehtävät poistot olivat 155,9 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja oli 12,7 miljoonaa alijäämäinen.

Vuosina 2004, 2005 ja 2007 jätehuollon ylijäämäisestä tuloksesta osa on kirjattu vapaaehtoiseksi varaukseksi jätteenkäsittelyyn, aluekeräyksen ja kaatopaikkakaasun hyötykäyttöä edistäviin investointeihin. Investointivaraus purettiin kokonaisuudessaan tilikaudella 2014 ja siirrettiin kuntaliiton ohjeistusta vastaavaksi poistoeroksi. Poistoeroa voidaan vähentää enintään kyseisten hyödykkeiden suunnitelman mukaisten poistojen verran. Tilikaudella 2023 varaukseen liittyvää poistoeroa vähennettiin poistojen suhteessa 0,1 miljoonalla.

Vuoden 2022 säännönmukainen verotus on aiemmin vähentämättä jääneiden korkojen osalta toimitettu siten, että korot saa 2022 verotuksessa vähentää. 2022 osalta maksettuja veroja

palautettiin 0,5 miljoonaa euroa ja päätöksen myötä purettiin vuoden 2022 verotukseen liittyvä 0,5 miljoonan euron kuluvaraus päättyneellä tilikaudella. Vuoden 2023 osalta ei kertynyt veroja maksettavaksi tappiollisen tuloksen vuoksi. Tilikauden tulos tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 11,6 miljoonaa alijäämäinen.

1.3.2 Tuloksen muodostuminen toimialoittain

x 1 000 eur	HSY YHTEENSÄ	Vesihuolto	Jätehuolto	Seutu- ja ymp.tieto	Tukipalvelut	Muut
TOIMINTATUOTOT (+)	421 658	311 581	105 714	6 100	9 545	13 510
Myyntituotot	413 036	310 177	103 875	978	9 541	13 237
Vedenmyyntituotot	102 687	102 713	0	0	0	0
Jätevesituotot	121 763	122 738	0	0	0	0
Perusmaksut	50 098	50 107	0	0	0	0
Vesihuollon liittymismaksut	16 220	16 220	0	0	0	0
Jätteen kuljetusmaksut	89 936	0	90 032	0	0	0
Jätteen käsittelymaksut	7 849	0	8 144	0	0	0
Muut Myyntituotot	24 484	18 400	5 699	978	9 541	13 237
Kuntaosuudet	4 486	0	0	4 486	0	0
Maksutuotot	325	0	325	0	0	0
Tuet ja avustukset	731	71	-25	636	0	48
Muut toimintatuotot	3 080	1 333	1 539	1	4	225
Vuokratuotot	2 143	865	1 298	0	3	0
Muut toimintatuotot	937	468	242	1	2	225
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 565	2 565	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT (-)	-205 000	-115 101	-86 614	-5 971	-9 139	-12 967
Henkilöstökulut	-54 846	-30 958	-9 429	-3 169	-3 688	-7 602
Palkat ja palkkiot	-45 252	-25 527	-7 760	-2 607	-3 056	-6 303
Henkilösivukulut	-9 594	-5 431	-1 668	-563	-632	-1 299
Palvelujen ostot	-108 787	-49 057	-72 720	-2 369	-4 798	-4 579
Jätteen kuljetuspalvelujen ostot	-37 706	8	-37 714	0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-71 081	-49 065	-35 005	-2 369	-4 798	-4 579
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 309	-27 662	-3 200	-158	-237	-87
Ostot tilikauden aikana	-31 424	-27 778	-3 200	-158	-237	-87
Varastojen muutos	115	115	0	0	0	0
Pakollisten varausten muutos	6 237	5 618	618	0	0	0
Muut toimintakulut	-16 295	-13 042	-1 884	-275	-416	-699
Vuokrat	-8 939	-6 896	-775	-256	-400	-634
Jätevero	-22	0	-22	0	0	0
Muut toimintakulut	-7 334	-6 147	-1 087	-19	-16	-65
TOIMINTAKATE	219 223	199 046	19 100	129	407	543
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-76 026	-76 669	266	0	-2	378
VUOSIKATE	143 197	122 377	19 366	128	405	921
POISTOT	-155 942	-135 970	-18 419	-233	-405	-916
SATUNNAISET ERÄT	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-12 745	-13 593	947	-105	0	5
Poistoeron muutos	113	0	113	0	0	0
Vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0	0	0	0
Tuloverot	1 018	1 018	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-11 614	-12 575	1 060	-105	0	5

Toimialojen, tulosalueiden ja muiden yksiköiden osalta niiden väliset sisäiset myynnit ja ostot sisältyvät esitettyihin lukuihin. HSY yhteensä on esitetty ilman sisäisiä eriä.

1.3.3 Toiminnan rahoitus

Euroa	31.12.2023		31.12.2022	
Toiminnan ja investointien rahavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	143 197 101,11		128 787 678,07	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tulorahoituksen korjaukset	<u>-5 218 487,27</u>	137 978 613,84	<u>10 542 360,46</u>	139 330 038,53
Investoinnit				
Investointimenot	- 191 658 797,49		-212 162 172,91	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6 122 817,58		657 763,59	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>0,00</u>	-185 535 979,91	<u>0,00</u>	-211 504 409,32
Toiminnan ja investointien rahavirta		<u>-47 557 366,07</u>		<u>-72 174 370,79</u>
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	160 000 000,00		165 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-81 414 523,42		-77 928 069,75	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-18 000 000,00</u>	60 585 476,58	<u>-10 000 000,01</u>	77 071 930,24
Oman pääoman muutokset		0,00	-6 237 337,19	-6 237 337,19
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	381 465,76		-300 737,20	
Saamisten muutos	-7 358 588,29		-3 375 958,17	
Korottomien velkojen muutos	-6 352 660,47		3 323 164,98	
Maksuvalmiuden korjaukset	<u>0,00</u>	-13 329 783,00	<u>0,00</u>	-353 530,39
Rahoituksen rahavirta		<u>47 255 693,58</u>		<u>70 481 062,66</u>
Kassavarojen muutos		-301 672,49		-1 693 308,13
Kassavarojen muutos				
Kassavarat 31.12.		10 256 883,51		10 558 556,00
Kassavarat 1.1.		<u>10 558 556,00</u>		<u>12 251 863,98</u>
		-301 672,49		-1 693 307,98
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €		-460 186 068,40		-456 500 746,84
Investointien tulorahoitus %		77,2 %		60,9 %
Lainanhoitokate		1,40		1,36
Laskennallinen lainanhoitokate		0,68		0,64
Kassan riittävyys, päiviä		6,8		6,8
Asukasmäärä		1 246 839		1 223 302

HSY:n vuosikate oli 143,2 miljoonaa euroa, joka ei riitä kattamaan kuntayhtymän lainojen lyhennyksiä ja investointitasoa. Investoinnit olivat vuonna 2023 yhteensä 185,5 miljoonaa euroa, josta 77,2 % voitiin rahoittaa tulorahoituksella.

Tilikauden aikana nostettiin uutta pitkäaikaista lainaa 160 miljoonaa euroa. Vanhoja lainoja lyhennettiin 81 miljoonalla eurolla. HSY:n lainakanta 31.12 oli 1965 miljoonaa euroa, josta jäsenkuntien perustamislainojen osuus oli 1118 miljoonaa ja rahoituslaitoslainojen 785 miljoonaa sekä 62 miljoonaa kuntatodistuksia.

Omavaraisuusaste muuttui tilikauden alun 27,0 %:sta tilikauden lopun 26,2 %:iin.

1.3.4 Kokonaistulot ja -menot

TULOT	x 1000 €	MENOT	x 1000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	421 658	Toimintakulut	205 000
Korkotuotot	129	- valmistus omaan käyttöön	-2 565
Muut rahoitustuotot	2 323	Korkokulut	73 339
Satunnaiset tuotot	0	Muut rahoituskulut	5 139
Tulorahoituksen korjauserät	-5 218	Satunnaiset kulut	0
		Tulorahoituksen korjauserät	0
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointeihin	6 123	Investointimenot	191 659
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	160 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	81 415
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	18 000
Oman pääoman lisäykset	0	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	585 014	Kokonaismenot yhteensä	571 986
Täsmäytys			
Kokonaistulot - kokonaismenot	13 028		
Muut maksuvalmiuden muutokset - rahavarojen muutos	13 028	0	

1.3.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA	TP 2023	TP 2022	VASTATTAVAA	TP 2023	TP 2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	2 855 898	2 826 304	OMA PÄÄOMA	768 059	779 673
Aineettomat hyödykkeet	16 327	12 955	Peruspääoma	505 000	505 000
<i>Aineettomat oikeudet</i>	6 757	5 172	Muu oma pääoma	2 570	2 570
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>	9 571	7 783	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	272 103	259 998
Aineelliset hyödykkeet	2 657 028	2 630 806	Tilikauden yli-/alijäämä	-11 614	12 104
<i>Maa- ja vesialueet</i>	19 231	19 231	POISTOERO JA VARAUKSET	1 568	1 681
<i>Rakennukset</i>	263 873	275 808	Poistoero	1 568	1 681
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>	2 342 295	2 294 852	PAKOLLISET VARAUKSET	41 565	47 802
<i>Koneet ja kalusto</i>	8 220	8 657	Muut pakolliset varaukset	41 565	47 802
<i>Enn.maksut ja keskener. hank.</i>	23 409	32 258	VIERAS PÄÄOMA	2 121 160	2 066 927
Sijoitukset	182 542	182 542	Pitkäaikainen vieras pääoma	1 891 573	1 836 221
<i>Osakkeet ja osuudet</i>	182 542	182 542	<i>Lainat rah.- ja vak.laitoksilta</i>	718 052	630 756
<i>Muut saamiset</i>	0	0	<i>Lainat jäsenkunnilta</i>	1 086 059	1 118 002
VAIHTUVAT VASTAAVAT	76 455	69 780	<i>Liittymismaksut ja muut velat</i>	87 462	87 462
Vaihto-omaisuus	2 225	2 606	Lyhytaikainen vieraspääoma	229 587	230 707
<i>Aineet ja tarvikkeet</i>	2 225	2 606	<i>Joukkovelkakirjalainat</i>	62 000	80 000
Saamiset	63 973	56 615	<i>Lainat rah.- ja vak.laitoksilta</i>	67 205	61 915
Lyhytaikaiset saamiset	63 973	56 615	<i>Lainat jäsenkunnilta</i>	31 943	14 000
<i>Myyntisaamiset</i>	25 110	19 748	<i>Ostovelat</i>	41 749	42 525
<i>Lainasaamiset</i>	631	444	<i>Muut velat</i>	8 012	6 972
<i>Muut saamiset</i>	9	26	<i>Siirtovelat</i>	18 679	25 295
<i>Siirtosaamiset</i>	38 224	36 397			
Rahat ja pankkisaamiset	10 257	10 559			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 932 353	2 896 083	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 932 353	2 896 083
Taseen tunnusluvut			TP 2023	TP 2022	
Omavaraisuusaste, %			26,2 %	27,0 %	
Suhteellinen velkaantuneisuus-%			503,1 %	511,4 %	
Velat ja vastuut, %:ia käyttötuloista			520,7 %	529,7 %	
Kertynyt yli-/alijäämä, tuhatta euroa			260 489	272 103	
Kertynyt yli-/alijäämä, tuhatta euroa/asukas			0,21	0,22	
Lainakanta 31.12. tuhatta euroa			1 965 258	1 904 673	
Lainat tuhatta euroa/asukas			1,58	1,56	
Lainat ja vastuut, 31.12, tuhatta euroa			2 039 627	1 978 630	
Lainat ja vastuut, t€/asukas			1,64	1,62	
Lainasaamiset, tuhatta euroa			0	0	
Pääkaupunkiseudun asukasmäärä 31.12.			1 246 839	1 223 302	

HSY:llä on merkittäviä taseen ulkopuolisia vastuita. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2023 vuokra- ja leasingvastuiden yhteismäärä määrä oli 74,4 miljoonaa euroa. Leasing- ja vuokravastuista merkittävimmät ovat maa-alueiden vuokravastuut jäsenkaupungeille, Ilmalantori 1 toimitilat sekä

Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksessa biokaasun sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksen leasingsopimus.

1.4 Konsernin toiminta ja talous

1.4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhtiöistä

Konsernitilinpäätökseen on sisällytetty HSY:n tytäryhtiöt Pääkaupunkiseudun Vesi Oy (81,16 % osakepääomasta), Uudenmaan Voima Oy (80 %) ja HSY Holding Oy (100 %) sekä osakkuusyhtiöt Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy (25,7 %), Keski-Uudenmaan Vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä (32,89 %) ja Oy Asemapäällikönhovi (14,39 %).

1.4.2 Konsernia koskevat olennaiset tapahtumat

Uudenmaan Voima Oy on HSY:n ja Rosk'n Roll Oy Ab:n omistama yhtiö, jonka toimialana on Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan polttokapasiteetin ja jätteenkäsittelypalvelun myynti. Yhtiön myymä polttokapasiteetti vuonna 2023 oli 29 120 tonnia. Uudenmaan Voiman vastaanottama jätemäärä vuonna 2023 oli yhteensä 30 507 tonnia. Tästä määrästä 397 tonnia ohjattiin huoltoseisokkien aikana Ämmäsuolle välivarastoon.

Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:n päätehtävä raakaveden toimittaminen osakkaille oli normaalilla tasolla. Vuosi 2023 oli hydrologisilta olosuhteiltaan normaali ja veden laatu Päijänteessä oli hyvä erityisesti pääkaupunkiseudun vedenhankinnan kannalta keskeisellä eteläisellä alueella, huolimatta muun muassa valuma-alueen runsaista humuksen huuhtoutumista. Vettä johdettiin Päijännetunnelissa toimintavuoden aikana yhteensä 109,9 milj. m³, siitä 104,3 milj. m³ oli liittyjille toimitettua vesilaitosten raakavettä ja 5,6 milj. m³ vesistöihin pumpattua lisävettä. Kalliomäen voimalan energiatuotanto oli normaalilla tasolla. Yhtiön tehtävät hoidetaan pääsääntöisesti HSY:n toimesta. Vuodelle 2024 ei odoteta toimintaan olennaisia muutoksia.

HSY Holding Oy on holding-yhtiö, joka omistaa 20 hehtaarin maa-alueen Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskuksessa. Yhtiöllä ei ole varsinaista toimintaa.

Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän (KUVES) jäsenkunnat/yhteisöt ovat Järvenpää, Kerava, Tuusula ja HSY/Vantaa. Jäsentyhteisönä olevan Helsingin seudun Ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY) viemärointialueista KUVESin siirtoviemäriin on liitetty Vantaan kaupungin Korso-Rekolan, Kehätien ja Ylästö-Pakkalan alueet. Jätevedet johdetaan Keravalta alkavassa tilavassa kalliotunnelissa 20–50 metrin syvyydessä maan alla Pihlajamäen pääpumppaamolle ja sieltä edelleen Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle. Viemärlaitostoiminnassa on sitovana tavoitteena, että jäteveden ylivuotoja vesistöön ei esiinny. Tämä tavoite myös saavutettiin. KUVESin oman laitoksen viemärlaitosinvestoinneista merkittävin hanke oli viemäritunnelin saneeraus Koivuhaka-Harjusuo välillä, joka aloitettiin vuonna 2022 ja valmistui kesällä 2023. KUVESin osuus Viikinmäen saneerauksista oli n. 437 000 euroa.

Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus on yleishyödyllinen yritys, jonka tavoitteena on vähentää luonnonvarojen kulutusta, kasvattaa ympäristötietoisuutta sekä lisätä osallistumisen ja työnteon

mahdollisuuksia. Kierrätyskeskuksella on pääkaupunkiseudulla kolmetoista kierrätysmyymälää sekä valtakunnallisesti toimiva verkkokauppa sekä ympäristökasvatus- ja konsultointitoimintaa. Yhtiö jatkoi toimintastrategiansa toteuttamista. Tavoitteena on muun muassa toiminnalla aikaansaatavien ympäristöhyötyjen lisääminen, asiakkaille tuotetun lisäarvon kasvattaminen ja taloudellisen aseman vahvistaminen. Espoon Iso Omena-avattiin uusi toimipiste. Uudelleenkäytön suosiota lisäsi ihmisten ostovoiman pieneneminen, joka näkyi palveluiden suurena kysyntänä. Kysynnän kasvun, toimintaprosessien parantamisen myötä tilikauden tulos oli erinomainen. Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Euroopassa käynnissä oleva sota ja maailmanlaajuiset geopoliittiset jännitteet aiheuttavat suurta epävarmuutta toimintaympäristöön. Tästä aiheutuu vaikeasti ennakoitavia uhkia ja mahdollisuuksia yhtiön toiminnalle.

1.4.3 Konsernin toiminnan ohjaus ja sisäinen valvonta

HSY:n hallintosäännön 6 §:n mukaan HSY:n yhtymäkokous päättää kuntayhtymän omistajaohjauksen ja yhtymäkonsernin toiminnan ja talouden keskeiset tavoitteet talousarviossa ja –suunnitelmassa. Yhtymäkokous tekee strategisesti merkittävät konsernia koskevat päätökset ja päättää konsernin hallinnon järjestämisen periaatteista sekä konserniohjeesta. Kuntayhtymän konsernijohtoon muodostavat hallitus, toimitusjohtaja ja talousjohtaja tai muu hallituksen nimeämä viranhaltija. Toimitusjohtaja arvioi yhdessä talousjohtajan tai muun hallituksen nimeämän viranhaltijan kanssa tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä hallitukselle. Toimitusjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

HSY:n hallitus vastaa omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta yhtymäkokoukselle ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan (HSY:n hallintosääntö 6 §). Yhtymäkokouksen 30.6.2017 hyväksymä HSY:n konserniohje sisältää toimivallan ja toimintaperiaatteet, joilla johdetaan, ohjataan ja valvotaan yhtymäkonsernia yhtymäkokouksen asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Tytäryhtiöiden hallitukset ovat hyväksyneet konserniohjeen ja sitoutuneet sen määräyksiin. HSY:n konserniohje on tarkoitus päivittää tilikaudella 2024.

HSY:n hallitus päättää yhtymäkokouksen hyväksymän strategian mukaisesti omistajapolitiikan toteuttamisesta. Hallitus vastaa omistajaohjauksen periaatteiden kehittämisestä ja valmistelusta yhtymäkokoukselle ja omistajaohjauksen toteuttamisesta (HSY:n hallintosääntö 6 §). Yhtymäkokous on hyväksynyt 29.5.2015 asiakirjan ”HSY:n omistajapolitiikka – HSY-konsernin strateginen tarkastelu”. Omistajapolitiikassa on kuvattu konserniyhteisöt, niiden tehtävät ja toiminta sekä asema HSY-konsernissa.

Sisäinen valvonta on olennainen osa hyvän johtamisen ja hallinnon periaatetta. Valvonnan avulla varmistetaan, että tavoitteet saavutetaan, toiminta on lakien, ohjeiden ja päätösten mukaista,

voimavarat ovat tuloksellisessa käytössä, omaisuus on turvattu sekä johdon saama informaatio on oikeaa, tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista. HSY:n yhtymäkokous on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet HSY-konsernille 23.5.2014. HSY:n hallitus on hyväksynyt 19.12.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä koskevat ohjeet.

Yhteisön hallituksen ohella toimitusjohtajalla on kokonaisvastuu yhteisön sisäisen valvonnan järjestämisestä ja sen tuloksellisuuden varmistamisesta. Johdon velvollisuutena on toteuttaa sisäistä valvontaa väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi sekä puuttua havaittuihin väärinkäytöksiin. Väärinkäytöksenä pidetään erilaisia epärehellisiä, epäeettisiä tai HSY-konsernissa annettuja ohjeita rikkovia tai lainvastaisia tekoja.

HSY:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaisesti jokainen kuntayhtymän toimiala ja tulosalue sekä konserniyhteisöt antavat vuosittain osana HSY-konsernin tilinpäätösprosessia selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, valvonnassa havaituista puutteista ja toimenpiteistä niiden korjaamiseksi. Selontekojen tulee perustua dokumentoituun itsearviointiin. Nopeasti kehittyvistä ja toteutuneista riskeistä sekä niiden vaikutuksista raportoidaan HSY-konsernissa kulloinkin voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti.

Näkyvä osa yhtiön ohjaus- ja valvontajärjestelmää on sisäisen tarkastuksen toiminto, jota yhteisön hallitus ja toimitusjohtaja voivat käyttää toteuttaessaan valvontavelvollisuuttaan. Sisäinen tarkastus tarkastaa ja arvioi sisäisen valvonnan järjestelmiä ja riskienhallintaa, toimintojen lain- ja päätöksenmukaisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, resurssien tehokasta ja taloudellista käyttöä sekä johtamisessa ja päätöksenteossa käytettävän tiedon luotettavuutta.

HSY:n sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa myös tytäryhteisöjen toimintaa. Tytäryhteisöillä on mahdollisuus käyttää HSY:n sisäistä tarkastusta oman sisäisen tarkastuksensa järjestämisessä, mikäli HSY:n toimitusjohtaja näin kussakin yksittäistapauksessa päättää.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä on esitetty kuntayhtymän sisästä valvontaa ja riskien hallintaa koskevassa luvussa 1.2.

1.4.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

x 1000 euroa	1.1. - 31.12.2023		1.1. - 31.12.2022	
Toimintatuotot		427 872		414 723
Toimintakulut		-205 163		-215 259
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta		316		318
Toimintakate		223 025		199 782
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	147		1	
Muut rahoitustuotot	409		117	
Korkokulut	-73 432		-64 643	
Muut rahoituskulut	-5 140	-78 016	-3 013	-67 538
Vuosikate		145 009		132 244
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-159 357		-120 139	
Omistuksen eliminointierot	5		15	
Arvonalentumiset	0	-159 353	0	-120 125
Satunnaiset erät		0		0
Tilikauden tulos		-14 344		12 120
Tilinpäätössiirrot		0		0
Tilikauden verot		851		-1 360
Laskennalliset verot				
Vähemmistöosuudet		40		-235
Tilikauden yli-/alijäämä		-13 452		10 525
Tuloslaskelman tunnusluvut		1.1. - 31.12.2023		1.1. - 31.12.2022
Toimintatuotot %:a toimintakuluista		208,6 %		192,7 %
Vuosikate %:a poistoista		91,0 %		110,1 %
Vuosikate, tuhatta euroa/asukas		116,30		108,10
Asukasmäärä		1 246 839		1 223 302

Konsernin rahoituslaskelma

x1000 Euroa	1.1. - 31.12.2023		1.1. - 31.12.2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	145 008,87		132 244,29	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tilikauden verot	851,49		-1 360,10	
Tulorahoituksen korjaukset	<u>-6 552,79</u>	139 307,57	<u>10 949,16</u>	141 833,35
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-192 503,49		-213 185,73	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6 122,82		657,76	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00		0,00	
Investointien korjaukset	<u>0,00</u>	<u>-186 380,67</u>	<u>0,00</u>	<u>-212 527,97</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		-47 073,10		-70 694,62
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	160 657,80		165 295,83	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-83 228,83		-79 711,14	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-18 000,00</u>	59 428,97	-10 000,00	75 584,69
Oman pääoman muutokset		-587,03		-6 824,45
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	381,47		-300,74	
Saamisten muutos	-6 699,59		-2 713,27	
Korottomien velkojen muutos	<u>-6 745,67</u>	<u>-13 063,79</u>	<u>2 990,05</u>	<u>-23,95</u>
Rahoituksen rahavirta		45 778,15		68 736,29
Rahavarojen muutos		-1 294,95		-1 958,33
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.		12 986,65		14 281,60
Rahavarat 1.1.		<u>14 281,60</u>		<u>16 239,93</u>
		-1 294,95		-1 958,33
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä, t€*)		-451 337,28		-445 821,65
Investointien tulorahoitus %		77,8 %		62,2 %
Lainanhoitokate		1,39		1,36
Laskennallinen lainanhoitokate		0,68		0,65
Kassan riittävyys, päiviä		8,47		9,05

Konsernitase

x 1000e

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022	VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	505 000	505 000
Aineettomat oikeudet	6 757	5 172	Arvonkorotusrahasto	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	9 579	7 797	Muut omat rahastot	2 570	2 570
Ennakkomaksut	0	0	Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	138 327	127 895
	16 336	12 968	Tilikauden yli-/alijäämä	-13 452	10 525
				632 446	645 990
Aineelliset hyödykkeet			VÄHEMMISTÖOSUUDET	8 221	8 761
Maa- ja vesialueet	19 436	19 436			
Rakennukset	305 038	319 532	PAKOLLISET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 350 681	2 302 666	Muut pakolliset varaukset	41 565	47 802
Koneet ja kalusto	9 157	9 671			
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	VIERAS PÄÄOMA		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	23 609	32 955	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	1 805 897	1 750 370
	2 707 922	2 684 261	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	87 462	87 462
Sijoitukset			Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	161 632	157 729
Osakkuusyhteisöosuudet	1 873	1 562	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	68 556	75 301
Muut osakkeet ja osuudet	1	1		2 123 546	2 070 862
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0			
Muut lainasaamiset	0	0			
Muut saamiset	0	0			
	1 874	1 563			
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus	2 225	2 606			
Saamiset					
Lyhytaikaiset saamiset	64 435	57 736			
Rahoitusarvopaperit	0	0			
Rahat ja pankkisaamiset	12 987	14 282			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 805 778	2 773 415	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 805 778	2 773 415

Taseen tunnusluvut

	31.12.2023	31.12.2022
Omavaraisuusaste, %	22,8 %	23,6 %
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	496,3 %	499,3 %
Kertynyt yli-/alijäämä, t euroa	124 875,35	138 419
Kertynyt yli-/alijäämä, t euroa/asukas	0,10	0,11
Lainakanta 31.12. t euroa	1 967 528,33	1 908 099
Lainat t euroa/asukas	1,58	1,56
Lainat ja vastuut, 31.12 t €	2 041 896,87	1 982 056,26
Lainat ja vastuut, t €/asukas	1,64	1,62
Lainasaamiset, t euroa	0,00	0,00
Pääkaupunkiseudun asukasmäärä 31.12.	1 246 839	1 223 302

1.5 Tilikauden tuloksen käsittely

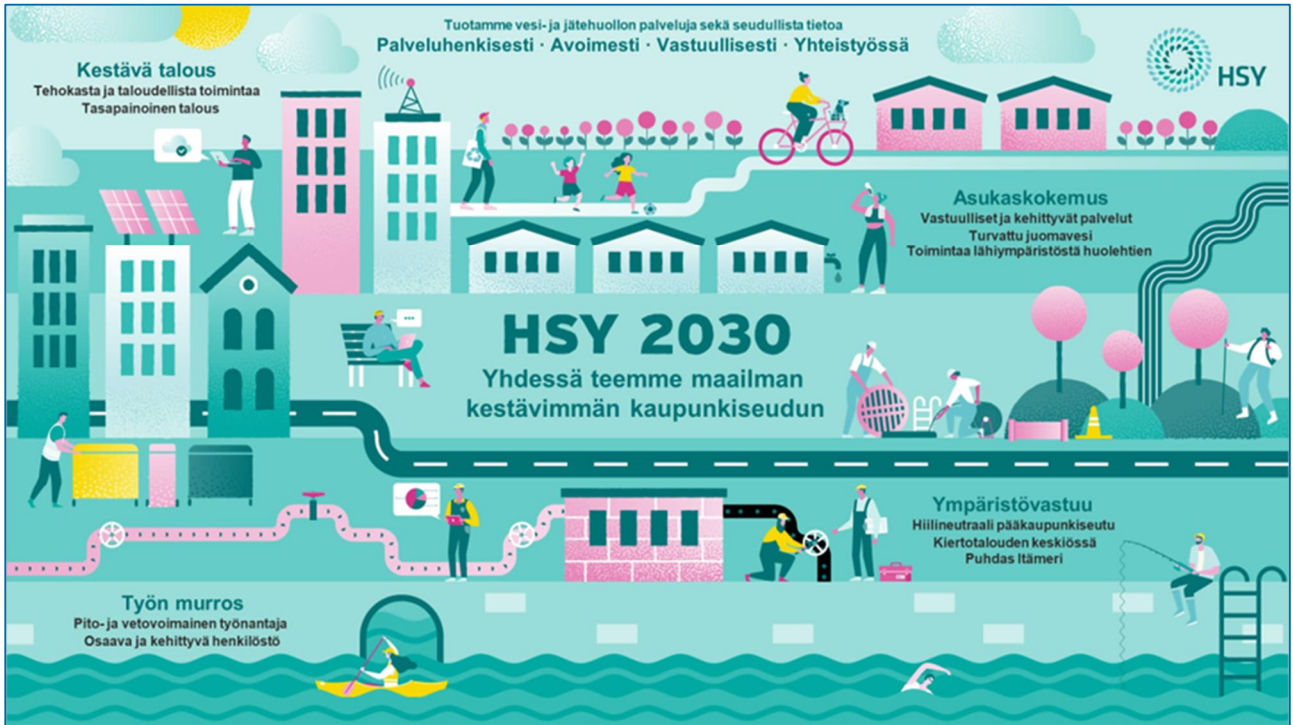
Hallitus esittää yhtymäkokoukselle, että tilikauden tulos käsitellään seuraavasti:

- Tuloutetaan jätehuollossa tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 112 999,96 euroa
- Tuloutetaan (aikaisempiin tilikausiin kohdistuvaa) vesihuollon yhteisöveron palautusta 1 018 067,36 euroa
- tilikauden alijäämä 11 613 873,93 euroa katetaan taseen edellisten vuosien yli-/alijäämästä

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Kuntayhtymän toteutumisvertailut

Vuoden 2023 alusta astui voimaan HSY:n uusi strategia vuoteen 2030.

Visio: Yhdessä teemme maailman kestävimmän kaupunkiseudun

Strategiset painopisteet	Strategiset päämäärät	Tavoite 2030
Ympäristövastuu	Hiilineutraali pääkaupunkiseutu Kiertotalouden keskiössä Puhdas Itämeri	Hiilineutraali vesi- ja jätehuolto. Ilmastonkestävä pääkaupunkiseutu. Kotitalouksien sekajätteen määrä vähenee. HSY vahvistaa alueen kiertotalouden toteutumista. Ravinnekuormitus vesistöihin pienentyy.
Työn murros	Pito- ja vetovoimainen työnantaja Osaava ja kehittyvä henkilöstö	Henkilöstö on motivoitunut ja suosittelee HSY:tä työpaikkana. Mahdollistamme hyvän työntekijäkokemuksen. Mielekkäät ja kehittyvät tehtävät, muutoksenkykyisyys ja yhteistyö ovat tekemisemme perustana ja tukevat osaamistamme.
Kestävä talous	Tehokasta ja taloudellista toimintaa Tasapainoinen talous	Palvelut tuotetaan kestävästi ja nykyistä tehokkaammin. Lisävelkaantuminen on saatu loppumaan. Investoinnit kyetään rahoittamaan vesi- ja jätemaksuilla.
Asukaskokemus	Vastuulliset ja kehittyvät palvelut Turvattu juomavesi Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien	Palvelutoiminta on sujuvaa, monikanavaista ja saavutettavaa. Häiriövalmius ja toimintavarmuus ovat erinomaisella tasolla. Edistämme lähiympäristön hyvää tilaa ja monimuotoisuutta.

2.1.1 Strategiset tavoitteet

Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoite 2023	Toteuma 31.12.2023
Hiilineutraali pääkaupunkiseutu	1. HSY:n kokonaispäästöt, tn CO ₂ -ekv. /a (omat päästöt sekä keskeiset ulkoiset palvelut)	102 000 tn CO ₂ -ekv.	Ei toteutunut ● 110 000 tn CO ₂ -ekv. (ennakkotieto)
Kiertotalouden keskiössä	2. Kiinteistöltä kerätyn sekajätteen määrä kg/as/v	120 kg/as	Ei toteutunut ● 128 kg/as
	3. Kotitalousjätteen kierrätysaste %	56 %	Ei toteutunut ● ennuste 47 %
Puhdas Itämeri	4. Typpikuormitus veteen tn/v	850 tn/v	Toteutui ● 707 tn/v
	5. Fosforikuormitus veteen tn/v	26 tn/v	Toteutui ● 26 tn/v
Pito- ja vetovoimainen työnantaja	6. Työnantajakokemus-mittari NPS	-7	Toteutui ● -5
Osaava ja kehittyvä henkilöstö	7. Osaamisen, muutoskyvykkyyden ja yhteistyön indeksi (1–5) Henkilöstökyselyn neljän kysymyksen keskiarvo 1. HSY:llä panostamme henkilöstön kehittämiseen riittävästi. 2. HSY on kehittyvä ja uudistuva organisaatio. 3. Henkilöstöä kuunnellaan riittävästi toiminnan kehittämisessä. 4. Yhteistyö eri yksiköiden välillä on sujuvaa.	3,4	Toteutui ● 3,4
Tehokasta ja taloudellista toimintaa	8. Toimintamenot eur/as/v (2021 rahan arvo)	150 eur/as	Toteutui ● 144,4 eur/as/v
Tasapainoinen talous	9. Lisävelka, eur/as/v	41 eur/as	Toteutui ● 19 eur/as/v
	10. Laskuttamattoman veden osuus verkostoon pumpatusta vesimäärästä %	19 %	Ei toteutunut ● 21 %
Vastuulliset ja kehittyvät palvelut	11. Sähköisten asiakaskontaktien osuus kaikista asiakaskontakteista %	60 %	Ei toteutunut ● 57 %
	12. Asiakasryhmä- ja toimintokohtainen asiakastyytyväisyys vuosittain	4,2	Ei toteutunut ● 4,1
Turvattu juomavesi	13. Toimintavarmuusindeksi (1–5)	4,4	Ei toteutunut ● 3,9
Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien	14. Lähiympäristöindeksi (a1–5)	3,2	Toteutui ● 4,6

HSY:n hiilineutraaliusohjelman toimenpiteet ja vuoden aikana valitut kärkihankkeet etenevät suunnitellusti. Kärkihakkeiksi valittiin Mädäte maatalouteen -hanke, jätevedenpuhdistuksen prosessipäästöjen vähentäminen sekä energiatehokkuusyhteistyö, ilmastoviestintä ja neuvonta. Ohjelmatyön mittarin (toiminnasta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt) valossa vuoden 2023 tavoitetta ei kuitenkaan saavutettu. Ennakkoarvion mukaan HSY:n khk-päästöt vuonna 2023 olivat n. 114 000 tCO₂-ekv. ja siten lähes 17 % edellisvuotta suuremmat. Päästöjen kasvu oli seurausta Viikinmäen jätevedenpuhdistamon prosessihäiriöstä keväällä, mistä aiheutui normaalia suurempi typpioksiduulipäästö määrä. Kesän aikana tilanne saatiin tasaantumaan. Nykyisellä kehityksellä ja ohjelman toimenpiteiden edetessä tavoite päästötasosta 89 000 tCO₂-ekv/v vuoteen 2025 mennessä tullaan kuitenkin saavuttamaan huomioiden mm. käsittelyprosesseja ja energian käyttöä koskevat suunnitellut ja käynnistetyt päästövähennystoimet ja -projektit.

Kiertotalouden keskiössä -ohjelma

Alueen kiertotalouden vahvistamiseksi toteutettu laaja rakentamisen kiertotaloushanke CIRCUIT saatiin päätökseen. Lisäksi ravinteiden kiertoa edistävä RAHI2-hanke, tuhkien ja kuonien korkearvoisen hyödyntämisen edistäminen, kierrätysmateriaalien käytön pilotti Espoon Itärannan saneerausprojektissa, biojätteen käsittelyprosessin investointi ja hankintojen kiertotalouskriteerien lisääminen ovat edenneet suunnitellusti. Ohjelman kärkihankkeiksi valittiin Biojätteen erilliskeräyksen laajentaminen sekä neuvonnan ja viestinnän toimet kotitalousjätteen kierrätyksessä. Kierrätysasteen nostamiseksi ja sekajätteen vähentämiseksi toteutettiin biojätteen erilliskeräyksen laajeneminen Espooseen, Kauniaisiin ja Kirkkonummelle, ja valmisteltiin 2. vaiheen laajenemista. Laajenemisesta on viestitty tiedottein, asukaskirjein, sosiaalisessa mediassa, kirjastotapahtumissa, infotilaisuudessa ja kompostointikursseilla. Viestinnän ja neuvonnan vaikuttavuuden kehittäminen ja lajittelun lisäämiseen tähtäävän asukasaktiivimallin laajentaminen aloitettiin vuonna 2023.

Biojätteen erilliskeräyksen laajeneminen alkaa vaikuttaa kierrätysasteeseen vasta 2023 lopusta alkaen. Kierrätysasteen laskenta vuodelta 2023 valmistuu vasta syksyllä 2024. Kotitalousjätteen kierrätysasteen ennustetaan nousevan 47 prosenttiin. Sekajättemäärän ennustetaan vähenevän. Ohjelman toimenpiteet vievät strategisten mittarien toteumaa oikeaan suuntaan, mutta kierrätysasteen ja sekajättemäärän tavoitetasoa ei ole saavutettu aktiivisesta työstä huolimatta.

Puhdas Itämeri-toimenpideohjelma

Tammikuussa alkoi täyden mittakaavan toiminta Blominmäen jätevedenpuhdistamolla. Keväällä laitoksen käynnistämisesä oli haasteita. Jätevedenpuhdistamo otettiin vastaan 12.7.2023. Sen ensimmäisenä käyttövuotena HSY:n kokonaispäästöt Itämereen vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna typen osalta jopa 44 % ja fosforin osalta 11 %. Vuonna 2024 keskitytään puhdistuksen tehostamiseen entisestään sekä kemikaalien käytön ja energiataseen optimointiin.

Itämerihaaste-ohjelma uudistettiin vuosille 2024–2028. Jätevesiverkoston vuotojen hallinnan projektiorganisaatio aloitti toimintansa ja toimenpideohjelman toteuttamisen muun muassa luomalla toimintatavat viemärin vuotovesien paikantamiselle ja vähentämiseksi. Myös ensimmäiset kohteet seulontamenetelmällä toteutettaville vuotovesitutkimuksille suunniteltiin ja kilpailutettiin. Viestimme haitallisista aineista mm. somepostaussarjan, kirjastojen infopisteen ja vaikuttajayhteistyönä tehdyn

videosarjan avulla. Tarjosimme koulutusta haitallisista aineista kotitalousopettajille ja Martoille sekä vesiaiheisia oppitunteja lapsille ja nuorille. Kehitimme kiinteistöneuvontaa vesihuollon teemoista kuten huleveden hallinta ja tonttijohtojen saneeraus. Järjestimme myös isännöitsijäseminaarin sekä Blominmäen avajaiset sidosryhmille. Vuodelle 2024 valittiin kärkihankkeiksi Blominmäen käyttöönotto: toiminnan vakiinnuttaminen ja prosessin optimointi sekä Viemäriverkoston vuotohallintastrategian laatiminen.

Pito- ja vetovoimainen työnantaja -ohjelma

Henkilöstökyselyn syksyn ja Vastuullinen työpaikka -kyselyn kevään tulokset osoittivat työntekijäkokemuksen parantuneen. Suositteluindeksi NPS on noussut 9 yksikköä vuodessa, (v. 2023 NPS -5). Ohjelman kärkihankkeeksi valittiin HSY:n brändiviestintä tukemaan HSY:n strategista työnantajakuvatyötä. Siinä brändimarkkinoinnin ja työnantajamielikuvan uudistaminen on käynnistynyt suunnittelulla ja työpajalla vuoden lopussa. Anonyymin rekrytoinnin toimintamalli on rakennettu ja pilotoitu kahdessa rekrytoinnissa loppuvuonna 2023. Kokeilua päätettiin jatkaa ensi vuodelle. Tehtävän vaativuuden arviointijärjestelmä TVA on uudistettu ja sen käyttöönottoa valmisteltiin. Henkilöstön käyttökoulutukset on pidetty. Dialogilähettiläiden verkosto osallistui työ- ja vuorovaikutuskulttuurin kehittämiseen. Myös työ epäasiallisen käytöksen ja kohtelun ehkäisemiseksi jatkuu. Palkkavertailua on valmisteltu ja valmentavan johtamisen koulutukset on käynnistetty. Esihenkilöiden henkilöstötiedolla johtamisen projektia on valmisteltu ja kartoitettu sidosryhmien tarpeet raportoinnille.

Osaava ja kehittyvä henkilöstö -ohjelma

Johtamisosaamisen kehittämisen kokonaisuuden valmistelu alkoi vuonna 2023. Kaksi mentorointi- ja valmentavan johtamisen ryhmää esihenkilöille käynnistyi. Esihenkilöiden johtamisosaamisen kehittämiseksi käynnistimme yhteistyön Ava-akatemian kanssa Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinnon osalta. Ohjelman kärkihankkeiksi valittiin Sisäiset työmarkkinat ja urapolut, sekä Strategisten kyvykkyyksien valinta ja kehittämisen käynnistäminen -hankkeet. Uusi osaamisen hallinnan järjestelmä on valittu, ja sen käyttöönotto on aloitettu urakoitsijoiden perehdytyskurssien osalta. Osaamisen kehittämisen ja johtamisen toimintatavat ja tarpeet on kartoitettu. HSY:n ylätason strategiset kyvykkyydet on määritelty ja niihin liittyvien osaamisen tunnistamisen pilotointi on aloitettu.

Tehokasta ja taloudellista toimintaa -ohjelma

Ohjelman tavoitteena on HSY:n tuottavuuden parantaminen. Ohjelman kärkihankkeiksi valittiin Hankintojen strateginen kehittäminen HAKA, Prosessijohtamisen kehittäminen sekä Kustannustietoisuudella johtaminen. Hankintojen strateginen kehittäminen -hankkeessa tavoitteena on hankintaprosessin selkiyttäminen, uudistaminen ja tehostaminen sekä hankintojen kautta saatavan säästöpotentiaalin tunnistaminen ja hyödyntäminen. Vuoden 2023 laadittiin nykytilaselvitys, ja hanke jatkuu säästöpotentiaalin selvittämisellä sekä hankintakategorioiden määrittelyllä. Kustannustietoisuutta parannettiin talouden ennustamista kehittämällä, jota jatketaan myös vuonna 2024. Sisäisten palveluiden kustannusten läpinäkyvyyttä parannettiin laatimalla sisäisten palveluiden palvelukatalogi. Prosessijohtamisen kehittämisen projektissa aloitettiin HSY:n

prosessikartan päivistytyö ylätason prosessikartan määrittelyllä. Prosessikuvauksien nykytila-analyysi toteutettiin. Prosessijohtamisen mallin kehitystyössä luotiin kattavampi poikkeamahallinnan prosessi HSY:lle sekä määriteltiin prosessinomistamisen sekä prosessin vastuuhenkilön rooleja. Tuottavuusmittaroinnin kehittämistä käynnistettiin opinnäytetyö.

Tasapainoinen talous -ohjelma

Tasapainoinen talous -ohjelman tavoitteena on taittaa HSY:n velkaantuminen. Rahoituksen optimointia tukeva HSY:n varainhankintapolitiikka hyväksyttiin HSY:n hallituksessa huhtikuussa 2023. Uudet kassavirtamallit on otettu käyttöön. Ohjelman kärkihankkeiksi valittiin HSY:n Omaisuudenhallintajärjestelmä OMAR, Vesijohtoverkoston vuodonhallinta sekä Vesihuollon maksurakennemuutos MAHKU. Käynnissä olevassa MAHKU-projektissa parannetaan vesihuollon maksujen kustannusvastaavuutta. Hinnoitteluperusteita käsittelevän selvitystyön ensimmäisen vaiheen toimenpiteet on tehty ja ne on käsitelty lokakuussa HSY:n hallituksessa. Ensimmäisen vaiheen muutokset astuivat voimaan vuoden 2024 alussa. Omaisuudenhallintajärjestelmä -hankkeessa kuvattiin vuoden 2023 aikana nykyinen omaisuudenhallinnan johtamisjärjestelmä sekä tunnistettiin sen täydennys- ja kehitystarpeet. HSY:n investointiohjelmia laaditaan 20 vuodeksi aiemman 10 vuoden sijasta. Näin parannetaan tulevaisuuden näkymää pitkän aikavälin rahoituksen suunnittelussa. Lisäksi talousvesiverkoston laskuttamattoman veden vähentämiseen tähtäävää ohjelmaa toteutetaan. Ohjelman myötä vuonna 2023 löydettiin ja korjattiin yhteensä 60 vesijohtoverkoston piilovuotoa.

Vastuulliset ja kehittyvät palvelut -ohjelma

Palvelutoimintamme ja asiakkuuksien johtamisen kehittämiseksi käynnistetyssä asiakkuudenhallinnan hankkeessa kuvattiin vuoden 2023 aikana HSY:n palvelut, laadittiin palvelukartat ja asiakastietojärjestelmäarkkitehtuuri. Ohjelman kärkihankkeiksi valittiin syksyllä OmaHSY:n kehittäminen ja Sähköisen asioinnin laajentaminen. Asiakkaiden sähköisen oma-asioinnin mahdollistavan OmaHSY-portaalin sisältöä valmisteltiin ja asiakkaiden sähköisesti saatavilla olevia palveluita kartoitettiin. Näiden perusteella valmisteltiin hankinta ja kilpailutettiin yhteistyökumppani portaalin toteuttamiseen. Tavoitteena on saada asiointiportaali asiakkaiden käyttöön vuoden 2024 aikana. Asiointiportaalin käyttöönotto tukee sähköisen asioinnin strategisen mittarin tavoitteen saavuttamista. Asiakkuuden johtamisjärjestelmän uudistamisen hankkeessa valmisteltiin asiakkuuden johtamisen politiikkaa ja määriteltiin asiakkuuden johtamisen tavoitteita strategisella, taktisella ja operatiivisella tasolla. Sähköisen asioinnin laajentamista edistettiin viestimällä asiakkaille sähköisistä asiointitavoista ja kannustamalla heitä ottamaan niitä käyttöön. Lisäksi Sortti-asemien aukioloaikoja laajennettiin, asemien uudistamista sekä toimintojen laajentamista suunniteltiin. Kivikon Sortti-asemaa remontoitiin ottaen huomioon itseasiointi ja palvelun sujuvoittaminen asemalla.

Turvattu juomavesi -ohjelma

Turvattu juomavesi -ohjelman strategisena tavoitteena on, että häiriövalmius ja toimintavarmuus on erinomaisella tasolla. Ohjelman kärkihankkeiksi valittiin Turvallisuusjohtamisen kokonaisuus, Kyberturvallisuus-kokonaisuuden kehittäminen, Verkostojen runkoyhteyksien kahdentaminen

aikataulun mukaisesti sekä Pitkääkosken saneeraus ja kapasiteetin nosto. Veden tuotannon teoreettinen kapasiteetti häiriötilanteissa sekä kyberturvallisuuden taso) ovat olleet vahvasti esillä vuoden 2023 aikana. Turvallisuuden johtaminen käynnistyi, minkä myötä mm. laadittiin HSY:n turvallisuuspolitiikka ja käynnistettiin projekti henkilöturvallisuusselvitys asiakkuuden saamiseksi. Kaikki toimintavarmuutta parantavat investointihankkeet eivät käynnistyneet investointiohjelman mukaisesti. Vesihuollon varautumisen koulutuksien toisen vaiheen materiaali laadittiin ja koulutus käynnistetään koulutusjärjestelmän muutoksen toteuduttua. Lisäksi käynnistettiin vesihuollon harjoitusten strateginen suunnittelu, jonka tarkoituksena on varmistaa eri taitojen ja skenaarioiden riittävän usein toistuva harjoittelu sekä henkilöstön tasapuolinen harjoittaminen. Jätehuollon varautumissuunnitelman päivitystyö on käynnissä ja tavoitteena on saada luonnosversio valmiiksi alkuvuoden 2024 aikana. Tietoturvasuunnitelma päivitettiin elokuussa 2023. Traficomien kybermittaria hyödyntäen on toteutettu ulkopuolisen auditoijan avulla kypsyysselvitys, jonka perusteella työstetään edelleen toimenpidesuunnitelmaa vaikuttavien toimenpiteiden tunnistamiseksi. Vuoden 2023 lopussa haettiin ELY-keskuksen rahoitusta mittavan kyberturvallisuutta kehittävän hankkeen toteuttamiseksi yhdessä seitsemän muun vesihuoltolaitoksen kanssa. Hanke sai hakemansa rahoituksen ja se tulee ajoittumaan vuoden 2024 alusta vuoden 2025 kesään asti.

Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien -ohjelma

Ohjelman tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuutta, lähiympäristön hyvää tilaa ja ympäristöterveyttä. Ohjelman kärkihankkeiksi nostettiin Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja ylläpitäminen HSY:n omistamilla maa-alueilla sekä Ylivuotoja vähentävät investointihankkeet. Ämmässuon kaatopaikan verhoilurakenteeseen perustettiin niitty- ja ketoympäristöjä tavoitetta laajemmille alueille. Kalaistukset toteutettiin suunnitelman mukaisesti. Ilmanlaadun mittaukset kaikilla HSY:n mittausasemilla toimivat vuonna 2023 normaalisti. HSY:n hajupalautteiden määrä ja ylivuodot olivat merkittävästi aiempaa vähäisempiä. Luonnon monimuotoisuuden huomioinnissa keskitytään niityksen mahdollisuuksiin HSY:n alueilla. HSY:n omistamien maa-alueiden niityskohteiden kartoitukseen liittyvä opinnäytetyö käynnistyi syksyllä. Ylivuotoja vähennetään mittavilla viemärisaneerauksilla, Järvenperän pääviemärihankkeella ja Blominmäen itäisen valuma-alueen viemäroinnin kehittämishankkeella (BIBAV). Järvenperä-kokonaisuuteen kuuluva Anfallintien johtosiirtourakka käynnistyi. Viiskorpi-Nepperi, Nepperi-Järvenperä sekä Laaksoalahden Nuuniitty-Järvenperä viemäriinjojen suunnittelua jatkettiin. BIBAV-hankekokonaisuudessa tehtiin rakennussuunnittelu A- ja C-osuuksille.

2.1.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

x 1 000 eur	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	Tot-% TP/TA	TP 2022
TOIMINTATUOTOT (+)	421 658	426 903	-5 245	98,8 %	404 184
Myyntituotot	413 036	418 259	-5 223	98,8 %	394 429
Vedenmyyntituotot	102 687	104 700	-2 013	98,1 %	95 487
Jätevesituotot	121 763	125 030	-3 267	97,4 %	113 299
Perusmaksut	50 098	48 950	1 148	102,3 %	44 979
Vesihuollon liittymismaksut	16 220	18 000	-1 780	90,1 %	19 159
Jätteen kuljetusmaksut	89 936	87 037	2 899	103,3 %	85 470
Jätteen käsittelymaksut	7 849	8 433	-584	93,1 %	8 547
Muut Myyntituotot	24 484	26 109	-1 625	93,8 %	27 487
Kuntaosuudet	4 486	4 486	0	100,0 %	4 342
Maksutuotot	325	300	25	108,3 %	314
Tuet ja avustukset	731	724	7	100,9 %	1 584
Muut toimintatuotot	3 080	3 134	-54	98,3 %	3 514
Vuokratuotot	2 143	2 175	-32	98,6 %	1 989
Muut toimintatuotot	937	959	-22	97,7 %	1 525
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 565	2 125	440	120,7 %	2 338
TOIMINTAKULUT (-)	-205 000	-213 094	8 095	96,2 %	-212 558
Henkilöstökulut	-54 846	-52 625	-2 221	104,2 %	-48 557
Palkat ja palkkiot	-45 252	-43 394	-1 858	104,3 %	-39 433
Henkilösivukulut	-9 594	-9 231	-363	103,9 %	-9 123
Palvelujen ostot	-108 787	-116 246	7 460	93,6 %	-99 524
Jätteen kuljetuspalvelujen ostot	-37 706	-35 734	-1 973	105,5 %	-34 142
Muiden palvelujen ostot	-71 081	-80 513	9 432	88,3 %	-65 382
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 309	-40 212	8 903	77,9 %	-39 193
Ostot tilikauden aikana	-31 424	-40 212	8 787	78,1 %	-39 180
Varastojen muutos	115	0	115	-	-13
Pakollisten varausten muutos	6 237	11 313	-5 076	55,1 %	-11 268
Muut toimintakulut	-16 295	-15 325	-970	106,3 %	-14 017
Vuokrat	-8 939	-10 006	1 067	89,3 %	-9 015
Jätevero	-22	-31	9	69,7 %	-67
Muut toimintakulut	-7 334	-5 288	-2 046	138,7 %	-4 936
TOIMINTAKATE	219 223	215 934	3 290	101,5 %	193 963
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-76 026	-77 913	1 887	97,6 %	-65 176
Korkotuotot	129	0	129	-	0
Muut rahoitustuotot	2 323	1 561	762	148,8 %	2 432
Korkokulut	-73 339	-69 784	-3 555	105,1 %	-64 606
<i>Perustamislainojen korot jäsenkunnille</i>	<i>-59 811</i>	<i>-59 809</i>	<i>-2</i>	<i>100,0 %</i>	<i>-60 555</i>
<i>Muut korkokulut</i>	<i>-13 529</i>	<i>-9 975</i>	<i>-3 554</i>	<i>135,6 %</i>	<i>-4 051</i>
Korvaus peruspääomasta	-5 050	-5 050	0	100,0 %	0
Muut rahoituskulut	-89	-4 640	4 551	1,9 %	-477
VUOSIKATE	143 197	138 021	5 177	103,8 %	128 788
POISTOT	-155 942	-151 946	-3 996	102,6 %	-116 445
SATUNNAISET ERÄT	0	0	0	-	0
TILIKAUDEN TULOS	-12 745	-13 925	1 180	91,5 %	12 343
Poistoeron muutos	113	113	0	100,0 %	487
Vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0	-	0
Tuloverot	1 018	0	1 018	-	-725
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-11 614	-13 812	2 198	84,1 %	12 104

Toimintatuottoja kertyi 421,7 miljoonaa, 5,2 miljoonaa talousarviota vähemmän

Vesihuollon toimintatuotot olivat yhteensä 311,6 milj.euroa, alittaen talousarvion 6,9 milj.eurolla. Huolimatta vesihuollon hinnankorotuksista, veden ja jäteveden käyttömaksut jäivät talousarviosta yhteensä 6,1 milj. euroa volyymin laskiessa. Tätä kompensoi osittain perusmaksut 1,2 milj. euron ylityksellä. Aiempien vuosien vilkas rakentaminen on kasvattanut laskutusperusteena olevia kerrosneliötä ja sitä myöten tuottoja arvioitua enemmän. Sen sijaan liittymismaksuissa rakentamisen hiipuminen näkyi toisena perättäisenä laskuvuotena. Maksut jäivät talousarviosta 1,8 milj.euroa.

Jätehuollon toimintatuottoja kertyi vuonna 2023 yhteensä 105,7 milj. euroa, joka on 0,7 milj. euroa talousarviota vähemmän. Kiinteistöjen jätteenkuljetuspalveluiden tulot olivat 90,4 milj. euroa ollen noin 3 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa. Osittain syynä tähän on ollut kuljetuspalvelutuottojen laskutusrytmin muutos, jota ei osattu ottaa talousarviossa riittävästi huomioon. Aluepalveluiden tuotot olivat 8,6 milj. euroa, mikä oli noin 0,6 milj. euroa alle talousarvion. Merkittävin lasku tapahtui Sortti-asemien jätteenkäsittelytuloissa, jotka jäivät 0,5 milj. euroa talousarviota alhaisemmiksi. Lasku johtui pääasiassa maksullisten jätteiden määrän vähenemisestä. Energian myyntitulot alittivat talousarvion 0,1 milj. euroa johtuen puuhakkeen määrän vähenemisestä ja vastaanottajan pitkästä huoltoseisokista. Käsittelypalveluiden tuotot olivat 6,7 milj. euroa ollen 1,8 milj. euroa alle talousarvion. Raaka-aineiden myynti ylitti talousarvion noin 0,5 milj. euroa. Sähkön arvioitua alempi myyntihinta laski energiamyntituloja 2,2 milj. euroa talousarvioon nähden.

Seutu- ja ympäristötiedon toimintatuottoja kertyi 0,2 milj. euroa talousarviota enemmän, mikä johtui muun muassa ennakoitua suuremmasta hanketukien määrästä.

Toimintakulut olivat 205 miljoonaa, 8,1 miljoonaa talousarviota vähemmän

Vesihuollon toimintakulut olivat 115,1 milj. euroa, mikä alitti talousarvion 9,3 milj. eurolla. Henkilöstökulut ylittyivät 2,2 milj. eurolla talousarvion. Varastopalvelut -toiminto ja noin 15 htv:ta siirtyi vuoden alusta vesihuoltoon, mitä ei ollut vesihuollon talousarviossa huomioitu. Lisäksi lomapalkkavelan kirjauksessa ilmeni edelliseen vuoteen liittyvä korjaus, joka vaikutti vuoden 2023 lomapalkkavelan jaksotukseen. Tikkurilan vesitornin purkutyö valmistui kokonaisuudessaan ja vastaava varaus 4,2 milj. euroa purettiin. Talousarviosta poiketen, Finnoon pilaantuneiden maiden kunnostustyö valmistui ja varaus oli purettu jo vuoden 2022 aikana. Sen sijaan Suomenojan jätevedenpuhdistuslaitoksen purkutyö toteutui talousarviota hitaammassa tahdissa, ollen tilinpäätösvuonna toteuman ja puretun varauksen osalta 1,4 milj. euroa. Kuntayhtymän sisäinen veloitus vesihuollolle oli 1,8 milj. euroa alle talousarvion. Tästä osa selittyi varastopalveluiden organisaation siirtymisestä pois yhteisistä palveluista. Energiakustannuksiin oli talousarviossa varauduttu edellisen vuoden poikkeustilanteen tasolle, mutta hinnat ja kokonaisuus olivat hallinnassa ja alitus talousarvioon 6,5 milj.euroa. Myös kemikaalien ja PSV:n raakaveden kustannus jäivät talousarviosta. Muissa kuluissa omasta sähköntuotannosta maksetut verot sekä Blominmäen lopulliset kiinteistöverot ylittivät talousarvion 1,1 milj. eurolla. Vahingonkorvaustapauksia ja sen myötä syntyneitä kuluja maksettiin yli 0,6 milj. euroa arvioitua enemmän. Rahoituskulut ylittyivät korkokoulujen kasvun myötä 3,4 milj. euroa. Poistoissa Suomenojan laitoksen lopetus ja alaskirjaus

oli talousarvioissa huomioitu. Tähän liittyviä tarkennuksia ilmeni vuoden aikana (esim. jätevesipumppaamot), ollen kokonaisuutena noin 4,3 milj. eur lisää alaskirjattavaa.

Jätehuollon toimintakulut olivat vuonna 2023 yhteensä 86,6 milj. euroa, joka on 0,8 milj. euroa talousarviota vähemmän. Säästö syntyi pääasiassa palvelujen sekä tarvikkeiden ostosta. Lisäksi lomapalkkavelan kirjauksessa ilmeni edelliseen vuoteen liittyvä korjaus, joka vaikutti vuoden 2023 lomapalkkavelan jaksotukseen. Kuntayhtymän sisäinen veloitus jätehuollolle oli 0,3 milj.euroa alle talousarvion. Jätteenkuljetuspalveluissa toimintakulut olivat vuonna 2023 47,7 milj. euroa. Talousarvioon nähden ylitystä syntyi noin 1,8 milj. euroa. Suurin yksittäinen syy kustannusten ylitykseen ovat olleet voimakkaasti nousseet kuljetusalan indeksit, jotka on sidottu kuljetussopimuksiin. Vuoden 2023 aikana merkittävimmät vaikutukset indekseissä ovat olleet korkojen ja polttoaineiden nousu, joiden painoarvo on huomattava käytössä olevissa indekseissä. Aluepalveluiden toimintakulut olivat 13,8 milj. euroa, mikä ylitti talousarvion noin 0,2 milj. eurolla. Kuljetuspalveluiden ostoissa saavutettiin säästöjä 0,3 milj. euroa. Jätteen käsittelymaksut ylittivät talousarvion 0,4 milj. eurolla ja konepalvelut ylittivät sen 0,2 milj. eurolla. Vuodelle 2022 suunniteltua jätteen käsittelyä siirtyi vuodelle 2023 0,4 milj. euron edestä. Käsittelypalveluissa toimintakulut olivat 14,3 milj. euroa. Tämä on 1,7 milj. euroa pienempi kuin talousarviossa. Jätevesimaksut alittivat talousarvion 0,7 milj. euroa ja jätteen käsittelypalvelut 1 milj. euroa. Kuljetus- ja konepalveluissa säästettiin 0,8 milj. euroa. Kuljetuspalvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä veroluonteiset maksut ylittivät budjetoidun. Jätehuollon rakennuttamisen toimintakulut alittivat talousarvion 0,6 milj. euroa, johtuen asiantuntijapalveluista saadusta säästöstä.

Seutu- ja ympäristötiedon toimintakulut olivat 6,0 milj. euroa, mikä oli 0,1 milj. euroa alle talousarvion. Palveluiden ostoissa säästyi 0,2 miljoonaa, mikä johtui muun muassa ennakoitua pienemmistä tietojärjestelmien kehityskuluista ja kuntayhtymän sisäisten palveluiden veloituksista. Henkilöstökulut ylittyivät 0,1 milj. eurolla koska lomapalkkavelan kirjauksessa ilmeni edelliseen vuoteen liittyvä korjaus, joka vaikutti vuoden 2023 lomapalkkavelan jaksotukseen.

Rahoitustuotot ja -kulut 76,0 miljoonaa, 1,9 milj pienemmät kuin talousarviossa

Yhteensä rahoitustuotot ja -kulut olivat 76,0 miljoonaa euroa, josta rahoitustuottoja oli 2,5 miljoonaa ja rahoituskuluja 78,5 miljoonaa euroa. Rahoitustuottoihin sisältyy 1,9 miljoonan euron osinkotulot HSY:n tytäryhtiö Uudenmaan Woima Oy:ltä. Rahoituskuluista suurin osa, 59,8 miljoonaa euroa oli jäsenkunnille perustamislainoista maksettuja korkoja. Lisäksi peruspääoman korkoa maksettiin jäsenkunnille vuonna 2023 5,0 miljoonaa euroa.

Poistot olivat 155,9 miljoonaa ja ylittivät talousarvion 4,0 miljoonalla

Pysyvistä vastaavista tehdyt poistot olivat 155,9 miljoonaa.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja oli 12,7 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tulos oli 1,2 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Vuoden 2023 osalta ei Vesihuollossa kertynyt veroja maksettavaksi tappiollisen tuloksen vuoksi. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvan vesihuollon

yhteisöveron palautuksen (1,0 miljoonaa euroa) käsittelyerien ja Jätehuollon poistoeron vähennyksen (0,1 miljoonaa euroa) jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostui 11,6 miljoonaa euroa. Alijäämä oli 2,2 miljoonaa euroa talousarviota pienempi.

2.1.3 Investointien toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2022
Vesihuolto	161 721	177 000	-15 279	91,4 %	188 707
Jätehuolto	22 665	24 270	-1 605	93,4 %	21 576
Seutu- ja ympäristötieto	225	450	-225	50,0 %	137
Tukipalvelut	207	3 388	-3 181	6,1 %	767
Asiakaspalvelu	8	0	8	-	11
Johto, ohjaus ja kehittäminen	709	683	26	103,8 %	307
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	185 536	205 791	-20 255	90,2 %	211 504

Vesihuollon investoinnit alittivat talousarvion 15,3 miljoonalla eurolla

Vuonna 2023 HSY:n vesihuollon investointien kustannukset toteutuivat alle budjetin. Lopullinen vesihuollon investointien toteuma oli 15,3 miljoonaa euroa alle vuoden 177 miljoonan euron talousarvion. Suurimmat alitukset budjettiin nähden olivat kori 1 kaavoituksen mukaiset laajentumiset sekä kori 10 verkostosaneeraukset.

Talousarvioon nähden korikohtaiset ylitykset tapahtuivat korissa 3 johtosiirrot sekä koreissa 8,9 ja 13. Merkittävin poikkeama oli korissa 13 jätevedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit, johon kirjattiin Blominmäen jätevedenpuhdistamon investointikustannuksia yhteensä 12,5 miljoonaa euroa. Näihin kustannuksiin ei ollut varauduttu vuoden 2023 budjetoinnissa.

Kaupunkilähtöisten investointien budjetointi on kokonaisuudessaan haastavaa ja näkyi myös vuoden 2023 toteumissa. Kaupunkilähtöiset investoinnit alittivat kokonaisuudessaan talousarvion sisältäen korit 1,2,3 ja 10.3 (kaupunkilähtöiset verkostosaneeraushankkeet) yhteensä noin 20 miljoonalla eurolla.

HSY:n verkostolähtöiset ja laitosinvestoinnit investoinnit alittivat myös kokonaisuudessaan talousarvion, mutta olivat lähempänä arviota.

Jätehuollon investoinnit alittivat talousarvion 1,6 miljoonalla

Jätehuollon investoinnit olivat yhteensä noin 22,7 miljoonaa euroa, alittaen toiminta- ja talousarvion noin 1,6 miljoonalla eurolla.

Aluepalvelulähtöiset investoinnit ylittivät toiminta- ja talousarvion investointivarauksen noin 0,3 miljoonalla eurolla. Kivikon Sortti-aseman uudistamisen rakennustyöt toteutettiin osittain vanhaa purkamalla ja uutta rakentamalla. Vanhojen rakenteiden purkamisessa muun muassa ilmeni kustannuksia nostavia ratkaisuja, joihin ei osattu kaikilta osin varautua.

Käsittelypalvelulähtöiset investoinnit alittavat toiminta- ja talousarvion investointivarauksen noin 0,3 miljoonalla eurolla. Kaatopaikkakaasun keräyksen ja hyödyntämisen sekä viimeistelyrakenteiden investoinnit toteutuivat jokseenkin talousarvion mukaisesti. Biojätteen käsittelyn ja mädätyskaasun hyödyntämisen investointien korikokonaisuus toteutui sen sijaan arvioitua suurempana. Näiden osalta investointeja hidasti vuonna 2022 kompostointilaitosrakennuksen saneeraamisen rakennusluvan viivästyminen, jonka takia investoinnit ja kustannukset ajoittuivat enemmän vuodelle 2023. Laajennusalueen investointien osalta kustannusten alittuminen selittyy sillä, että tuhkasolun T2 investointeja voitiin toteuttaa vuoden 2022 aikana merkittävästi suunniteltua enemmän, joten vuodelle 2023 ei investointeja kohdistunut aiemmin suunniteltua määrää. Infran kehittämisen vaatimat investointien ylittyminen aiheutui vuoden 2022 aikaisella talven tulolla, jolloin investointeja jouduttiin siirtämään pintarakennetöiden osalta vuodelle 2023. Lisäksi ympäristölupapalvelotteet edellyttivät kaluston pesupaikkojen ja vesien johtamisen osalta parannustoimenpiteitä. Energia- ja materiaalihokkuusinvestointien osalta alueen lämpöverkko edellytti tasapainiottamista ja toiminnan tehostamista, joka osoittautui suunniteltua laajemmaksi investoinniksi.

Muut investoinnit alittivat toiminta- ja talousarvion investointivarauksen noin 1,6 miljoonalla eurolla. Muina investointeina toteutettiin jätteenkuljetuksen keräyskaluston ja tietotekniikan sekä jätteenkäsittelyn kalustohankintoja. Lisäksi talousarviossa oli varauduttu Seutulan jätteenkuljetuksen keräyskaluston astioiden huoltohallin piha-alueen laajennukseen. Jätteenkuljetuksen keräyskaluston osalta biojäteastioita ei ollut tarve hankkia aiemmin suunniteltua määrää, joten investointivarausta jäi merkittävästi käyttämättä. ICT investointien osalta jätteen kuljetuksen logistiikkajärjestelmän hankinta toisaalta ylitti arvioidun kustannusvarauksen. Jätteenkuljetuksen keräyskaluston astiahallin kentän laajennusta ei päästy aloittamaan, koska rakennusluvan saaminen on viivästynyt. Astiahallin kentän laajennuksen viivästyminen vaikutti osaltaan merkittävästi näiden investointien toteutumiseen. Kalustohankinnat toteutuivat jokseenkin suunnitellusti. Maanhankinnan investointivarausta ei käytetty.

2.1.4 Rahoitusosan toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	TP 2022
Toiminta ja investoinnit				
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	143 197	138 021	5 177	128 788
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-5 218	-11 313	6 095	10 542
Investointien rahavirta			0	
		-206		
Investointimenot	-191 659	541	14 882	-212 162
Rahoitusosuudet investointeihin	6 123	750	5 373	658
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-47 557	-79 083	31 526	-72 174
Rahoitus				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	160 000	160 000	0	165 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-81 415	-74 854	-6 561	-77 928
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-18 000	0	-18 000	-10 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	-6 237
Muut maksuvalmiuden muutokset	-13 330	0	-13 330	-354
Rahoituksen rahavirta	47 256	85 146	-37 890	70 481
			0	
Vaikutus maksuvalmiuteen	-302	6 063	-6 364	-1 693
Kassavarojen muutos				
Kassavarat 31.12.	10 257	6 830		10 559
Kassavarat 1.1.	10 559	767		12 252

Vuonna 2023 vuosikate oli 143,2 miljoonaa euroa, joka ei riittänyt kattamaan kuntayhtymän lainojen lyhennyksiä ja investointitasoa. Tilikauden aikana nostettiin uutta pitkäaikaista lainaa 160 miljoonaa. Vanhoja lainoja lyhennettiin 81 miljoonalla eurolla. Lyhytaikaisia maksuvalmiusluottoja (kuntatodistusohjelma) nostettiin tarpeen mukaan. Tilikauden päättyessä lyhytaikaisia maksuvalmiusluottoja oli 62 miljoonaa euroa.

2.1.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Yhtymäkokous hyväksyi 18.11.2022 HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2023–2025 sekä talousarviovuotta 2023 koskevat sitovat määrärahat. Vuoden 2023 sitovat määrärahat eivät ylittyneet.

x 1 000 euroa	TP 2023	TA2023	Ero TP-TA	TP/mTA %
Vesihuolto				
Toimintamenot	115 101	124 378	-9 277	92,5 %
Investointimenot (netto)	161 721	177 000	-15 279	91,4 %
Jätehuolto				
Toimintamenot	86 614	87 400	-786	99,1 %
Investointimenot (netto)	22 665	24 270	-1 605	93,4 %

*) Sitovat investointimenot ovat investointeja, joista on vähennetty poistojen perustana käytettävää hankintamenoa pienentävät ulkopuoliset rahoitusosuudet.

2.2 Vesihuollon toteutumisvertailut ja erillislaskelmat

2.2.1 Tuloslaskelman toteutuminen

x 1 000 eur	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	Tot-% TP/TA	TP 2022
TOIMINTATUOTOT (+)	311 581	318 506	-6 925	97,8 %	295 906
Myyntituotot	310 177	316 489	-6 312	98,0 %	292 823
Vedenmyyntituotot	102 713	104 774	-2 061	98,0 %	95 588
Jätevesituotot	122 738	126 725	-3 987	96,9 %	114 448
Perusmaksut	50 107	48 950	1 157	102,4 %	44 987
Vesihuollon liittymismaksut	16 220	18 000	-1 780	90,1 %	19 159
Jätteen kuljetusmaksut	0	0	0	-	0
Jätteen käsittelymaksut	0	0	0	-	0
Muut Myyntituotot	18 400	18 040	360	102,0 %	18 640
Kuntaosuudet	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	71	150	-79	47,4 %	1 030
Muut toimintatuotot	1 333	1 867	-534	71,4 %	2 054
Vuokratuotot	865	1 135	-270	76,2 %	918
Muut toimintatuotot	468	732	-264	64,0 %	1 136
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 565	2 125	440	120,7 %	2 338
TOIMINTAKULUT (-)	-115 101	-124 378	9 277	92,5 %	-130 384
Henkilöstökulut	-30 958	-28 805	-2 153	107,5 %	-26 594
Palkat ja palkkiot	-25 527	-23 752	-1 774	107,5 %	-21 702
Henkilösivukulut	-5 431	-5 053	-378	107,5 %	-4 892
Palvelujen ostot	-49 057	-58 170	9 113	84,3 %	-45 332
Jätteen kuljetuspalvelujen ostot	8	-78	86	-10,5 %	-10
Muiden palvelujen ostot	-49 065	-58 092	9 028	84,5 %	-45 322
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 662	-36 073	8 411	76,7 %	-35 799
Ostot tilikauden aikana	-27 778	-36 073	8 295	77,0 %	-35 785
Varastojen muutos	115	0	115	-	-13
Pakollisten varausten muutos	5 618	10 660	-5 042	52,7 %	-11 886
Muut toimintakulut	-13 042	-11 990	-1 052	108,8 %	-10 774
Vuokrat	-6 896	-7 452	556	92,5 %	-6 695
Jätevero	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-6 147	-4 538	-1 608	135,4 %	-4 078
TOIMINTAKATE	199 046	196 253	2 793	101,4 %	167 860
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-76 669	-73 401	-3 268	104,5 %	-66 887
Korkotuotot	129	0	129	-	0
Muut rahoitustuotot	1	0	1	-	3
Korkokulut	-71 993	-68 601	-3 392	104,9 %	-64 133
<i>Perustamislainojen korot jäsenkunnille</i>	<i>-59 811</i>	<i>-59 809</i>	<i>-2</i>	<i>100,0 %</i>	<i>-60 555</i>
<i>Muut korkokulut</i>	<i>-12 182</i>	<i>-8 792</i>	<i>-3 390</i>	<i>138,6 %</i>	<i>-3 578</i>
Korvaus peruspääomasta	-4 800	-4 800	0	100,0 %	-2 400
Muut rahoituskulut	-6	0	-6	-	-357
VUOSIKATE	122 377	122 852	-475	99,6 %	100 973
POISTOT	-135 970	-131 671	-4 299	103,3 %	-98 127
TILIKAUDEN TULOS	-13 593	-8 819	-4 774	154,1 %	2 846
Poistoeron muutos	0	0	0	-	0
Vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0	-	0
Tuloverot	1 018	0	1 018	-	-725
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-12 575	-8 819	-3 756	142,6 %	2 121

2.2.2 Investointien toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2018
KAUPUNKILÄHTÖISET INVESTOINNIT	50 539	57 400	-6 861	88,0 %	66 024
Toiminta-alueen laajentuminen ja kaavoitus	50 539	57 400	-6 861	88,0 %	66 024
1 Kaavoituksen mukainen laajentuminen (alueverkot)	25 731	35 100	-9 369	73,3 %	37 963
2 Laajentuminen haja-asutusalueille	609	3 600	-2 991	16,9 %	1 401
3 Johtosiirrot	24 198	18 700	5 498	129,4 %	26 660
VESIHUOLTOLÄHTÖISET INVESTOINNIT	117 092	120 350	-3 258	97,3 %	123 340
Veden hankinta ja puhdistus	11 811	11 000	811	107,4 %	8 633
4 Vedenhankinnan uudisinvestoinnit	0	0	0	-	0
5 Vedenhankinnan saneerausinvestoinnit	454	1 700	-1 246	26,7 %	537
6 Vedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	0	0	0	-	0
<i>Vanhankaupungin vedenpuhdistuslaitos</i>	0	0	0	-	0
<i>Pitkähäskosen vedenpuhdistuslaitos</i>	0	0	0	-	0
<i>Muut uudisinvestoinnit</i>	0	0	0	-	0
7 Vedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	11 357	9 300	2 057	122,1 %	8 096
Veden jakelu ja viemärointi	79 171	94 100	-14 929	84,1 %	59 093
8 Vedenjakelun uudisinvestoinnit	17 458	12 900	4 558	135,3 %	11 463
9 Viemäroinnin uudisinvestoinnit	19 915	15 500	4 415	128,5 %	9 952
10 Verkostojen saneerausinvestoinnit	36 953	58 100	-21 147	63,6 %	33 850
11 Vedenjakelun laitteiden saneerausinvestoinnit	3 458	4 700	-1 242	73,6 %	2 226
12 Viemäroinnin laitteiden saneerausinvestoinnit	1 386	2 900	-1 514	47,8 %	1 602
Jäteveden puhdistus	19 614	7 100	12 514	276,3 %	49 516
13 Jätevedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	16 396	0	16 396	-	45 863
<i>Viikinmäen jätevedenpuhdistus</i>	31	0	31	-	0
<i>Blominmäen jätevedenpuhdistus</i>	16 365	0	16 365	-	45 863
14 Jätevedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	3 218	6 600	-3 382	48,8 %	3 653
15 Purkutunneleiden uudisinvestoinnit	0	500	-500	0,0 %	0
16 Purkutunneleiden saneerausinvestoinnit	0	0	0	-	0
Muut investoinnit (irtaimisto, kiinteistöt ym.)	6 497	8 150	-1 653	79,7 %	6 098
Muut investoinnit (irtaimisto, kiinteistöt ym.)	6 497				6 098
Valmistuneille, ei-aktiivisille investointikohteille kirjatut tapahtumat	0				0
Kohdistumattomat	0				0
Rahoitusosuudet investointeihin	-5 910	-750	-5 160	787,9 %	-658
VESIHUOLLON INVESTOINNIT YHTEENSÄ	161 721	177 000	-15 279	91,4 %	188 707

2.2.3 Rahoituslaskelma

x 1000 euroa	TP 2023		TP 2022	
Toiminnan ja investointien rahavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	122 377		100 973	
Satunnaiset erät	0		0	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-4 600</u>	117 777	<u>11 161</u>	112 134
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-167 631		-189 365	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5 910		637	
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	-161 721	<u>0</u>	-188 728
Toiminnan ja investointien rahavirta		<u>-43 945</u>		<u>-76 594</u>
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	146 300		142 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-74 001		-57 999	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-18 000</u>	54 299	<u>-10 000</u>	74 001
Oman pääoman muutokset				-6 237
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	381		-301	
Saamisten muutos	-851		-3 570	
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	<u>-7 725</u>	-8 195	<u>19 842</u>	15 971
Rahoituksen rahavirta		<u>46 105</u>		<u>83 734</u>
Kassavarojen muutos				
		2 160		7 141
		0		0
Kassavarojen muutos				
Kassavarat 31.12.		-9 471		-11 631
Kassavarat 1.1.		<u>-11 631</u>		<u>-18 771</u>
		2 160		7 141
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
		TP 2023		TP 2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, 1000 eur		-478 581		-491 092
Investointien tulorahoitus %		75,7 %		53,5 %
Lainanhoitokate		1,3		1,5
Kassan riittävyys, pv		-8,1		-9,6

2.2.4 Tase

x 1000e

VASTAAVAA	TP 2023	TP 2022	VASTATTAVAA	TP 2023	TP 2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	2 625 172	2 599 420	OMA PÄÄOMA	615 650	628 225
Aineettomat hyödykkeet	9 634	7 406	Peruspääoma	480 000	480 000
Aineettomat oikeudet	421	317	Muu oma pääoma	0	0
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>	9 213	7 089	Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	148 225	146 104
<i>Ennakkomaksut</i>	0	0	Tilikauden ali-/ylijäämä	-12 575	2 121
Aineelliset hyödykkeet	2 434 154	2 410 631	POISTOERO JA VARAUKSET	0	0
<i>Maa- ja vesialueet</i>	3 750	3 750	Poistoero	0	0
<i>Rakennukset</i>	204 814	218 187	Investointivaraukset	0	0
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>	2 200 506	2 162 736			
<i>Koneet ja kalusto</i>	3 550	3 592	PAKOLLISET VARAUKSET	15 859	21 477
<i>Muut aineelliset hyödykkeet</i>	0	0	Pakolliset varaukset	15 859	21 477
<i>Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat</i>	21 534	22 365			
Sijoitukset	181 383	181 383	VIERAS PÄÄOMA	2 031 561	1 984 986
<i>Osakkeet ja osuudet</i>	181 383	181 383	Pitkäaikainen vieras pääoma	1 829 528	1 781 020
<i>Muut saamiset</i>	0	0	Lyhytaikainen vieraspääoma	202 033	203 966
<i>Muut lainasaamiset</i>	0	0			
<i>Muut saamiset</i>	0	0			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	37 898	35 268			
<i>Vaihto-omaisuus</i>	2 238	2 620			
Saamiset	45 131	44 280			
<i>Pitkäaikaiset saamiset</i>	0	0			
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	45 131	44 280			
<i>Rahoitusarvopaperit</i>	0	0			
<i>Rahat ja pankkisaamiset</i>	-9 471	-11 631			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 663 070	2 634 688	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 663 070	2 634 688
Taseen tunnusluvut	TP 2023	TP 2022			
Omavaraisuusaste, %	23,1 %	23,8 %			
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	652,0 %	670,8 %			
Kertynyt yli-/alijäämä, t euroa	135 650,36	148 225,15			
Kertynyt yli-/alijäämä, t euroa /asukas	0,1	0,1			
Lainakanta 31.12.t euroa	1 897 043	1 842 744			
Lainat, t euroa/asukas	1,5	1,5			
Lainasaamiset	0	0			
Pääkaupunkiseudun asukasmäärä	1 246 839	1 223 302			

2.2.5 Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot hulevesiviemäröinnin tilinpäätöksestä

Vesihuoltolaki sekä maankäyttö- ja rakennuslaki muuttuivat syksyllä 2014, jolloin huleveden viemäröinti erotettiin vesihuollosta. Lain (VHL 20.1 §) mukaan vesihuollon tulee 1.1.2015 alkaen

eriyttää tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma huleveden viemäröinnin osalta. Kirjanpidon eriyttäminen voidaan tehdä laskennallisesti.

Tuloslaskelma

HSY laskuttaa asiakkailtaan huleveden viemäröinnistä perusmaksua ja liittymismaksua. HSY:n jäsenkuntien kanssa on tehty sopimus yleisten alueiden hulevesiviemäröinnin korvauksesta HSY:lle. Maksu on vuonna 2023 yhteensä 7,1 milj. euroa. Erillistä käyttömaksua ei tällä hetkellä ole peritty. Laskennalliset toimintakulut syntyvät hulevesiverkon kunnostamisesta ja huollosta sekä investointien koordinoituvuudesta. Lisäksi hulevesille on kohdistettu osuus hallinnon yleiskulusta. Rahoituskuluihin kohdistetaan hulevesiverkkoa koskeva osuus jäsenkuntalainoista sekä muista ulkopuolisista lainoista. Poistot määräytyvät hulevesiverkon vuosi-investointien ja käyttöomaisuuden tasearvon mukaan. HSY:n vesihuollon maksurakennetta tarkastellaan jatkossa, ja yhtenä tavoitteena on maksujen kustannusvastaavuuden parantaminen. Huleveden osalta pyritään hulevesimaksujen alikatteisuuden korjaamista pidemmällä aikavälillä.

Tuloslaskelma

x 1000 eur	TP 2023	TP 2022
TOIMINTATUOTOT	19 783	19 488
TOIMINTAKULUT	-6 281	-5 776
TOIMINTAKATE	13 502	13 712
Rahoituskulut	-11 469	-9 621
VUOSIKATE	2 033	4 091
Poistot	-16 722	-15 806
TILIKAUDEN TULOS	-14 689	-11 715

Tase

Taseen vastaavat muodostuvat hulevesiviemäriverkosta sekä sekavesiviemärinverkon laskennallisesta hulevesiosuudesta. Sekavesiviemärinverkon virtaamasta on noin 40 % hulevettä.

x 1000 eur	TP 2023	TP 2022	x 1000 eur	TP 2023	TP 2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	397 712	378 952	OMA PÄÄOMA	-67 155	-55 051
Sadevesiviemäriverkko	391 392	372 237	Peruspääoma	71 685	69 040
Sekavesiviemäriverkko	6 320	6 715	Tilikausien yli/alijäämä	-138 839	-124 089
VAIHTUVAT VASTAAVAT	0	0	VIERAS PÄÄOMA	397 712	434 001
VASTAAVAA	397 712	378 952	VASTATTAVAA	397 712	378 952

Rahoituslaskelma

x 1000 eur	TP 2023	TP 2022
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Tulorahoitus (vuosikate)	2 033	4 091
Investoinnit	-35 758	-39 236
Toiminnan ja investointien rahavirta	-33 725	-35 145
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	33 725	35 145
Rahoituksen rahavirta	33 725	35 145
Kassavarojen muutos	0	0

2.2.6 Kilpailu- ja kuluttajaviraston edellyttämä mullanmyyntitoiminnan tilinpäätöksen eriyttäminen

Kilpailulain 30 d § edellyttää julkisyhteisöjen kilpailullisen toiminnan kirjanpidon eriyttämistä. HSY:n mullanmyyntitoiminta on osa jäteveden käsittelystä syntyvän lietteen kierrätystä ja liiketoimintana tappiollista. Kirjanpidon eriyttäminen on tehty, koska toiminnan liikevaihto on yli 40 000 euroa (pienimuotoinen toiminta), eikä toiminnan rakenne seuraa välittömästi lainsäädännöstä.

Tuloslaskelma

x 1000 eur	TP 2023	TP 2022
TOIMINTATUOTOT	1 334	1 413
TOIMINTAKULUT	-4 522	-4 893
TOIMINTAKATE	-3 188	-3 480
Rahoituskulut	-66	-55
VUOSIKATE	-3 254	-3 535
Poistot	-152	-103
TILIKAUDEN TULOS	-3 406	-3 638

Tase

Taseen vastaavat muodostuvat Sipoon Metsäpirtin maa-alueesta, kompostointikentän investoinneista sekä lietteen käsittelyyn käytettävistä koneista ja laitteista.

x 1000 eur	TP 2023	TP 2022	x 1000 eur	TP 2023	TP 2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	2 274	2 150	OMA PÄÄOMA	-6 633	-3 246
Maa-alueet	1 260	1 260	Peruspääoma	410	392
Koneet, laitteet yms.	1 014	890	Tilikausien yli/alijäämä	-7 043	-3 638
VAIHTUVAT VASTAAVAT	0	0	VIERAS PÄÄOMA	8 906	5 396
VASTAAVAA	2 274	2 150	VASTATTAVAA	2 274	2 150

Rahoituslaskelma

x 1000 eur	TP 2023	TP 2022
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Tulorahoitus (vuosikate)	-3 253	-3 535
Investoinnit	-337	-560
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 590	-4 095
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 590	4 095
Rahoituksen rahavirta	3 590	4 095
Kassavarojen muutos	0	0

2.3 Jätehuollon toteutumisvertailut ja erillislaskelmat

2.3.1 Tuloslaskelman toteutuminen

x 1 000 eur	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	Tot-% TP/TA	TP 2022
TOIMINTATUOTOT (+)	105 714	105 106	609	100,6 %	104 525
Myyntituotot	103 875	103 595	280	100,3 %	102 810
Vedenmyyntituotot	0	0	0	-	0
Jätevesituotot	0	0	0	-	0
Perusmaksut	0	0	0	-	0
Vesihuollon liittymismaksut	0	0	0	-	0
Jätteen kuljetusmaksut	90 032	87 037	2 995	103,4 %	85 571
Jätteen käsittelymaksut	8 139	8 796	-657	92,5 %	8 783
Muut Myyntituotot	5 704	7 762	-2 058	73,5 %	8 456
Kuntaosuudet	0	0	0	-	0
Maksutuotot	325	300	25	108,3 %	314
Tuet ja avustukset	-25	79	-104	-31,1 %	118
Muut toimintatuotot	1 539	1 132	407	136,0 %	1 282
Vuokratuotot	1 298	1 055	243	123,0 %	1 097
Muut toimintatuotot	242	77	165	314,0 %	185
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	-	0
TOIMINTAKULUT (-)	-86 614	-87 400	786	99,1 %	-80 188
Henkilöstökulut	-9 429	-9 267	-161	101,7 %	-8 522
Palkat ja palkkiot	-7 760	-7 642	-119	101,6 %	-6 842
Henkilösivukulut	-1 668	-1 626	-43	102,6 %	-1 681
Palvelujen ostot	-72 720	-73 168	448	99,4 %	-67 226
Jätteen kuljetuspalvelujen ostot	-37 714	-35 656	-2 058	105,8 %	-34 132
Muiden palvelujen ostot	-35 005	-37 512	2 507	93,3 %	-33 094
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 200	-3 725	525	85,9 %	-3 104
Ostot tilikauden aikana	-3 200	-3 725	525	85,9 %	-3 104
Varastojen muutos	0	0	0	-	0
Pakollisten varausten muutos	618	653	-35	94,7 %	618
Muut toimintakulut	-1 884	-1 893	9	99,5 %	-1 953
Vuokrat	-775	-1 217	442	63,7 %	-1 135
Jätevero	-22	-31	9	69,7 %	-67
Muut toimintakulut	-1 087	-645	-442	168,6 %	-751
TOIMINTAKATE	19 100	17 705	1 394	107,9 %	24 337
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	266	68	198	391,9 %	1 776
Korkotuotot	0	0	0	-	0
Muut rahoitustuotot	1 918	1 501	417	127,8 %	2 335
Korkokulut	-1 377	-1 183	-194	116,4 %	-434
<i>Perustamislainojen korot jäsenkunnille</i>	0	0	0	-	0
<i>Muut korkokulut</i>	-1 377	-1 183	-194	116,4 %	-434
Korvaus peruspääomasta	-250	-250	0	100,0 %	-125
Muut rahoituskulut	-25	0	-25	-	-1
VUOSIKATE	19 366	17 773	1 593	109,0 %	26 113
POISTOT	-18 419	-17 952	-467	102,6 %	-16 854
TILIKAUDEN TULOS	947	-179	1 126	-530,4 %	9 259
Poistoeron muutos	113	113	0	100,0 %	487
Vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0	-	0
Tuloverot	0	0	0	-	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 060	-66	1 126	-1616,0 %	9 745

2.3.2 Investointien toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2022
ALUEPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT	5 634	5 360	274	105,1 %	3 611
1 Sorttiasemien rakentaminen (uudet)	0	0	0	-	59
2 Aluepalvelujen korjaus- ja täydennystyöt	4 905	4 500	405	109,0 %	2 928
3 Aluepalvelujen kalustohankinnat ja aluekeräysverkosto	729	860	-131	84,7 %	625
KÄSITTELYPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT	14 085	14 350	-265	98,2 %	14 245
Ympäristövaikutusten hallinta	2 460	3 100	-640	79,4 %	4 477
4 Kaatopaikkakaasun keräys ja hyödyntäminen	721	900	-179		361
5 Vesien keräys ja johtaminen	799	1 100	-301	72,6 %	2 932
6 Viimeistelyrakenteet	941	1 100	-159	85,5 %	1 184
Alueiden ja toimintojen kehittäminen ja niiden vaatimat investoinnit	11 625	11 250	375	103,3 %	9 769
7 Biojätteen käsittely ja mädätyskaasun hyödyntäminen	2 390	1 700	690	140,6 %	3 144
8 Ämmäsuon laajennusalue	4 831	6 700	-1 869	72,1 %	3 127
9 Infran kehittäminen ja sen vaatimat investoinnit	3 368	2 350	1 018	143,3 %	3 293
10 Käsittelypalvelujen koneet ja laitteet	146	200	-54	73,2 %	155
11 Energiainvestoinnit	889	300	589	296,5 %	49
MUUT INVESTOINNIT	2 946	4 560	-1 614	64,6 %	3 719
Kuljetuspalvelulähtöiset investoinnit	1 486	2 500	-1 014	59,5 %	1 707
12 Jätteenkuljetuksen keräyskalusto	1 486	2 500	-1 014		1 707
Muut toimintaa tukevat investoinnit	1 460	2 060	-600	70,9 %	2 012
13 Maahankinnat	0	200	-200	0,0 %	0
14 Muut investoinnit	1 460	1 860	-400	78,5 %	2 012
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	-	0
JÄTEHUOLLON INVESTOINNIT YHTEENSÄ	22 665	24 270	-1 605	93,4 %	21 576

2.3.3 Rahoituslaskelma

x 1000 euroa	TP 2023		TP 2022	
Toiminnan ja investointien rahavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	19 366		26 113	
Satunnaiset erät	0		0	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-618</u>	18 748	<u>-618</u>	25 495
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-22 878		-21 576	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	213		0	
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	-22 665	<u>0</u>	-21 576
Toiminnan ja investointien rahavirta		<u>-3 917</u>		<u>3 919</u>
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 700		23 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 414		-19 929	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>0</u>	6 286	<u>0</u>	3 071
Oman pääoman muutokset		0		0
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos				
Saamisten muutos	-4 866		286	
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	<u>-752</u>	-5 618	<u>-14 342</u>	-14 057
Rahoituksen rahavirta		<u>668</u>		<u>-10 985</u>
Kassavarojen muutos		-3 249		-7 067
		0		0
Kassavarojen muutos				
Kassavarat 31.12.		-47 524		-44 275
Kassavarat 1.1.		<u>-44 275</u>		<u>-37 208</u>
		-3 249		-7 067
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
		TP 2023		TP 2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, 1000 eur		12 881		30 549
Investointien tulorahoitus %		85,4 %		121,0 %
Lainanhoitokate		2,4		1,3
Kassan riittävyys, pv		-146,6		-132,3

2.3.4 Tase

x1000e					
VASTAAVAA	TP 2023	TP 2022	VASTATTAVAA	TP 2023	TP 2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	226 530	222 284	OMA PÄÄOMA	88 386	87 326
Aineettomat hyödykkeet	3 463	2 097	Peruspääoma	25 000	25 000
Aineettomat oikeudet	3 463	2 097	Muu oma pääoma	2 570	2 570
Muut pitkävaikutteiset menot	0	0	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	59 755	50 010
Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden ali-/ylijäämä	1 060	9 745
Aineelliset hyödykkeet	222 572	219 691	POISTOERO JA VARAUKSET	1 568	1 681
Maa- ja vesialueet	15 481	15 481	Poistoero	1 568	1 681
Rakennukset	58 443	56 994	Investointivaraukset	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	141 315	131 591	PAKOLLISET VARAUKSET	25 706	26 325
Koneet ja kalusto	4 448	4 721	Pakolliset varaukset	25 706	26 325
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	VIERAS PÄÄOMA	79 910	74 376
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 885	10 904	Pitkäaikainen vieras pääoma	62 045	55 200
Sijoitukset	495	495	Lyhytaikainen vieraspääoma	17 865	19 176
Osakkeet ja osuudet	495	495			
Muut saamiset	0	0			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	-30 960	-32 577			
Vaihto-omaisuus	0	0			
Saamiset	16 564	11 699			
Pitkäaikaiset saamiset	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	16 564	11 699			
Rahoitusarvopaperit	0	0			
Rahat ja pankkisaamiset	-47 524	-44 275			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	195 570	189 707	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	195 570	189 707
Taseen tunnusluvut	TP 2023	TP 2022			
Omavaraisuusaste, %	46,0 %	46,9 %			
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	75,6 %	71,2 %			
Kertynyt yli-/alijäämä, t euroa	60 815,58	59 755,26			
Kertynyt yli-/alijäämä, t euroa /asukas	0,0	0,0			
Lainakanta 31.12. t euroa	68 215	61 929			
Lainat, t euroa/asukas	0,1	0,1			
Lainasaamiset	0	0			
Pääkaupunkiseudun asukasmäärä	1 246 839	1 223 302			

2.4 Seutu- ja ympäristötiedon toteutumisvertailut

2.4.1 Tuloslaskelman toteutuminen

x 1 000 eur	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	Tot-% TP/TA	TP 2022
TOIMINTATUOTOT (+)	6 100	5 923	177	103,0 %	5 544
Myyntituotot	978	942	36	103,8 %	958
Kuntaosuudet	4 486	4 486	0	100,0 %	4 235
Maksutuotot	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	636	495	141	128,5 %	351
Muut toimintatuotot	1	0	1	-	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	-	0
TOIMINTAKULUT (-)	-5 971	-6 073	102	98,3 %	-5 130
Henkilöstökulut	-3 169	-3 075	-95	103,1 %	-2 748
Palkat ja palkkiot	-2 607	-2 535	-71	102,8 %	-2 193
Henkilösivukulut	-563	-539	-23	104,4 %	-555
Palvelujen ostot	-2 369	-2 558	190	92,6 %	-1 997
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-158	-152	-6	104,0 %	-136
Pakollisten varausten muutos	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-275	-288	13	95,5 %	-250
Vuokrat	-256	-269	13	95,2 %	-231
Muut toimintakulut	-19	-19	0	100,1 %	-19
TOIMINTAKATE	129	-150	279	-85,5 %	414
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	-	0
VUOSIKATE	128	-150	279	-85,3 %	414
POISTOT	-233	-277	44	84,1 %	-218
TILIKAUDEN TULOS	-105	-427	323	24,5 %	196
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-105	-427	323	24,5 %	196

2.4.2 Investointien toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2022
Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit	225	450	-225	50,0 %	137

2.5 Tukipalvelujen toteutumisvertailut

2.5.1 Tuloslaskelman toteutuminen

x 1 000 eur	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	Tot-% TP/TA	TP 2022
TOIMINTATUOTOT (+)	9 545	10 923	-1 377	87,4 %	9 181
Myyntituotot	9 541	10 923	-1 382	87,4 %	9 180
Muut Myyntituotot	9 541	10 923	-1 382	87,4 %	9 180
Kuntaosuudet	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	4	0	4	-	2
Vuokratuotot	3	0	3	-	0
Muut toimintatuotot	2	0	2	-	1
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	-	0
TOIMINTAKULUT (-)	-9 139	-9 830	691	93,0 %	-8 846
Henkilöstökulut	-3 688	-4 336	648	85,0 %	-3 818
Palkat ja palkkiot	-3 056	-3 576	520	85,5 %	-3 129
Henkilösivukulut	-632	-761	128	83,1 %	-689
Palvelujen ostot	-4 798	-4 704	-94	102,0 %	-4 477
Jätteen kuljetuspalvelujen ostot	0	0	0	-	0
Muiden palvelujen ostot	-4 798	-4 704	-94	102,0 %	-4 477
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-237	-236	-1	100,4 %	-135
Ostot tilikauden aikana	-237	-236	-1	100,4 %	-135
Varastojen muutos	0	0	0	-	0
Pakollisten varausten muutos	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-416	-554	137	75,2 %	-415
Vuokrat	-400	-487	86	82,2 %	-389
Jätevero	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-16	-67	51	24,2 %	-26
TOIMINTAKATE	407	1 093	-686	37,2 %	336
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2	0	-2	-	-2
Korkotuotot	0	0	0	-	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	-	0
Korkokulut	0	0	0	-	0
<i>Perustamislainojen korot jäsenkunnille</i>	0	0	0	-	0
<i>Muut korkokulut</i>	0	0	0	-	0
Muut rahoituskulut	-2	0	-2	-	-2
VUOSIKATE	405	1 093	-688	37,0 %	334
POISTOT	-405	-1 093	688	37,0 %	-334
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	37	0
Poistoeron muutos	0	0	0	-	0
Vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0	-	0
Tuloverot	0	0	0	-	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0	0	0	37	0

2.5.2 Investointien toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2022
Tukipalvelujen investoinnit	207	3 388	-3 181	6,1 %	767

2.6 Asiakaspalvelun toteutumisvertailut

2.6.1 Tuloslaskelman toteutuminen

x 1 000 eur	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	Tot-% TP/TA	TP 2022
TOIMINTATUOTOT (+)	3 318	3 078	240	107,8 %	2 871
Myyntituotot	3 318	3 078	240	107,8 %	2 871
Muut Myyntituotot	3 318	3 078	240	107,8 %	2 871
Kuntaosuudet	0	0	0	-	0
Maksutuotot	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	-	0
Vuokratuotot	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	-	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	-	0
TOIMINTAKULUT (-)	-3 163	-2 910	-253	108,7 %	-2 700
Henkilöstökulut	-2 332	-2 058	-275	113,3 %	-1 976
Palkat ja palkkiot	-1 922	-1 697	-225	113,3 %	-1 624
Henkilösivukulut	-410	-361	-49	113,6 %	-352
Palvelujen ostot	-628	-672	44	93,4 %	-531
Jätteen kuljetuspalvelujen ostot	0	0	0	-	0
Muiden palvelujen ostot	-628	-672	44	93,4 %	-531
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11	-17	6	64,6 %	-20
Ostot tilikauden aikana	-11	-17	6	64,6 %	-20
Varastojen muutos	0	0	0	-	0
Pakollisten varausten muutos	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-192	-163	-29	117,6 %	-174
Vuokrat	-191	-161	-30	118,8 %	-173
Jätevero	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	0	-2	2	22,7 %	-2
TOIMINTAKATE	155	168	-13	92,1 %	171
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	-	0
Korkotuotot	0	0	0	-	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	-	0
Korkokulut	0	0	0	-	0
<i>Perustamislainojen korot jäsenkunnille</i>	0	0	0	-	0
<i>Muut korkokulut</i>	0	0	0	-	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-	0
VUOSIKATE	155	168	-13	92,0 %	171
POISTOT	-155	-168	13	92,0 %	-171
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	9999,8 %	0
Poistoeron muutos	0	0	0	-	0
Vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0	-	0
Tuloverot	0	0	0	-	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0	0	0	9999,8 %	0

2.6.2 Investointien toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2022
Asiakaspalvelun investoinnit	8	0	8	-	11

2.7 Johdon, ohjauksen ja kehittämisen yksiköiden toteutumisvertailut

2.7.1 Tuloslaskelman toteutuminen

x 1 000 eur	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	Tot-% TP/TA	TP 2022
TOIMINTATUOTOT (+)	10 192	11 094	-902	91,9 %	10 260
Myyntituotot	9 919	10 944	-1 025	90,6 %	9 864
Vedenmyyntituotot	0	0	0	-	0
Jätevesituotot	0	0	0	-	0
Perusmaksut	0	0	0	-	0
Vesihuollon liittymismaksut	0	0	0	-	0
Jätteen kuljetusmaksut	0	0	0	-	0
Jätteen käsittelymaksut	0	0	0	-	0
Muut Myyntituotot	9 919	10 944	-1 025	90,6 %	9 864
Kuntaosuudet	0	0	0	-	107
Maksutuotot	0	0	0	-	0
Tuet ja avustukset	48	0	48	-	86
Muut toimintatuotot	225	150	75	149,8 %	203
Vuokratuotot	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	225	150	75	149,8 %	203
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	-	0
TOIMINTAKULUT (-)	-9 804	-10 230	425	95,8 %	-9 414
Henkilöstökulut	-5 270	-5 084	-186	103,7 %	-4 899
Palkat ja palkkiot	-4 380	-4 192	-188	104,5 %	-3 944
Henkilösivukulut	-889	-892	2	99,7 %	-955
Palvelujen ostot	-3 952	-4 611	660	85,7 %	-3 978
Jätteen kuljetuspalvelujen ostot	0	0	0	-	0
Muiden palvelujen ostot	-3 952	-4 611	660	85,7 %	-3 978
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-76	-83	7	91,8 %	-59
Ostot tilikauden aikana	-76	-83	7	91,8 %	-59
Varastojen muutos	0	0	0	-	0
Pakollisten varausten muutos	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-507	-452	-55	112,3 %	-477
Vuokrat	-443	-436	-7	101,7 %	-418
Jätevero	0	0	0	-	0
Muut toimintakulut	-64	-16	-48	399,1 %	-59
TOIMINTAKATE	388	865	-477	44,8 %	846
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	379	-4 580	4 959	-8,3 %	-63
Korkotuotot	0	0	0	-	0
Muut rahoitustuotot	404	60	344	672,6 %	94
Korkokulut	30	0	30	-	-40
<i>Perustamislainojen korot jäsenkunnille</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-</i>	<i>0</i>
<i>Muut korkokulut</i>	<i>30</i>	<i>0</i>	<i>30</i>	<i>-</i>	<i>-40</i>
Muut rahoituskulut	-55	-4 640	4 585	1,2 %	-117
VUOSIKATE	766	-3 715	4 481	-20,6 %	784
POISTOT	-761	-785	24	97,0 %	-742
TILIKAUDEN TULOS	5	-4 500	4 505	-0,1 %	42
Poistoeron muutos	0	0	0	-	0
Vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0	-	0
Tuloverot	0	0	0	-	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	5	-4 500	4 505	-0,1 %	41

2.7.2 Investointien toteutuminen

x 1 000 euroa	TP 2023	TA 2023	Ero TP-TA	TP/TA %	TP 2022
Johdon, ohjauksen ja kehittämisen investoinnit	709	683	26	103,8 %	307

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Kuntayhtymän tilinpäätöslaskelmat

3.1.1 Tuloslaskelma

Euroa	1.1. - 31.12.2023		1.1. - 31.12.2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	413 036 382,00		394 429 224,70	
Kuntaosuudet	4 485 726,00		4 342 004,88	
Maksutuotot	324 814,54		314 222,41	
Tuet ja avustukset	730 558,52		1 584 490,30	
Muut toimintatuotot	<u>3 080 357,07</u>	421 657 838,13	<u>3 513 717,07</u>	404 183 659,36
Valmistus omaan käyttöön		2 565 285,39		2 337 745,77
Toimintakulut				
Palkat ja palkkiot	-45 251 752,56		-39 433 327,31	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-7 681 298,51		-8 305 762,63	
Muut henkilösivukulut	-1 912 652,55		-817 520,30	
Palvelujen ostot	-108 786 873,02		-99 523 695,61	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 308 769,87		-39 193 079,95	
Muut toimintakulut	<u>-10 058 455,49</u>	-204 999 802,00	<u>-25 284 553,75</u>	-212 557 939,55
TOIMINTAKATE		219 223 321,52		193 963 465,58
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	128 982,13		0,00	
Muut rahoitustuotot	2 323 115,60		2 432 477,38	
Korkokulut	-73 339 222,67		-64 606 094,88	
Muut rahoituskulut	<u>-5 139 095,47</u>	-76 026 220,41	<u>-3 002 170,01</u>	-65 175 787,51
VUOSIKATE		143 197 101,11		128 787 678,07
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-155 942 042,33		-116 444 910,84
Satunnaiset erät		0,00		0,00
TILIKAUDEN TULOS		<u>-12 744 941,22</u>		<u>12 342 767,23</u>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		112 999,96		486 930,00
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00		0,00
Tuloverot		1 018 067,36		-725 215,23
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ		<u>-11 613 873,90</u>		<u>12 104 482,00</u>
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatuotot, %:a toimintakuluista		208,3 %		192,3 %
Vuosikate, %:a poistoista		91,8 %		110,6 %
Vuosikate, euroa/asukas		114,85		105,28
Asukasmäärä		1 246 839		1 223 302

3.1.2 Rahoituslaskelma

Euroa	31.12.2023		31.12.2022	
Toiminnan ja investointien rahavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	143 197 101,11		128 787 678,07	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-5 218 487,27</u>	137 978 613,84	<u>10 542 360,46</u>	139 330 038,53
Investoinnit				
Investointimenot	- 191 658 797,49		-212 162 172,91	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6 122 817,58		657 763,59	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>0,00</u>	-185 535 979,91	<u>0,00</u>	-211 504 409,32
Toiminnan ja investointien rahavirta		<u>-47 557 366,07</u>		<u>-72 174 370,79</u>
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	160 000 000,00		165 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-81 414 523,42		-77 928 069,75	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-18 000 000,00</u>	60 585 476,58	<u>-10 000 000,01</u>	77 071 930,24
Oman pääoman muutokset		0,00	-6 237 337,19	-6 237 337,19
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	381 465,76		-300 737,20	
Saamisten muutos	-7 358 588,29		-3 375 958,17	
Korottomien velkojen muutos	-6 352 660,47		3 323 164,98	
Maksuvalmiuden korjauserät	<u>0,00</u>	-13 329 783,00	<u>0,00</u>	-353 530,39
Rahoituksen rahavirta		<u>47 255 693,58</u>		<u>70 481 062,66</u>
Kassavarojen muutos		<u>-301 672,49</u>		<u>-1 693 308,13</u>
Kassavarojen muutos				
Kassavarat 31.12.		10 256 883,51		10 558 556,00
Kassavarat 1.1.		<u>10 558 556,00</u>		<u>12 251 863,98</u>
		<u>-301 672,49</u>		<u>-1 693 307,98</u>
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €		-460 186 068,40		-456 500 746,84
Investointien tulorahoitus %		77,2 %		60,9 %
Lainanhoitokate		1,40		1,36
Laskennallinen lainanhoitokate		0,68		0,64
Kassan riittävyys, päiviä		6,8		6,8
Asukasmäärä		1 246 839		1 223 302

3.1.3 Tase

VASTAAVAA

Euroa

31.12.2023

31.12.2022

Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	6 756 723,92		5 171 830,52	
Muut pitkävaikutteiset menot	9 570 682,63		7 782 834,96	
Ennakkomaksut	<u>0,00</u>	16 327 406,55	<u>0,00</u>	12 954 665,48

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	19 231 458,66		19 231 458,66	
Rakennukset	263 872 934,42		275 807 540,61	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 342 295 123,60		2 294 852 426,19	
Kuljetusvälineet	2 227 789,51		2 529 217,74	
Muut koneet ja kalusto	5 991 716,40		6 128 074,32	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>23 408 654,75</u>	2 657 027 677,34	<u>32 257 763,31</u>	2 630 806 480,83

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet		182 542 486,04		182 542 486,04
Muut saamiset		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>

Pysyvät vastaavat yhteensä

2 855 897 569,93

2 826 303 632,35

Vaihtuvat vastaavat

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet		2 224 853,90		2 606 319,66
----------------------	--	--------------	--	--------------

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	25 109 783,73		19 748 343,88	
Lainasaamiset	630 583,62		443 875,88	
Muut saamiset	8 884,61		25 844,87	
Siirtosaamiset	<u>38 224 008,36</u>	63 973 260,32	<u>36 396 607,40</u>	56 614 672,03

Rahoitusarvopaperit		0,00		0,00
---------------------	--	------	--	------

Rahat ja pankkisaamiset		10 256 883,51		10 558 556,00
-------------------------	--	---------------	--	---------------

Vaihtuvat vastaavat yhteensä

76 454 997,73

69 779 547,69

VASTAAVAA YHTEENSÄ

2 932 352 567,66

2 896 083 180,04

VASTATTAVAA

Euroa

31.12.2023

31.12.2022

Oma pääoma

Peruspääoma	505 000 000,00		505 000 000,00	
Muu oma pääoma	2 570 498,00		2 570 498,00	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	272 102 712,98		259 998 230,85	
Tilikauden yli-/alijäämä	-11 613 873,90	768 059 337,08	12 104 482,13	779 673 210,98

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero	1 567 985,16		1 680 985,12	
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	1 567 985,16	0,00	1 680 985,12

Pakolliset varaukset

Muut pakolliset varaukset		41 565 079,48		47 801 634,11
---------------------------	--	---------------	--	---------------

Vieras pääoma

Pitkäaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	718 051 580,38		630 756 268,80	
Lainat jäsenkunnilta	1 086 059 230,44		1 118 002 148,98	
Liittymismaksut ja muut velat	87 462 107,21	1 891 572 918,03	87 462 107,21	1 836 220 524,99

Lyhytaikainen

Joukkovelkakirjalainat	62 000 000,00		80 000 000,00	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	67 204 688,42		61 914 523,42	
Lainat jäsenkunnilta	31 942 918,54		14 000 000,00	
Ostovelat	41 748 673,09		42 524 686,61	
Muut velat	8 011 565,26		6 972 431,13	
Siirtyvät korot	2 997 209,53		1 163 545,71	
Muut siirtovelat	15 682 193,07	229 587 247,91	24 131 637,97	230 706 824,84

Vieras pääoma yhteensä**2 121 160 165,94****2 066 927 349,83****VASTATTAVAA YHTEENSÄ****2 932 352 567,66****2 896 083 180,04****Taseen tunnusluvut**

Omavaraisuusaste, %	26,2 %	27,0 %
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	503,1 %	511,4 %
Velat ja vastuut, %:a käyttötuloista	520,7 %	529,7 %
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa	260 488 839,08	272 102 712,98
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	208,92	222,43
Lainakanta 31.12. euroa	1 965 258 417,78	1 904 672 941,20
Lainat euroa/asukas	1 576,19	1 556,99
Lainat ja vastuut, 31.12	2 039 626 961,27	1 978 630 477,33
Lainat ja vastuut, €/asukas	1 635,84	1 617,45
Lainasaamiset, euroa	0,00	0,00
Pääkaupunkiseudun asukasmäärä 31.12.	1 246 839	1 223 302

3.2 Konsernin tilinpäätöslaskelmat

3.2.1 Konsernituloslaskelma

Euroa	1.1. - 31.12.2023		1.1. - 31.12.2022	
Toimintatuotot		427 871 509,96		414 722 870,04
Toimintakulut		-205 163 193,38		-215 259 350,65
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta		316 235,97		318 415,00
Toimintakate		223 024 552,54		199 781 934,38
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	146 705,48		815,72	
Muut rahoitustuotot	409 267,89		117 145,83	
Korkokulut	-73 431 853,33		-64 642 677,69	
Muut rahoituskulut	-5 139 807,06	-78 015 687,02	-3 012 925,94	-67 537 642,08
Vuosikate		145 008 865,52		132 244 292,31
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-159 357 424,78		-120 139 302,30	
Omistuksen eliminointierot	4 894,15		14 682,46	
Arvonalentumiset	0,00	-159 352 530,62	0,00	-120 124 619,84
Satunnaiset erät		0,00		0,00
Tilikauden tulos		-14 343 665,10		12 119 672,46
Tilinpäätössiirrot		0,00		0,00
Tilikauden verot		851 494,54		-1 360 101,81
Laskennalliset verot				
Vähemmistöosuudet		40 370,73		-234 872,23
Tilikauden yli-/alijäämä		-13 451 799,83		10 524 698,42
Tuloslaskelman tunnusluvut		1.1. - 31.12.2023		1.1. - 31.12.2022
Toimintatuotot %:a toimintakuluista		208,6 %		192,7 %
Vuosikate %:a poistoista		91,0 %		110,1 %
Vuosikate, euroa/asukas		116,30		108,10
Asukasmäärä		1 246 839		1 223 302

3.2.2 Konsernin rahoituslaskelma

Euroa	1.1. - 31.12.2023		1.1. - 31.12.2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	145 008 865,52		132 244 292,31	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tilikauden verot	851 494,54		-1 360 101,81	
Tulorahoituksen korjaukset	<u>-6 552 790,60</u>	139 307 569,46	<u>10 949 160,69</u>	141 833 351,19
Investointien rahavirta				
	-192 503			
Investointimenot	486,71		-213 185 734,68	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6 122 817,58		657 763,59	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00		0,00	
Investointien korjaukset	<u>0,00</u>	-186 380 669,13	<u>0,00</u>	-212 527 971,09
Toiminnan ja investointien rahavirta		-47 073 099,66		-70 694 619,90
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	160 657 800,00		165 295 830,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-83 228 828,99		-79 711 143,80	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-18 000 000,00</u>	59 428 971,01	<u>-10 000 000,01</u>	75 584 686,19
Oman pääoman muutokset		-587 025,09		-6 824 445,79
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	381 465,76		-300 737,20	
Saamisten muutos	-6 699 585,13		-2 713 266,40	
Korottomien velkojen muutos	<u>-6 745 673,86</u>	-13 063 793,23	<u>2 990 050,68</u>	-23 952,92
Rahoituksen rahavirta		45 778 152,69		68 736 287,49
Rahavarojen muutos		-1 294 946,98		-1 958 332,42
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.		12 986 654,60		14 281 601,58
Rahavarat 1.1.		<u>14 281 601,58</u>		<u>16 239 933,99</u>
		-1 294 946,98		-1 958 332,42
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä, €		-451 337 276,19		-445 821 650,24
Investointien tulorahoitus %		77,8 %		62,2 %
Lainanhoitokate		1,39		1,36
Laskennallinen lainanhoitokate		0,68		0,65
Kassan riittävyys, päiviä		8,47		9,05

3.2.3 Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2023		31.12.2022	
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	6 756 723,92		5 171 830,52	
Muut pitkävaikutteiset menot	9 578 911,25		7 796 502,70	
Ennakkomaksut	<u>0,00</u>	16 335 635,17	<u>0,00</u>	12 968 333,22
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	19 436 112,91		19 436 106,00	
Rakennukset	305 038 186,79		319 532 141,69	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 350 681 386,18		2 302 666 499,64	
Koneet ja kalusto	9 157 467,66		9 670 520,71	
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00		0,00	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>23 608 840,86</u>	2 707 921 994,40	<u>32 955 255,48</u>	2 684 260 523,52
Sijoitukset				
Osakkuusyhteisöosuudet	1 872 911,16		1 561 803,52	
Muut osakkeet ja osuudet	720,00		720,00	
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00		0,00	
Muut lainasaamiset	0,00		0,00	
Muut saamiset	<u>0,00</u>	1 873 631,16	<u>0,00</u>	1 562 523,52
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet		2 224 853,90		2 606 319,66
Saamiset				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	25 867 076,96		21 006 071,15	
Lainasaamiset	630 583,62		443 875,88	
Laskennalliset verosaamiset	0,00		0,00	
Muut saamiset	164 397,48		144 442,76	
Siirtosaamiset	<u>37 773 216,98</u>	64 435 275,03	<u>36 141 299,98</u>	57 735 689,77
Rahoitusarvopaperit				
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		0,00		0,00
Rahat ja pankkisaamiset		12 986 654,60		14 281 601,58
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>2 805 778 044,27</u>		<u>2 773 414 991,26</u>

VASTATTAVAA	31.12.2023		31.12.2022	
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	505 000 000,00		505 000 000,00	
Arvonkorotusrahasto	0,00		0,00	
Muut omat rahastot	2 570 498,01		2 570 498,01	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	138 327 152,45		127 894 607,31	
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>-13 451 799,83</u>	632 445 850,63	<u>10 524 698,42</u>	645 989 803,74
VÄHEMMISTÖSUUDET		8 220 869,29		8 761 240,03
PAKOLLISET VARAUKSET				
Muut pakolliset varaukset		41 565 079,48		47 801 634,11
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Joukkovelkakirjalainat	0,00		0,00	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	719 837 500,16		632 367 836,96	
Lainat julkisyhteisöiltä	1 086 059 230,44		1 118 002 148,98	
Lainat muilta luotonantajilta	0,00		0,00	
Saadut ennakot	0,00		0,00	
Ostovelat	0,00		0,00	
Liittymismaksut ja muut velat	87 462 107,21		87 462 107,21	
Siirtovelat	0,00		0,00	
Laskennalliset verovelat	<u>0,00</u>	1 893 358 837,81	<u>0,00</u>	1 837 832 093,15
Lyhytaikainen				
Joukkovelkakirjalainat	62 000 000,00		80 000 000,00	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	67 688 679,33		63 728 737,19	
Lainat julkisyhteisöiltä	31 942 918,54		14 000 000,00	
Lainat muilta luotonantajilta	0,00		0,00	
Saadut ennakot	9 342,84		7 992,49	
Ostovelat	41 872 150,30		43 216 426,21	
Liittymismaksut ja muut velat	8 055 324,30		6 989 848,90	
Siirtovelat	18 618 991,75		25 087 215,46	
Laskennalliset verovelat	<u>0,00</u>	230 187 407,06	<u>0,00</u>	233 030 220,24
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>2 805 778 044,27</u>		<u>2 773 414 991,26</u>
Taseen tunnusluvut		31.12.2023		31.12.2022
Omavaraisuusaste, %		22,8 %		23,6 %
Suhteellinen velkaantuneisuus-%		496,3 %		499,3 %
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa		124 875 352,62		138 419 305,73
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas		100,15		113,15
Lainakanta 31.12. euroa		1 967 528 328,47		1 908 098 723,13
Lainat euroa/asukas		1 578,01		1 559,79
Lainat ja vastuut, 31.12		2 041 896 871,96		1 982 056 259,26
Lainat ja vastuut, €/asukas		1 637,66		1 620,25
Lainasaamiset, euroa		0,00		0,00
Pääkaupunkiseudun asukasmäärä 31.12.		1 246 839		1 223 302

4 Liitetiedot

4.1 Kuntayhtymän ja konsernin liitetiedot

4.1.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Hyödykkeiden arvoon ei ole sisällytetty kiinteitä menoja.

Poistonalaisten hyödykkeiden määrittämiseen on käytetty HSY:n yhtymäkokouksen 28.5.2010 hyväksymää poistosuunnitelmaa, jonka mukaiset laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa luvussa 4.1.2.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty hankintameno.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen liukuvan keskihinnan periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alemman jälleenhankintameno tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Rahoitusomaisuuden arvostamisessa saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusarvopaperit on merkitty hankintameno tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia ja valuutanvaihtosopimuksia. Kaikki johdannaissopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Koronvaihtosopimuksilla on vaihdettu lainan vaihtuva korko kiinteäksi. Valuutanvaihtosopimuksilla on vaihdettu valuuttamääräinen laina euromääräiseksi. Koronvaihtosopimuksista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu korkokuluiksi / -tuotoiksi. Suojaamistarkoituksessa tehtyjen koronvaihtosopimusten markkina-arvot on esitetty taseen ulkopuolisissa erissä.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätökseen on sisällytetty HSY:n tytäryhtiöt Pääkaupunkiseudun Vesi Oy, Uudenmaan Voima Oy ja HSY Holding Oy, kuntayhtymänä Keski-Uudenmaan Vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä sekä osakkuusyhtiöt Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy ja Oy Asemapäällikönhoivi.

Konserniyhteisöjen sisäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kuntayhtymän ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimista koskevan yleisohjeen 2021 mukaisesti sovelletulla hankintamenomenettelyllä. Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Osakkuusyhteisöt ja liikelaitoskuntayhtymä on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on käytetty kaikkien tytäryhteisöiden sekä KUVES:in osalta tilintarkastamattomia tilinpäätöstietoja, koska aikataulullisista syistä johtuen tilintarkastettuja tietoja ei ollut käytettävissä.

4.1.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain eriteltynä

euroa (€)	HSY 2023	HSY 2022	Konserni 2023	Konserni 2022
Vesihuolto	310 569 752,38	294 648 403,38	311 889 263,40	296 668 129,71
Jätehuolto	105 299 380,90	104 161 419,61	107 628 256,30	110 343 158,19
Seutu- ja ympäristötieto	5 465 144,02	4 930 603,22	5 465 144,02	4 930 603,22
Muut	323 560,83	443 233,15	323 560,83	443 233,15
Toimintatuotot yhteensä	421 657 838,13	404 183 659,36	425 306 224,55	412 385 124,27

Konserniyhteisöistä vesihuollon tehtäväalueeseen sisältyvät Pääkaupunkiseudun Vesi Oy ja Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä. Jätehuollon tehtäväalueeseen sisältyy HSY Holding Oy ja Uudenmaan Voima Oy.

Jätehuollon markkinaehtoisen toiminnan tulos

HSY tekee jätelain 44 § mukaisen kirjanpidon erittelyn lakisäätöisten ja markkinaehtoisten jätehuoltopalvelujen taloudellisen tuloksen muodostumisesta. Kirjanpidon eriyttäminen on toteutettu sisäisen laskennan avulla. Vuonna 2023 jätehuollolla ei ollut markkinaehtoista toimintaa.

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistomenetelmällä aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa ja taloudellinen käyttöaika alle 3 vuotta, on kirjattu vuosikuluksi.

HSY:n yhtymäkokouksen 28.5.2010 hyväksymä poistosuunnitelma:

	Kaupungeilta siirtynyt omaisuus	YTV:ltä siirtynyt omaisuus	HSY:n omaisuus 1.1.2010 alkaen
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	3 v	5 v	5 v
Aineettomat oikeudet	20 v	-	20 v
Muut pitkävaikutteiset menot			
Atk-ohjelmistot	3 v	3 v	3 v
Laajat atk-järjestelmät	3 v	5 v	5 v
Muut pitkävaikutteiset menot	3 v	5 v	5 v
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	ei poistoa	ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 v	30 v	30 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 v	20 v	30 v
Talousrakennukset	10 v	15 v	15 v
Asuinrakennukset	20 v	-	30 v
Ilmanlaadun mittausasemat	10 v	10 v	10 v
Tilapäiset rakennukset	3 v	5 v	5 v
Muut rakennukset ja rakennelmat	-	15 v	15 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Sillat, laiturit ja uimalat	20 v	5 v, 20 v	30 v
Muut maa- ja vesirakenteet	20 v	5 v, 10 v	30 v
Kaatopaikat	40 v	40 v (käytön muk.)	40 v
Tekniset tunnelit ja luolat	30 v	-	50 v
Tekoallas ja säännöstelyrakenteet	30 v	-	50 v
Vedenjakeluverkko	30 v	-	40 v
Viemäriverkko	30 v	10 v	40 v
Sadevesiviemäriverkko	30 v	-	40 v
Johtoverkostot ja -laitteet	10 v	-	10 v
Vedenhankintajärjestelmän rakenteet ja laitteet	15 v	-	20 v
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	10 v	5 v, 15 v	15 v
Sähkö-, vesi- yms. Laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 v	7 v	10 v
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	10 v	10 v	15 v
Puhelinvaihteet ja -laitteet	7 v	7 v	7 v
Muut rakennusten koneet ja laitteet	10 v	10 v	10 v
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 v	-	10 v
Koneet ja kalusto			
Muut kuljetusvälineet	5 v	5 v	5 v
Muut liikkuvat työkoneet	7 v	7 v	7 v
Traktorit ja trukit	7 v	-	7 v
Muut raskaat koneet	10 v	10 v	10 v
Muut kevyet koneet	7 v	5 v	5 v
Vesimittarit	5 v	-	10 v
Ilmanlaadun mittauslaitteet	7 v	7 v	7 v
Laboratoriolaitteet	3 v	-	5 v
Atk-laitteet	3 v	3 v	3 v
Jätteenkeräys- ja kuljetuskalusto	3 v	3 v	3 v
Muut laitteet ja kalusto	3 v	-	3 v
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön muk.	käytön muk.	-
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa	ei poistoa	ei poistoa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	ei poistoa	ei poistoa
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	ei poistoa	ei poistoa

Pakollisten varausten muutokset

euroa (€)	HSY 2023	HSY 2022	HSY 2021	Konserni 2023
Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen jälkihoitovaraus				
Varaus 1.1.	23 762 482,58	24 245 482,58	24 490 482,62	23 762 482,58
Varauksen lisäykset	205 000,00	205 000,00	205 999,92	205 000,00
Varauksen vähennykset	-688 000,00	-688 000,00	-450 999,96	-688 000,00
Varaus 31.12.	23 279 482,58	23 762 482,58	24 245 482,58	23 279 482,58
Suljetun Seutulan kaatopaikan jälkihoitovaraus				
Varaus 1.1.	2 562 341,51	2 697 341,51	2 832 519,52	2 562 341,51
Varauksen lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Varauksen vähennykset	-135 341,51	-135 000,00	-135 178,01	-135 341,51
Varaus 31.12.	2 427 000,00	2 562 341,51	2 697 341,51	2 427 000,00
Kaatopaikkojen jälkihoitovaraus yhteensä 31.12.	25 706 482,58	26 324 824,09	26 942 824,09	25 706 482,58
Varaus Tikkurilan vesitornin purkamiseen				
Varaus 1.1.	4 191 653,84	6 662 023,75	3 348 821,53	4 191 653,84
Varauksen lisäykset	0,00	0,00	3 500 000,00	0,00
Varauksen vähennykset	-4 191 653,84	-2 470 369,91	-186 797,78	-4 191 653,84
Varaus 31.12.	0,00	4 191 653,84	6 662 023,75	0,00
Varaus Suomenojan maankaatopaikan sulkemiseen				
Varaus 1.1.	600 000,00	600 000,00	600 000,00	600 000,00
Varauksen lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Varauksen vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Varaus 31.12.	600 000,00	600 000,00	600 000,00	600 000,00
Varaus Finnoon pilaantuneiden alueen kunnostustöitä				
Varaus 1.1.	0,00	2 329 210,58	4 302 177,40	0,00
Varauksen lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Varauksen vähennykset	0,00	-2 329 210,58	-1 972 966,82	0,00
Varaus 31.12.	0,00	0,00	2 329 210,58	0,00
Varaus Suomenojan jätevedenpuhdistuslaitoksen purkamiseen				
Varaus 1.1.	16 685 156,18	0,00	0,00	16 685 156,18
Varauksen lisäykset	0,00	16 687 000,00	0,00	0,00
Varauksen vähennykset	-1 426 559,28	-1 843,82	0,00	-1 426 559,28
Varaus 31.12.	15 258 596,90	16 685 156,18	0,00	15 258 596,90
Vesihuollon ympäristövastuuvaraus yhteensä 31.12.	15 858 596,90	21 476 810,02	9 591 234,33	15 858 596,90

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Tilikaudella 1.1. - 31.12.2023 HSY:llä tai sen konsernitilinpäätökseen yhdisteltävillä yhteisöillä ei ollut satunnaisia eriä.

Osinkotuottojen erittely

Muihin rahoitustuottoihin sisältyy alla olevan erittelyn mukaiset tuotot, jotka on saatu osakkuuksista saman konsernin yhteisöissä.

euroa (€)	2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	1 912 974,91	2 312 891,40
Osinkotuotot muista yhteisöistä	0,00	0,00
Yhteensä	1 912 974,91	2 312 891,40

4.1.3 Tasetta koskevat liitetiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

euroa (€)	Poistamaton hankintameno 1.1.2023	Lisäykset tilikaudella	Rahoitusosuudet tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Siirrot erien välillä	Poistot tilikaudella	Poistamaton hankintameno 31.12.2023
Aineettomat hyödykkeet	12 954 665,48	4 949 886,66	-22 125,48	0,00	1 408 132,32	-2 963 152,43	16 327 406,55
Aineettomat oikeudet	5 171 830,52	2 586 914,95	-22 125,48	0,00	1 408 132,32	-2 388 028,39	6 756 723,92
Muut pitkävaikutteiset menot	7 782 834,96	2 362 971,71	0,00	0,00	0,00	-575 124,04	9 570 682,63
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet	2 630 806 480,83	186 708 910,83	-6 100 692,10	0,00	-1 408 132,32	-152 978 889,90	2 657 027 677,34
Maa- ja vesialueet	19 231 458,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19 231 458,66
Rakennukset	275 807 540,61	11 685 824,15	-53 152,77	0,00	3 800 024,19	-27 367 301,76	263 872 934,42
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 294 852 426,19	154 149 864,11	-5 549 993,35	0,00	20 801 832,57	-121 959 005,92	2 342 295 123,60
Koneet ja kalusto	8 657 292,06	3 224 014,26	-9 557,94	0,00	339,75	-3 652 582,22	8 219 505,91
Keskeneräiset hankinnat	32 257 763,31	17 649 208,31	-487 988,04	0,00	-26 010 328,83	0,00	23 408 654,75
Yhteensä	2 643 761 146,31	191 658 797,49	-6 122 817,58	0,00	0,00	-155 942 042,33	2 673 355 083,89

Pysyvien vastaavien sijoitukset

euroa (€)	Hankintameno 1.1.2023	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Hankintameno 31.12.2023	Arvon muutokset	Kirjanpitoarvo 31.12.2023
Osakkeet ja osuudet							
Osakkeet, konserniyhtiöt	163 314 998,95	0,00	0,00	0,00	163 314 998,95	0,00	163 314 998,95
Osakkeet, omistusyht.yhteisöt	676 062,10	0,00	0,00	0,00	676 062,10	0,00	676 062,10
Kuntayhtymäosuudet	18 550 705,00	0,00	0,00	0,00	18 550 705,00	0,00	18 550 705,00
Muut osakkeet ja osuudet	720,00	0,00	0,00	0,00	720,00	0,00	720,00
Yhteensä	182 542 486,05	0,00	0,00	0,00	182 542 486,05	0,00	182 542 486,05
Jvk-, muut laina- ja muut saamiset							
Joukkovelkakirjasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset, konserniyhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset, kuntayhtymät	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset, muut yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

euroa (€)	Kotipaikka	Y-tunnus	HSY:n omistus osuus	Konsernin omistusosuus	Omasta pääomasta (€)	Vieraasta pääomasta (€)	Tilikauden voitosta/tappiosta (€)
Tytäryhteisöt							
HSY Holding Oy (entinen Oy Skogberg Ab)	Helsinki	0574067-3	100,00 %	100,00 %	60 349,56	0,00	-125,30
Pääkaupunkiseudun Vesi Oy	Helsinki	0113062-4	81,16 %	81,16 %	33 767 342,34	748 468,34	-747 968,60
Uudenmaan Voima Oy	Helsinki	2657337-6	80,00 %	80,00 %	1 529 276,59	295 221,17	533 033,02
Kuntayhtymät							
Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä (KUVES)	Tuusula	0202691-7	32,89 %	32,89 %	8 130 414,77	1 796 136,69	81 979,71
Osakkuusyhteisöt							
Oy Asemapäällikönhoivi	Helsinki	0117395-8	14,39 %	14,39 %	538 959,08	155 826,31	-4,14
Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy	Helsinki	0809814-5	25,70 %	25,70 %	1 333 949,20	899 423,16	316 237,23

Saamiset tytä- ja osakkuusyhteisöiltä

euroa (€)	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
	2023	2023	2022	2022
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	165 247,46	0,00	31 684,67
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	178 411,11	0,00	232 095,59
Yhteensä	0,00	343 658,57	0,00	263 780,26
Saamiset kuntayhtymiltä (joissa HSY jäsenenä)				
Myyntisaamiset	0,00	569,27	0,00	185 855,24
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	828 466,14	0,00	606 272,90
Yhteensä	0,00	829 035,41	0,00	792 128,14
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	850,66	0,00	789,69
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	850,66	0,00	789,69
Saamiset yhteensä	0,00	1 173 544,64	0,00	1 056 698,09

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

euroa (€)	HSY 2023	HSY 2022	Konserni 2023	Konserni 2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	584 410,50	321 599,80	584 512,74	321 650,03
Muut saamiset	37 639 597,86	36 075 007,60	37 188 704,24	35 819 650,08
<i>Laskutuksen jaksotukset</i>	36 750 075,03	35 257 456,98	36 374 092,62	35 045 620,50
<i>Jaksotetut tuet ja avustukset</i>	369 484,56	588 106,12	369 484,56	588 106,12
<i>Investointien jaksotukset</i>	297 262,86	212 980,26	222 351,65	169 459,21
<i>Muut jaksotukset</i>	222 775,41	16 464,24	222 775,41	16 464,24
Yhteensä	38 224 008,36	36 396 607,40	37 773 216,98	36 141 300,11

Oman pääoman muutokset

euroa (€)	HSY 2023	HSY 2022	Konserni 2023	Konserni 2022
Peruspääoma 1.1.	505 000 000,00	505 000 000,00	505 000 000,00	505 000 000,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	505 000 000,00	505 000 000,00	505 000 000,00	505 000 000,00
Muu oma pääoma 1.1.	2 570 498,00	2 570 498,00	2 570 498,00	2 570 498,01
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muu oma pääoma 31.12.	2 570 498,00	2 570 498,00	2 570 498,00	2 570 498,01
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	272 102 712,98	266 235 568,06	138 419 305,73	134 139 111,19
Edellisen tilikauden oikaisu		-6 237 337,21	-92 153,28	-6 244 503,88
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	272 102 712,98	259 998 230,85	138 327 152,45	127 894 607,31
Tilikauden yli-/alijäämä	-11 613 873,90	12 104 482,13	-13 451 799,83	10 524 698,42
Oma pääoma yhteensä 31.12.	768 059 337,08	779 673 210,98	632 445 850,63	645 989 803,74

HSY:n taseessa vesihuollon peruspääoma 480.000.000,00 euroa jakaantuu jäsenkunnille seuraavasti: Helsinki 58,0 %, Espoo 22,3 %, Vantaa 19,4 % ja Kauniainen 0,3 %. Muu peruspääoma 25.000.000,00 euroa jakaantuu jäsenkuntien virallisen asukasluvun mukaisesti siten, että yhden kunnan osuus ei ole enempää kuin 50 % ja että se on vähintään 1 %. Jäsenkuntien osuus kuntayhtymän varoihin sekä vastuu veloista ja veloitteista määräytyvät peruspääomien suhteessa.

Kunta	Vesihuollon peruspääoma		Muu peruspääoma		Peruspääoma yhteensä	
	Osuus-%	Euroa	Osuus-%	Euroa	Osuus-%	Euroa
Helsinki	58,00 %	278 400 000,00	50,00 %	12 500 000,00	57,60 %	290 900 000,00
Espoo	22,30 %	107 040 000,00	27,41 %	6 852 508,64	22,55 %	113 892 508,64
Vantaa	19,40 %	93 120 000,00	21,59 %	5 397 491,36	19,51 %	98 517 491,36
Kauniainen	0,30 %	1 440 000,00	1,00 %	250 000,00	0,33 %	1 690 000,00
Yhteensä	100,00 %	480 000 000,00	100,00 %	25 000 000,00	100,00 %	505 000 000,00

Pitkäaikaiset velat

euroa (€)	2023		2022	
	Pitkäaikaiset velat yhteensä	1 1 2029 tai sen jälkeen erääntyvät	Pitkäaikaiset velat yhteensä	1 1 2028 tai sen jälkeen erääntyvät
Lainat jäsenkunnilta (perustamislainat)				
Lainat Helsingin kaupungilta	627 683 013,74	553 837 953,26	646 144 278,86	572 299 218,38
Lainat Espoon kaupungilta	239 436 770,89	211 267 739,05	246 479 028,85	218 309 997,01
Lainat Vantaan kaupungilta	214 883 148,67	189 602 778,27	221 203 241,27	195 922 870,87
Lainat Kauniaisten kaupungilta	4 056 297,14	3 579 085,70	4 175 600,00	3 698 388,56
Lainat jäsenkunnilta yhteensä	1 086 059 230,44	958 287 556,28	1 118 002 148,98	990 230 474,82
Lainat ulkopuolisilta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Lainat kuntarahoitukselta	383 000 000,00	206 000 000,00	274 500 000,00	137 500 000,00
Lainat muilta kotimaisilta rahoitus- ja vakuutuslaitoksil	78 499 999,94	47 833 333,22	86 166 666,62	55 499 999,90
Shekkitililiimitti, Nordea Bank Oyj	-	-	-	-
Lainat ulkomaisilta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	256 551 580,44	202 399 493,48	270 089 602,18	215 937 515,22
Lainat ulkopuolisilta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta yhteensä	718 051 580,38	456 232 826,70	630 756 268,80	408 937 515,12
Liittymismaksut,, vakuusmaksut, muut velat pitkä	87 462 107,21	87 462 107,21	87 462 107,21	87 462 107,21
Yhteensä	1 891 572 918,03	1 501 982 490,19	1 836 220 524,99	1 486 630 097,15

Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat

euroa (€)	Sopimustyyppi	Sopimuksen viite	Eräpäivä	Pääoman määrä	Korko	2023	2022
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat							
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	284547	13.1.2023	13 000 000	1,90 % p.a.		13 000 000,00
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	285216	3.2.2023	8 000 000	2,00 % p.a.		8 000 000,00
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	285538	9.2.2023	10 000 000	2,15 % p.a.		10 000 000,00
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	286369	28.2.2023	9 000 000	2,15 % p.a.		9 000 000,00
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	285537	6.3.2023	10 000 000	2,25 % p.a.		10 000 000,00
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	287017	14.3.2023	10 000 000	2,23 % p.a.		10 000 000,00
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	287013	24.3.2023	10 000 000	2,33 % p.a.		10 000 000,00
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	287132	31.3.2023	10 000 000	2,33 % p.a.		10 000 000,00
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	288887	22.2.2023	15 000 000	2,20 % p.a.	15 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	289603	9.3.2023	8 000 000	2,45 % p.a.	8 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	291466	27.3.2023	8 000 000	2,65 % p.a.	8 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	292210	4.4.2023	10 000 000	2,72 % p.a.	10 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	293610	11.4.2023	15 000 000	2,85 % p.a.	15 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	295633	30.3.2023	8 000 000	2,62 % p.a.	8 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	295852	30.3.2023	10 000 000	2,75 % p.a.	10 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	296074	13.4.2023	10 000 000	3,05 % p.a.	10 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	298852	29.5.2023	10 000 000	3,10 % p.a.	10 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	300520	26.5.2023	15 000 000	3,11 % p.a.	15 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	300954	8.6.2023	10 000 000	3,11 % p.a.	10 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	300955	8.6.2023	10 000 000	3,11 % p.a.	10 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	313473	4.8.2023	5 000 000	3,59 % p.a.	5 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	318069	6.9.2023	5 000 000	3,80 % p.a.	5 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	330697	5.1.2024	10 000 000	4,05% p.a.	10 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	331415	25.1.2024	8 000 000	4,05% p.a.	8 000 000,00	
Kuntarahoitus	Kuntatodistus	332177	25.1.2024	44 000 000	4,06% p.a.	44 000 000,00	
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä						31.12.2023	62 000 000,00

Pakolliset varaukset

euroa (€)	HSY 2023	HSY 2022	Konserni 2023	Konserni 2022
Muut pakolliset varaukset				
Kaatopaikkojen jälkihoitovaraus	25 706 482,58	26 324 824,09	25 706 482,58	26 324 824,09
Vesihuollon ympäristövastuuvaraus	15 858 596,90	21 476 810,02	15 858 596,90	21 476 810,02
Muut pakolliset varaukset	41 565 079,48	47 801 634,11	41 565 079,48	47 801 634,11

Velat tytär- ja osakkuusyhteisöiltä

euroa (€)	Pitkäaikainen 2023	Lyhytaikainen 2023	Pitkäaikainen 2022	Lyhytaikainen 2022
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	1 178,38	0,00	152 188,23
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	3 252,84	0,00	243 167,25
Yhteensä	0,00	4 431,22	0,00	395 355,48
Velat kuntayhtymiltä (joissa HSY jäsenenä)				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	335 557,40	0,00	195 973,36
Muut velat	0,00		0,00	552,93
Siirtovelat	0,00	343 433,49	0,00	205 551,06
Yhteensä	0,00	678 990,89	0,00	402 077,35
Velat osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat yhteensä	0,00	683 422,11	0,00	797 432,83

Sekkitililimiitti

euroa (€)	2023	2022
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	10 000 000,00	10 000 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä	10 000 000,00	10 000 000,00

Muiden velkojen erittely

euroa (€)	HSY 2023	HSY 2022	Konserni 2023	Konserni 2022
Muut velat				
Liittymismaksut	87 461 847,21	87 462 107,21	87 461 847,21	87 462 107,21
Vakuusmaksut	260,00		260,00	
Muut velat	8 011 565,29	6 972 431,13	8 055 324,30	6 989 848,90
Muut velat yhteensä	95 473 672,50	94 434 538,34	95 517 431,51	94 451 956,11

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

euroa (€)	HSY 2023	HSY 2022	Konserni 2023	Konserni 2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	10 744 950,11	8 917 158,43	10 744 950,11	8 917 589,49
Korkojaksotukset	2 997 209,53	1 163 545,71	3 033 519,90	1 184 288,16
Muut menojäämät	4 937 242,96	15 214 479,54	4 840 521,74	14 985 337,81
<i>Ostolaskujen jaksotukset</i>	3 651 016,88	13 806 245,41	3 534 808,76	13 495 513,53
<i>Paalivaraston kulujaksotus</i>	627 020,64	563 297,68	646 507,54	594 168,50
<i>Tuloverot</i>	0,00	513 032,09	0,00	513 032,09
<i>Matkalaskujen jaksotukset</i>	19 119,78	6 060,07	19 119,78	6 060,07
<i>Muut jaksotukset</i>	640 085,66	325 844,29	640 085,66	376 563,62
Yhteensä	18 679 402,60	25 295 183,68	18 618 991,75	25 087 215,46

4.1.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Kaatopaikan jälkihoitoa koskevat ympäristösuojelulain mukaiset vakuudet

Ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaan jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan on asetettava vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi.

Ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaan vakuuden on oltava riittävä edellä mainittujen toimien hoitamiseksi. Kaatopaikan vakuuden on katettava myös kaatopaikan sulkemisen jälkeisestä seurannasta ja tarkkailusta sekä suotovesien ja -kaasujen käsittelystä ja muusta jälkihoidosta aiheutuvat kustannukset vähintään 30 vuoden ajalta, ellei toiminnanharjoittaja esitä muuta riittäväksi. Kaatopaikan ja muun pitkäaikaisen toiminnan vakuutta on lisäksi kerrytettävä siten, että vakuuden määrä vastaa koko ajan mahdollisimman hyvin niitä kustannuksia, joita toiminnan lopettaminen ja jälkihoito arviointihetkellä aiheuttaisivat.

Ympäristönsuojelulain 61 §:ssä on säädetty vakuuden asettamisesta ja voimassaolosta. Vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus tai pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

HSY jätehuollon ympäristöluvissa vakuuksien määrä on yhteensä 14,1 miljoonaa euroa, johon HSY:llä on Nordea Pankki Suomi Oyj:n omavelkaiset pankkitakaukset Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle.

euroa (€)	2023	2022
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Omavelkaiset pankkitakaukset	14 141 449,15	14 141 449,15

Vuokravastuiden yhteismäärä

Vuokravastuut euroa (€)	HSY 2023	HSY 2022	Konserni 2023	Konserni 2022
Vuokra- ja leasingvastuut yhteensä	74 368 543,49	73 957 536,13	74 368 543,49	73 957 536,13
- Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	9 049 611,67	8 745 160,69	9 049 611,67	8 745 160,69
- PPP-hankkeet (public-private partnerships)	0,00	0,00	0,00	0,00
- sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet	0,00	0,00	0,00	0,00

Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- tai lunastusehdon mukaisia vastuuta.

Vastuu Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän kertyneestä alijäämästä

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 113/10.11.2015 mukaisesti jäsenkunnan tulee kirjata kirjanpitoonsa osuus kuntayhtymän kertyneestä alijäämästä pakollisena varauksena, mikäli kuntayhtymän alijäämää ei todennäköisesti saada lähitulevaisuudessa katetuksi.

Yhtymäkokouksessa 21.11.2023 hyväksytyn toiminta- ja taloussuunnitelman 2024–2026 mukaisesti Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän jäljellä oleva alijäämää katetaan suunnitelmakauden ylijäämäisillä tuloksilla. 31.12.2023 mennessä kattamatonta alijäämää on kertynyt yhteensä 208 636,22 euroa, josta HSY:n omistusoikeuden 32,89 % mukainen osuus on 68 620,45 euroa.

HSY:n taseen mukaisen omistuosuuden on arvioitu vastaavan KUVES:in arvoa.

Muut vastuusitoumukset

HSY:n yhtymäkokouksen 13.5.2011 päätöksen mukaisesti HSY:n hallitus myönsi vuonna 2011 yhteensä 1,9 miljoonan euron suuruisen omavelkaisen takauksen Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:lle pitkäaikaisten investointiluottojen ja niihin tehtävien suojausten vakuudeksi. Takaukselle ei vaadittu vastavakuutta, mutta siitä peritään vuotuista takausprovisiota. Lisäksi Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:ltä on vaadittu panttaamattomuussitoumus, jonka mukaan yhtiö ei luovuta tai panttaa omaisuutta ilman takauksen antajan (HSY) suostumusta. Takaukseen liittyvän lainan pääoma 31.12.2023 oli 0,507 miljoonaa euroa.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

euroa (€)	HSY 2023	Konserni 2023	HSY 2022	Konserni 2022
Suljettujen kaatopaikkojen jälkihoidon vastuuvaje	0,00	0,00	0,00	0,00
Vastuun kokonaismäärä 2023 - 2036	2 427 000,00	2 327 000,00	2 562 341,51	2 562 341,51
Varaus 31.12.	2 427 000,00	2 327 000,00	2 562 341,51	2 562 341,51
Ämmässuon kaatopaikan jälkihoidon vastuuvaje	3 317 517,42	3 317 517,42	3 317 517,42	3 317 517,42
Viimeistely- ja jälkivoitokustannukset 2024 - 2080	26 597 000,00	26 597 000,00	27 080 000,00	27 080 000,00
Varaus 31.12.	23 279 482,58	23 279 482,58	23 762 482,58	23 762 482,58

Johdannaissopimukset

Järjestelyn tarkoitus	HSY 2023	HSY 2022	Konserni 2023	Konserni 2022
Koronvaihtosopimus 1198312ST/R055				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi välille 0-6%. Lainan ja				
koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan				
Sopimus eräännyy 9.1.2023				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo		500 000,00		500 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		-127 736,00		-127 736,00
Koronvaihtosopimus 281053/40493218ST				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja				
koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan				
Sopimus eräännyy 3.3.2036				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	14 626 865,72	15 820 896,00	14 626 865,72	15 820 896,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 155 179,41	1 905 734,00	1 155 179,41	1 905 734,00
Koronvaihtosopimus 159524/2202015				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja				
koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan				
Sopimus eräännyy 3.3.3036				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	14 626 865,72	15 820 896,00	14 626 865,72	15 820 896,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 083 148,00	1 815 436,00	1 083 148,00	1 815 436,00
Koronvaihtosopimus 1488390/2033453				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja				
koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan				
Sopimus eräännyy 15.6.2023				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	-	25 000 000,00	-	25 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-	235 395,00	-	235 395,00

Koron- ja valuutanvaihtosopimus 1012761/1275143

Koron- ja valuutanvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi ja SEK-määräinen laina EUR-lainaksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus eräännyy 6.7.2026

Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo			380 000,00	506 667,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-72 211,00	-89 438,00

Koronvaihtosopimus 2031031/3539700

Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.

Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan

Sopimus eräännyy 25.7.2029

Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	26 727 270,00	27 818 180,00	26 727 270,00	27 818 180,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	2 317 524,00	3 241 745,00	2 317 524,00	3 241 745,00

Koronvaihtosopimus 2031033/3539706

Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.

Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja

koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan

Sopimus eräännyy 18.6.2029

Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	25 673 070,00	26 538 456,00	25 673 070,00	26 538 456,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	1 766 641,00	3 040 073,00	1 766 641,00	3 040 073,00

Yhteensä lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	81 654 071,44	111 498 428,00	82 034 071,44	112 005 095,00
Yhteensä käypä arvo	6 322 492,41	10 110 647,00	6 250 281,41	10 021 209,00

Koronvaihtosopimuksissa ei ole purkuehtoja

Sopimuksissa maksettava korko on kiinteä. Sopimuksessa 1198312ST/R055 korko voi olla korkeintaan 6%.

Sopimuksissa vastaanotettava korko on vaihtuva, Euribor-sidonnainen vastaten suojatun lainan maksettavaa korkosidontaa.

Sopimusten markkina-arvot eivät aiheuta kassavirtaa, ellei sopimusta terminoida ennen aikaisesti.

Vastuut mahdollisista vuokra-alueiden maaperän pilaantumisista

HSY:n hallituksen 19.11.2010 tekemän maa-alueiden vuokrausperiaatteita koskevan päätöksen mukaan HSY on vastuussa mahdollisesta vuokra-alueen maaperän pilaantumisesta, joka on tapahtunut sinä aikana, jolloin alue on ollut HSY:n tai sitä edeltäneen organisaation hallinnassa.

HSY on vuokrasopimuksen päätyttyä velvollinen kunnostamaan vuokra-alueen maaperän siten, ettei sen pilaantumisesta myöhemminkään aiheudu lisäkustannuksia alueen rakentamiselle ja poistamaan vuokra-alueilla tai niiden maaperässä mahdollisesti olevat rakennus- tai muut jätteet ja vanhat rakenteet, kuten johdot, putket, pylvää, asfalttoinnin, perustukset tai muut vastaavat sekä siivoamaan vuokra-alueen.

Pilaantuneiden maiden ja purettavien rakenteiden osalta keskeiset tiedossa olevat kohteet ovat Suomenojan jätevedenpuhdistamoalue ja Tikkurilan vesitorni. Vuokrausperiaatteiden mukaan maaperän puhdistamisesta ja rakenteiden purkamisesta aiheutuvien kustannusten jakamisesta sovitaan erikseen HSY:n ja ko. kaupungin kesken.

Tikkurilan vesitornin toiminta on päättynyt ja tornin purku on toteutunut kokonaisuudessaan vuoden 2023 aikana. Purkuun liittyvät lopulliset kustannukset ovat kirjattu vuodelle 2023 ja taseessa jäljellä ollut varaus puretaan kokonaisuudessaan. Suomenojan jätevedenpuhdistamoalueesta toteutui laitoksen purkuun ja alueen ennallistamiseen liittyviä suunnittelutöitä sekä mädättämöjätteen käsittelyä ja poiskuljetusta. Näitä vastaan purettiin olemassa olevaa varausta. Varsinainen laitoksen purun toteutus tapahtunee vuosien 2024–2026 aikana.

Oikaisupyynnö ja verottajan päätöksen käsittely tilikaudella 2023

HSY teki vuonna 2021 oma-aloitteisen oikaisupyynnön Verohallitukselle koskien Vesihuollon korkokulujen käsittelyä verotuksessa, koska se ei ollut huomionnut vuoden 2014 alussa voimaan astunutta korkovähennysrajoitusta koskevaa lainsäädäntömuutosta. Lainsäädäntö kuitenkin muuttui HSY:n osalta vuodesta 2020 alkaen. Elinkeinoverolain 18a ja 18b §:iä on vuonna 2021 muutettu koskien vuotta 2020 ja siitä eteenpäin siten, että korkojen vähennysoikeuden rajoituksia ei sovelleta EVL 18b §:ssä tarkoitettuihin julkisiin infrastruktuuriyhteisöihin. Korkovähennyksien rajoituksiin liittyvä oikaisupyynnö aikaisemmilta vuosilta verohallinnolle tehtiin joulukuussa 2021 ja pyyntöä täydennettiin vuoden 2022 aikana. Verottaja hyväksyi marraskuussa 2022 kuntayhtymän tekemät oikaisuvaatimukset verovuosien 2015–2016 ja 2018–2019 vähennyskelvottomasta korkomenosta. Nämä aikaisempien vuosien oikaisuvaatimusten mukaiset verot on huomioitu vuoden 2022 tilinpäätöksessä oman pääoman kirjauksena ja veroseuraamukset tulosvaikutteisesti.

Lisäksi osa korkomenoista jäi vähennettäväksi verovuoden 2022 tuloverotuksessa ja näiden vähentämistä vaadittiin vuoden 2022 verotuksessa. Vuoden 2022 säännönmukainen verotus on aiemmin vähentämättä jääneiden korkojen osalta toimitettu siten, että korot saa 2022 verotuksessa vähentää. Vuoden 2022 oikaisua koskevat verovaikutukset on huomioitu tuloslaskelmalla ennen tilikauden alijäämää.

Vuoden 2022 osalta maksettuja veroja palautettiin 0,5 miljoonaa euroa ja päätöksen myötä purettiin vuoden 2022 verotukseen liittyvä 0,5 miljoonan euron kuluvaraus tilikaudella 2023. Vuoden 2023 osalta ei kertynyt veroja maksettavaksi tappiollisen tuloksen vuoksi.

Vuoden 2023 aikana on laadittu Verohallinnolle oikaisuvaatimukset verovuosia 2020–2021 koskien, ja näinä vuosina vähentämättä jääneitä korkomenoja on vaadittu vähennettäväksi näiden vuosien verotuksessa. Verovuosien 2020 ja 2021 oikaisuvaatimuksiin ei olla saatu vielä päätöstä. Aikataulun ja ratkaisun ollessa epävarma, näihin liittyviä varauksia ei olla varovaisuuden periaatteen mukaisesti tehty.

4.1.5 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2023 ja htv keskimäärin 2023

	Henkilöä	Htv keskim.	Henkilöä	Htv keskim.
Henkilöstömäärä	31.12.2023	2023	31.12.2022	2022
Vesihuolto	446	447,9	438	444,1
Jätehuolto	143	151,0	135	148,3
Seutu- ja ympäristötieto	42	44,5	48	41,5
Tukipalvelut	56	54,6	54	53,1
Asiakaspalvelu	40	40,7	37	39,1
Ohjauksen ja kehittämisen yksiköt	72	71,9	75	73,7
Kuntayhtymän johto	1	1,0	1	1,0
HSY yhteensä	800	811,6	788	800,8

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

euroa (€)	2023	2022
Espoon Vihreät Ry	0,00	0,00
Espoo Vihreiden tuki	0,00	0,00
Espoon Vasemmisto	0,00	0,00
Helsingin Vihreät	1164,5	1 586,50
Kokoomus Espoo	508,5	0,00
Kokoomus Helsinki	3445,65	4 644,90
Kokoomus Uusimaa	2089,88	3 088,15
Perussuomalaiset Helsinki	1103,5	1 617,00
Perussuomalaiset Uusimaa	1039,75	1 281,25
SDP Helsinki	2395,5	2 799,00
SDP Uusimaa	2101,88	2 500,01
SDP Vantaa	0,00	0,00
SFP i Helsingfors	1397,5	1 617,00
Svenska Folkpartiet i Nyland	0,00	0,00
Vantaan Vihreät	0,00	0,00
Vasemmistoliitto Espoo ja Kauniainen	0,00	0,00
Vasemmistoliitto Helsinki	0,00	0,00
Vasemmistoliitto Uudenmaanpiiri	1455,63	2 097,51
Vihreät Uusimaa RY	4137,51	5 383,77
Yhteensä	20 839,80	26 615,09

Tilintarkastajan palkkiot

<u>euroa (€)</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
KPMG Julkistarkastus Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	16 815,50	18 707,00
Tilintarkastajan lausunnot	6 120,00	22 033,23
Muut palkkiot	0,00	0,00
Yhteensä	22 935,50	40 740,23

Kuntayhtymän ja sen intressitahojen väliset liiketoimet

Kuntayhtymän toimitusjohtajan kanssa on laadittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 12 kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta. Sopimus on hyväksytty HSY:n hallituksen kokouksessa 24.9.2021.

Konsernin lähipiiri/intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

4.2 Tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{vuosikate} / \text{poistot}$

Vuosikate, euroa/asukas

= $\text{Vuosikate} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä

= Toiminnan ja investointien rahavirtojen yhteen laskettu kertymä viideltä viimeisimmältä vuodelta

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Lainanhoitokate

= $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Lakennallinen lainanhoitokate

= $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{laskennalliset lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} * \text{kassavarat 31.12.} / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt yli-/alijäämä, euroa

= $\text{Edellisten tilikausien yli-/alijäämä} + \text{tilikauden yli-/alijäämä}$

Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas

= $(\text{Edellisten tilikausien yli-/alijäämä} + \text{tilikauden yli-/alijäämä}) / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$

Lainat euroa/asukas

= $\text{Lainakanta 31.12.} / \text{asukasmäärä 31.12.}$

Lainat ja vuokravastuut 31.12.,

= Vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) + vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut e/asukas.

= (Vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) + vuokravastuut)/asukasmäärä 31.12

Lainasaamiset

= Pysyvien vastaavien sijoituksiin merkitys joukkovelkakirja- ja muut lainasaamiset

5 Allekirjoitukset ja merkinnät

Helsingissä 22.03.2024

Mia Nygård-Peltola, puheenjohtaja

Kristiina Lindroos

Sirpa Hertell

Taisto Miettinen

Laura Jokela

Dennis Pasterstein

Kristiina Kokko

Tia Seppänen

Anna Korkman

Leo Stranius

Ville Laakso

Tuomas Suihkonen

Paula Lehmuskallio

Antti Vuorela

Tommi Fred, toimitusjohtaja

Tilintarkastusmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä _____.____.2024

KPMG Julkistarkastus Oy

Outi Koskinen
JHT, KHT

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

PL 100, 00066 HSY, Ilmalantori 1, 00240 Helsinki

Puh. 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

PB 100, 00066 HRM, Ilmalantori 1, 00240 Helsingfors

Tfn 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Helsinki Region Environmental Services Authority

P.O. Box 100, FI-00066 HSY, Ilmalantori 1, 00240 Helsinki

Tel. +358 9 15611, Fax +358 9 1561 2011, www.hsy.fi